

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

Diplomová práce

Průmyslové regiony v České republice: geografická organizace a aktuální tendence

Vypracoval: Filip Marek

Vedoucí práce: RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.

České Budějovice 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně s využitím literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Ve Vodňanech, dne

.....

Filip Marek

Děkuji RNDr. Stanislavu Kraftovi, Ph.D. za vedení této diplomové práce, jeho věcné připomínky, trpělivost, ochotu a v neposlední řadě čas, který mi věnoval. Za ochotu pomoci a hlavně za poskytnutí důležitých dat děkuji také panu Ing. Janu Honnerovi a pobočce Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích. Závěrem také děkuji své manželce Markétě a celé mé rodině za pomoc při získávání dat a za vytvoření podmínek pro psaní diplomové práce.

Citační záznam

MAREK, F. (2013): Průmyslové regiony v České republice: geografická organizace a aktuální tendence. Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, 96 s.

Klíčová slova

Průmysl, průmyslové regiony, regionalizace, Česká republika, dojíždka za prací, dojíždkové zázemí, transformace průmyslu, Sčítání lidu, domů a bytů

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou průmyslových regionů v České republice. Pozornost je věnována vymezení průmyslových regionů vybraných středisek za roky 1991 a 2001. Toho bylo dosaženo shromážděním relevantních dat ze Sčítání lidu, domů a bytů za roky 1991 a 2001. Sledována byla také regionální působnost těchto středisek z hlediska dojíždky za prací do průmyslových odvětví. Autor zhodnotil hlavní změny vybraných středisek a jejich průmyslového zázemí v transformačním období, našel příčiny vedoucí k těmto změnám a identifikoval klíčové faktory, které ovlivňují dojíždku do průmyslových odvětví v současné době.

Quotation note

MAREK, F. (2013): Industrial regions in the Czech Republic: Geographical organisation and current trends. Master thesis, University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, 96 s.

Key Words

Industry, industrial regions, regionalization, Czech Republic, Commuting, Transformation of industry, population and housing census

Abstract

The diploma thesis deals with industrial regions in Czech Republic. It is focused on delimitating industrial regions of selected centers in years 1991 and 2001. This was achieved by collecting relevant statistical data from 1991 and 2001 Population and housing census. Regional effect of these centers, based on commuting to industrial sector, was also examined. The author evaluated main changes of centers and their industrial estate in the period of transformation. He found the cause of these changes and identified crucial factors which nowadays affect commuting to industrial sector.

OBSAH

1. ÚVOD	- 7 -
2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	- 9 -
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	- 11 -
3.1. PRŮMYSL V ČESKÉ REPUBLICE	- 11 -
3.1.1. Dlouhodobý vývoj	- 11 -
3.1.2. Vývoj českého průmyslu po roce 1989	- 15 -
3.1.3. Průmyslová regionalizace	- 18 -
3.2. GEOGRAFICKÁ REGIONALIZACE	- 21 -
3.2.1. Typy regionů	- 21 -
3.2.2. Vymezování regionální působnosti měst	- 22 -
4. METODIKA	- 24 -
4. 1. VÝBĚR STŘEDISEK	- 24 -
4. 2. VYMEZENÍ DOJÍŽĎKOVÝCH REGIONŮ VYBRANÝCH PRŮMYSLOVÝCH STŘEDISEK	- 27 -
5. ANALYTICKÁ ČÁST	- 30 -
5.1. CELKOVÉ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI V PRŮMYSLU V LETECH 1991 A 2001	- 30 -
5.2. DOJÍŽĎKOVÉ ZÁZEMÍ VYBRANÝCH STŘEDISEK V LETECH 1991 A 2001	- 32 -
5.3. ZMĚNY DOJÍŽĎKOVÉHO ZÁZEMÍ SLEDOVAÝCH STŘEDISEK MEZI LETY 1991 A 2001	- 34 -
5.3.1. Dojížďkové zázemí města Brna v letech 1991 a 2001	- 34 -
5.3.2. Dojížďkové zázemí města Česká Lípa v letech 1991 a 2001	- 41 -
5.3.3. Dojížďkové zázemí města Jihlavy v letech 1991 a 2001	- 47 -
5.3.4. Dojížďkové zázemí města Lanškroun v letech 1991 a 2001	- 53 -
5.3.5. Dojížďkové zázemí města Mladá Boleslav v letech 1991 a 2001	- 58 -
5.3.6. Dojížďkové zázemí města Ostrava v letech 1991 a 2001	- 64 -
5.3.7. Dojížďkové zázemí města Písku v letech 1991 a 2001	- 70 -
5.3.8. Dojížďkové zázemí města Plzně v letech 1991 a 2001	- 76 -
5.3.9. Dojížďkové zázemí hlavního města Prahy v letech 1991 a 2001	- 82 -
6. ZÁVĚR	- 88 -
7. SEZNAM LITERATURY	- 91 -
8. DALŠÍ PRAMENY:	- 93 -
9. SEZNAM TABULEK, MAP A PŘÍLOH	- 95 -

1. ÚVOD

Diplomová práce se zabývá problematikou průmyslových regionů v České republice. Snaží se vystihnout změny v zaměstnanosti v průmyslových odvětvích, které nastaly v České republice od roku 1991 do roku 2001. Jednalo se o dramatické období, kdy se výrazně proměnila dlouhodobě relativně stálá struktura průmyslu. Z hlediska vývoje průmyslu na území dnešní České republiky patří toto období k nejvýraznějším v historii průmyslové výroby. Lze očekávat, že docházelo k velkým územním změnám, které byly zapříčiněny omezováním výroby průmyslových podniků nebo také rušením těchto podniků. Na druhou stranu však také docházelo k prosazování klíčových průmyslových podniků, například v automobilovém průmyslu.

Vymezením průmyslových regionů v tomto období nebyla věnována téměř žádná pozornost. Průmyslová regionalizace proběhla v roce 1978, a to díky disertační práci Jaroslava Mareše. Jeho práce byla a je vysoce ceněná, avšak v transformační etapě nenašla žádnou odezvu. V této diplomové práci je víceméně navazováno na vzor průmyslové regionalizace Jaroslava Mareše. Průmyslové regiony jsou zde chápány jako regiony, vytvářené na základě dojížděkových vztahů mezi střediskem a jeho zázemím.

Průmysl a jeho odvětví doznávají v České republice v posledních desetiletích dramatických změn. Jedná se především o proces deindustrializace, který je charakterizován jako pokles zaměstnanosti v průmyslových oborech a na něj navazující sociální a ekonomické změny. Toto zmiňuje například Vančura (2008). Tento proces postihuje v podstatě veškerá odvětví průmyslu.

Ovšem některá průmyslová odvětví v České republice zaznamenávají udržení si svého významu nebo dokonce i růst. Jedná se například o automobilový, elektrotechnický či chemický průmysl. Jak zmiňuje Vančura (2008), v rámci procesu deindustrializace můžeme zaznamenat rozvoj průmyslových oborů s vyšší přidanou hodnotou. Tyto obory bývají také nazývány jako *high-tech* obory. V těchto odvětvích bývá uplatňována určitá technická či vědecká znalost. V České republice se jedná především o města Mladá Boleslav a Jihlava, která byla před rokem 1989 průmyslovou periferií České republiky (Mareš, 1978).

Celkově lze předpokládat, že se změnila průmyslová základna, neustále klesá počet zaměstnaných v průmyslu. Průmysl však stále zůstává důležitým faktorem, který ovlivňuje naši ekonomiku jak z hlediska zaměstnanosti, tak i tvorbou hrubého domácího produktu (HDP).

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

Obecným cílem diplomové práce je sledování průmyslových regionů v České republice a jejich geografické organizace a aktuálních tendencí. Toho bude dosaženo shromážděním relevantních dat ze sčítání lidu, domů a bytů za roky 1991 a 2001. Původně bylo uvažováno, že zde bude zahrnutý i rok 2011. Avšak z důvodu, že do tohoto dne stále nejsou publikovány výsledky z dojížděky za rok 2011, se tato diplomová práce zabývá pouze obdobím od roku 1991 do roku 2001.

Dílčím cílem práce je vymezení průmyslových regionů vybraných, typově odlišných průmyslových středisek v České republice, a to na základě shromáždění relevantních dat ze sčítání lidu, domů a bytů za roky 1991 a 2001, přesněji dojížděky za prací ze zázemí do vybraných průmyslových středisek pro roky 1991 a 2001. Výběru předcházelo analyzování změn v zaměstnanosti v průmyslových odvětvích středisek v celé České republice. Na základě toho bylo vybráno devět středisek, která byla dále analyzována v dílčích cílech práce.

Druhým dílčím cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit regionální působnost těchto vybraných průmyslových středisek a to především z hlediska dojížděky za prací do průmyslových odvětví a zhodnotit taktéž její dynamiku od 70. let 20. století, kdy se tomuto ve své práci věnoval Mareš (1978).

Dalším dílčím cílem práce je zhodnocení hlavních změn vybraných středisek a jejich průmyslových regionů, identifikace hlavních příčin těchto změn zejména z pohledu transformace hospodářství v České republice a nalezení klíčových faktorů, které v současné době ovlivňující dojížděku do průmyslových odvětví.

Na základě poznatků o průmyslovém vývoji České republiky v transformačním období, rozpracovaných v kapitole tři, lze stanovit následující hypotézy:

- Na základě historického vývoje průmyslové výroby se nacházíme v takzvané 3. vývojové etapě, pro kterou je typický i proces deindustrializace (Vančura 2008). Tuto situaci lze sledovat ve vyspělých světových ekonomikách a lze tedy očekávat, že i v České republice dojde všeobecně k redukci působnosti průmyslových středisek. Můžeme předpokládat, že k největšímu propadu dojde u těch průmyslových

středisek, která byla dříve silně industrializována, a také byla jejich průmyslová aktivita založena na jednom hlavním odvětví, které se v transformačním období ukázalo jako neperspektivní. Mezi tyto střediska bychom mohli zařadit například Kladno, Příbram nebo Králův Dvůr. Mezi hlavní příčiny takového vývoje patří pokles zaměstnanosti v průmyslových oborech, zejména takových, jejichž výroba má nižší přidanou hodnotu. Na tuto skutečnost poukazuje například Vančura (2008).

- Naopak u některých průmyslových středisek lze předpokládat, že dojde ke zvýšení zaměstnanosti v průmyslových oborech. Největší zásluhu na zvýšení bude mít automobilový průmysl, který po roce 1989 zaznamenal velký rozvoj (Pavlínek 2003). Můžeme to očekávat u Mladé Boleslavi, a to především zásluhou společnosti Škoda Auto, která patří k nejdůležitějším subjektům českého průmyslu. Díky zahraničním investicím lze očekávat nárůst i u města Česká Lípa, a to především díky nadnárodním koncernům působících v automobilovém průmyslu (například Johnson Controls, VARTA baterie).
- V roce 2001 lze očekávat, že se na zázemí průmyslových středisek podílely faktory typu dopravní dostupnosti (vliv nadřazené silniční infrastruktury, zejména dálnice) a atraktivity jednotlivých odvětví a to jak z hlediska zaměstnanosti, tak i výší průměrných mezd apod. Na tuto skutečnost poukazují například autoři Horák, Ivan (2010), kteří doložili růst významu přítomnosti nadřazené dopravní infrastruktury na zvýšení vlivu dojížděky ze vzdálenějších obcí do hlavních středisek.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Tato kapitola se zabývá teoretickými východisky práce, mezi něž patří průmysl, jako jeden ze sektorů národního hospodářství a geografie průmyslu, která je součástí socioekonomické geografie. Hodnocen je celkový pohled na průmysl a jeho vývoj, vývoj průmyslu v České republice po roce 1989, který je klíčový pro popsání obecných změn v českém průmyslu a transformačního období. Dále je rozebrána problematika geografické regionalizace, zejména oblast vymezování regionální působnosti měst.

3.1. PRŮMYSL V ČESKÉ REPUBLICE

3.1.1. Dlouhodobý vývoj

Počátky průmyslové výroby v českých zemích můžeme podle mnohých autorů zasadit přibližně do přelomu 18. a 19. století. Průmysl je důležitou součástí národního hospodářství, a jelikož je průmysl vždy spojen s určitým územím v krajině, tak má proměna průmyslu vždy zásadní vliv na postavení regionu, či státu v globální ekonomice (např. Kunc 2006, Koutský 2011). Vědeckou disciplínou, která se zabývá průmyslem jako jedním z odvětví ekonomické činnosti, ale zároveň také jako součástí krajinné sféry, je geografie průmyslu. Její rozvoj je samozřejmě spjatý s rozvojem průmyslové výroby, která je označována jako průmyslová revoluce (Popjaková 2001). Před zhodnocením průmyslu na našem území by se hodilo nastínit historický vývoj průmyslové výroby ve světě.

Všeobecně je většinou autorů vývoj průmyslu rozdělen do tří etap. Mezi autory patří například M. Vančura a jeho nástin historického vývoje průmyslové výroby v díle Ekonomická a sociální geografie (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008), či D. Popjaková, která popsala vývojové trendy světového průmyslu ve svém díle Transformace průmyslu v regionu Šariša (2001). Tyto tři etapy lze podle výše zmíněných autorů charakterizovat následovně:

I. etapa:

Toto období je počáteční fází rozvoje průmyslové výroby, datované přibližně do druhé poloviny 18. století. Touto dobou začínala transformace ze zastaralých manufaktur na moderní průmyslové podniky, což znamenalo, že vznikaly nové podniky

se strojovou výrobou. V poslední třetině 19. století vytrvale klesá vliv a nadvláda Velké Británie ve světovém hospodářství a tak končí i první etapa vývoje světového průmyslu.

II. etapa:

Fordismus je časté označení pro druhou etapu vývoje průmyslové výroby. Toto období je datované od konce 19. století až do přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století. Její název odvodil italský intelektuál A. Gramsci v roce 1971 (Pavlínek 1997, cit. v Popjaková 2001, s. 17). Stalo se tak díky zavedení nové formy výroby s použitím montážní linky. Toto použil poprvé v roce 1913 Henry Ford pro výrobu automobilů v Highland Parku v Michiganu (Popjaková 2001).

III. etapa:

Třetí vývojová etapa je všeobecně označována jako postfordismus nebo postmodernismus. Tato etapa začala v sedmdesátých letech 20. století (vyvrcholením fordismu) a trvá do současnosti. Postfordismus lze charakterizovat jako „nový systém kapitalistické akumulace a celkového kapitalistického systému, který se formoval v reakci na krizi fordismu“ (Pavlínek 1997, cit. v Popjaková 2001, s. 17). Následujícími projevy lze charakterizovat třetí etapu vývoje průmyslové výroby (Popjaková 2001):

- strukturální transformace hospodářství
- strukturální změny v průmyslové výrobě
- prostorové přesuny
- význam nových technologií
- organizační a institucionální změny
- změny v zaměstnanosti
- globalizace ekonomicko-sociálních vazeb
- změny v ekonomickém myšlení, chování a motivaci

Jak zmiňuje H. D. Watts ve své knize *Industrial Geography* (1987) „v posledních letech dochází k poklesu relativního významu průmyslové výroby jako

poskytovatele pracovních příležitostí v rozvinutých kapitalistických ekonomikách“ (Watts 1987, s. 1).

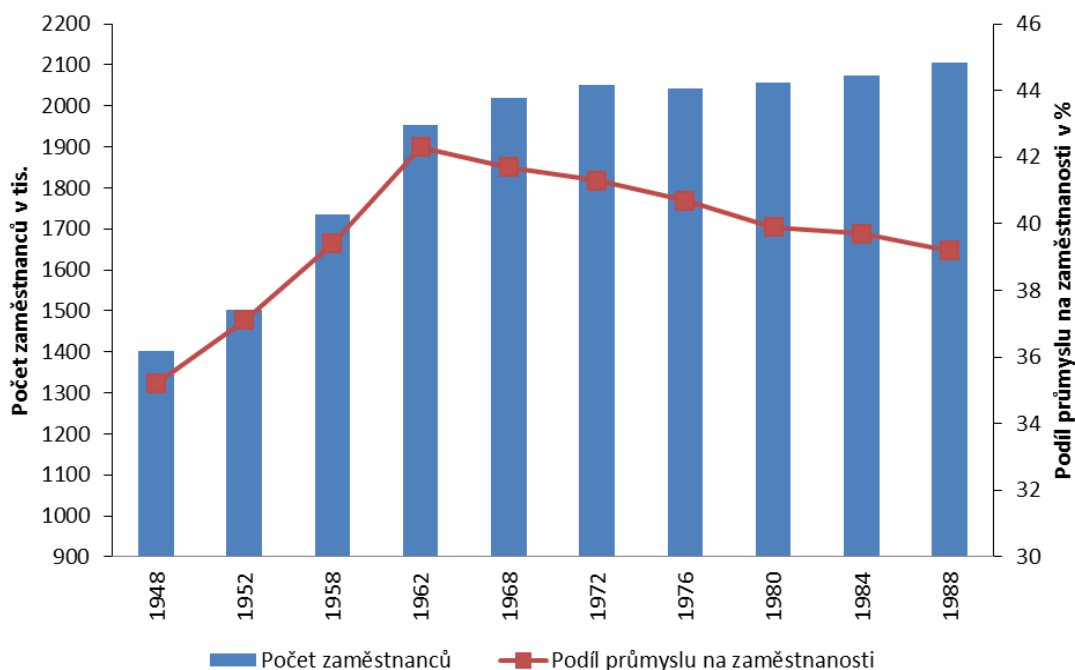
Nástup průmyslové revoluce a její projevy lze v českých zemích sledovat až v druhé polovině 19. století. Možná právě díky tomuto opoždění bylo šíření průmyslové revoluce na našem území velmi dynamické. Jak uvádí J. Koutský ve své disertační práci, „difúzní inovační vlna šla především ze sousedního ekonomicky a technologicky vyspělého Saska, zatímco hlavní město monarchie Vídeň plnila spíše politicko-kulturní funkce, a tak jednoznačně převažoval postup lokalizace průmyslu ze severozápadu na východ“ (Koutský 2011, s. 59). „Výrobní tradice i dostatek vyškolené pracovní síly předurčily severočeskou oblast stát se průkopníkem průmyslové revoluce v českých zemích“ (Horská, Maur, Musil 2002, s. 131). Z pruského Slezska se pak průmyslová revoluce rozšířila na Ostravsko. Dynamika rozvoje a rychlé zakořenění průmyslu v českých zemích lze připisovat tomu, že zde byla možnost navázat na manufakturní tradici, byly zde dostatečné zásoby hnědého a černého uhlí a kvalitní dopravní dostupnost našeho území pomocí železnice a vnitrostátní plavby (Koutský 2011).

Na začátku meziválečného období patřilo Československo v Evropě k nejnávštějnějším státům. Zásahu na tom měla zejména výkonnost a technologická vyspělost průmyslové výroby. Naši zemi postihla hospodářská krize z roku 1929 až v druhé polovině roku 1930. Do této doby stále narůstala zaměstnanost v průmyslových odvětvích. Mezi lety 1921 až 1929 vzrostla průmyslová výroba zhruba o 2/3 (Koutský 2011).

„Po skončení 2. světové války hovoříme v souvislosti s průmyslem o tzv. období socialistické industrializace. Přestaly působit ekonomické závislosti lokalizace, které ovlivňovaly rozmístění průmyslu od 18. století a řízení procesu rozmístění převzaly státní plánovací instituce“ (Mištera 1978, cit. v Kunc 2006, s. 44). Průmysl v socialistickém období reprezentoval hlavní ekonomické odvětví našeho státu. Problémem se později stávala energetická náročnost výroby a nízká produktivita práce (blíže viz Koutský 2011) „V roce 1980 byla Česká republika až na výjimky souvislým územím obývaným lidmi, pracujícími v sekundárním sektoru národního hospodářství. V Evropě bylo patrně jen málo takto průmyslově homogenních zemí“ (Horská, Maur, Musil 2002, s. 242). Jak uvádějí autoři V. Toušek a M. Vančura (1996) bylo v této době nejvíce patrné technologické zaostávání úrovně výroby, způsobené jak poklesem

investic do průmyslových podniků, tak i nereagováním na energetickou krizi v sedmdesátých letech. Na obrázku č. 1 lze pozorovat vývoj počtu zaměstnaných v průmyslových odvětvích během socialistického období a také podíl průmyslové výroby na celkové zaměstnanosti (Koutský 2011, s. 64).

Obr. 1: Vývoj počtu zaměstnaných v průmyslu a podílu průmyslu na zaměstnanosti v socialistickém období

Zdroj dat: časové řady základních ukazatelů statistiky práce (ČSÚ, 2010)

Jak je patrné, počet pracujících v průmyslových odvětvích neustále narůstal. Největší nárůst lze zaznamenat do první poloviny šedesátých let. Od této doby také klesá podíl druhého sektoru národního hospodářství na celkové zaměstnanosti.

Na rozdíl od počátků socialismu, kdy zaměstnanost rostla především v hutnictví a těžkém strojírenství, zvyšovala se zaměstnanost v lehkém strojírenství a elektrotechnice (Koutský 2011). Klasifikace průmyslu v tomto období nebyla příliš přesná. Dětila se na dva hlavní celky, které byly dále rozčleněny. Prvním celkem byl těžký průmysl, který zahrnoval výrobu výrobních prostředků. Druhým celkem byl lehký průmysl, jehož výsledkem byl spotřební předmět (blíže viz Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008, s. 187).

3.1.2. Vývoj českého průmyslu po roce 1989

Rok 1989 se nesl ve znamení velkých změn a to nejen pro Českou republiku. Jednalo se především o změny politické a hospodářské, které také měly výrazný vliv na český průmysl. Řadou autorů je období po roce 1989 označováno jako transformační. Změna neboli transformace spočívala především v přechodu ze státem řízené (plánované) ekonomiky na ekonomiku tržní (např. Šerý 2012). Popisu těchto změn bude věnována tato kapitola.

V ekonomikách zemí celého světa se odehrávají změny v odvětvové struktuře, zejména průmyslové výroby. Ve vyspělých zemích se tato změna dostala do fáze, nazývané jako postindustrializační. Většinou autorů je proces deindustrializace charakterizován poklesem zaměstnanosti ve druhém sektoru národního hospodářství a růstem sektoru služeb. Jak však zmiňuje I. Rodionova (2009) nelze do tohoto procesu zahrnout všechny státy. Celá řada nově vznikajících ekonomik (Asie, Afrika, Jižní Amerika), kde žije většina světové populace, teprve vstupují do fáze industrializace. To znamená, že podíl druhého sektoru národního hospodářství v těchto zemích narůstá a průmysl hraje v těchto státech rok od roku větší roli (Rodionova 2009).

Jak popisuje ve své disertační práci M. Baštová (2011), „změna politické orientace v roce 1989 konfrontovala tehdejší československou ekonomiku s vyspělými státy světa. Její zaostávání oproti rozvinutým ekonomikám bylo podstatným impulsem k zásadním změnám, které se začaly odehrávat na počátku 90. let“ (Baštová 2011, s. 5). „Ještě na konci osmdesátých let disponovalo bývalé Československo v přepočtu na obyvatele jedním z největších průmyslových potenciálů na světě. Ovšem jestliže jsme rozměrem svých průmyslových kapacit patřili ke světové industriální špičce, pak kvalitou a strukturou vytvářených užitných hodnot jsme se s vyspělými ekonomikami nemohli srovnávat“ (Toušek, Vančura 1996, s. 6).

„Na počátku transformačního období se česká ekonomika potýkala s řadou problémů. Mezi ně patřily například vysoký podíl průmyslu a nízký podíl služeb, obrovská energetická a materiálová náročnost průmyslu, přezaměstnanost nebo nízká kvalita infrastruktury. I přes většinu zmíněných negativních rysů však měla Česká republika poměrně výhodnou pozici na počátku transformace v porovnání s jinými zeměmi bývalého socialistického bloku. Patřila mezi ně zejména výhodná geografická

poloha blízkých západních trhů, která tak mohla uspíšit celkovou ekonomickou reintegraci země. Za další pozitiva je považována úroveň lidského kapitálu či makroekonomická stabilita, která nebyla zatížena inflací, nezaměstnaností či velkými schodky státního rozpočtu“ (Žídek 2006, cit. v Baštová 2011, s. 5).

Základní změny v rámci průmyslové výroby z hlediska transformace lze podle D. Popjakové (2001) shrnout do několika bodů, které spolu souvisí, doplňují se a prolínají:

- snížení počtu pracovníků v průmyslových odvětvích
- změna odvětvové struktury průmyslu
- změna prostorové struktury průmyslu
- změna velikostní struktury průmyslu
- převaha soukromého vlastnictví podniků a pokles podílu státních podniků
- kladení důrazu na význam informací při řízení podniků
- zvýšení významu zahraničního kapitálu (přímé zahraniční investice)

V. Toušek a M. Vančura (1996) zmiňují, že transformace ekonomiky vyžadovala komplexní přístup. Bylo zapotřebí uvést v platnost celou řadu opatření, které vyžadovaly komplexnost a rychlý sled. Do těchto opatření zahrnujeme cenovou liberalizaci, liberalizaci zahraničního obchodu, zavedení vnitřní konvertibility měny, privatizaci a restrukturalizaci průmyslové výroby. Hlavním úkolem byla cenová deregulace, což mělo za následek to, že si podniky mohly samy určovat ceny svých výrobků. To se však netýkalo cen paliv a energií. Dalším reformním krokem byla od roku 1991 možnost vnitřní směnitelnosti koruny. Podniky tak mohly nakupovat zahraniční měnu, aby uhradily své dovozy. Bylo také zrušeno monopolní postavení organizací zahraničního obchodu. Oproti očekávání se Česká republika stala významným vývozcem v odvětvích jako hutnický průmysl, paliva, základní chemie či stavební hmoty. To bylo zapříčiněno hlavně výhodným směnným kurzem a také nižšími mzdovými náklady než ve vyspělých zemích. Privatizace byla dalším opatřením, jehož smyslem byla zásadní změna úlohy státu vůči ekonomice. Oproti rokům před rokem

1989, kdy stát sám řídil chod podniků, bylo zapotřebí stanovit jasná pravidla pro podnikání soukromých subjektů. Prostřednictvím „malé“ privatizace (drobné podnikání a malé podniky) a „velké“ privatizace (státní průmyslové podniky, zemědělské organizace apod.) bylo do roku 1995 privatizováno 1719 průmyslových subjektů, což představovalo 70 % průmyslové výroby v České republice (Toušek, Vančura 1996).

Za účelem konkurenceschopnosti průmyslových podniků bylo potřeba restrukturalizovat průmyslovou výrobu. Toho bylo dosaženo zejména snižováním výrobních nákladů, což znamenalo například rušení neefektivních výrob, propuštění zaměstnanců či snižování energetické a materiální náročnosti výroby. Transformace a restrukturalizace průmyslu přinesla v první řadě výraznou a rychlou redukci stavu pracovníků o několik set tisíc osob (Kunc 2006). Podle Šerého (2012), poprvé klesl počet zaměstnaných v průměru pod 500 tis. osob v roce 1992. Zároveň se služby staly sektorem, v němž pracovalo nejvíce lidí. Je ovšem důležité podotknout, že tyto změny byly zapříčiněny nejen poklesem zaměstnanosti ve výrobním sektoru a nárůstem v sektoru služeb, ale i umělými přesuny zaměstnanců z jednoho sektoru do druhého. Pracovní pozice ve výrobních podnicích jako například kuchař či vrátný, byly před rokem 1989 přiřazovány do výrobního sektoru, ačkoli se tyto pozice přímo na výrobě nepodílely. Po roce 1989 tyto služby nabízely hlídací agentury či stravovací firmy a jejich zaměstnanci byli a jsou přiřazováni do sektoru služeb. Zvýšení konkurenceschopnosti se podniky snažily docílit také modernizací výroby nebo osvojením si nových metod řízení.

D. Popjaková (2001) uvádí, že změny, související s nastolením trhových podmínek podnikání jsou spjaté s faktem, že:

- peníze znovunabyly své funkce – cirkulační a platební
- objevila se tendence demokratizace produkce prostřednictvím rozvoje malých podniků
- objevily se mechanismy konkurence
- začaly fungovat nové formy spolupráce

- větší vliv na činnost podniků začal mít rozvoj vědy a techniky, což nutilo podniky inovovat.

V České republice se od roku 1992 používala odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ), která nahradila klasifikaci, zmiňovanou v předcházející kapitole. OKEČ dělila průmyslová odvětví na dobývání nerostných surovin, zpracovatelský průmysl a výrobu a rozvod elektřiny, plynu a vody (Toušek, Vančura 1996). „Od 1. 1. 2008 došlo v české statistické praxi k zásadní změně, kdy začala platit nová Klasifikace ekonomických činností (CZ-Nace)“ (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008, s. 188). V tomto díle naleznete podrobnější výčet této klasifikace zpracovaný M. Vančurou, který je také dostupný na stránkách Českého statistického úřadu. Hlavní sekce této klasifikace jsou Těžba a dobývání nerostných surovin; Zpracovatelský průmysl; Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.

3.1.3. Průmyslová regionalizace

Text je inspirován disertační prací Jaroslava Mareše (1978), který se této problematice v dosavadním výzkumu na našem území věnoval nejvíce a z tohoto důvodu je čerpáno právě z jeho práce. V té se Mareš věnoval problematice průmyslové regionalizace a regionální struktury České socialistické republiky. Autor popsal rozmístění průmyslových center a vazby mezi nimi. Na základě toho poté popsal seskupení průmyslových center do uzlů. Díky tomuto byl schopný vytvořit různé typy průmyslových regionů a dále je charakterizovat.

V autorově disertační práci „byla průmyslová oblast chápána jako homogenní nodální region, tvořící významnou složku územního výrobního komplexu“. Takto definované regiony byly předmětem jeho dalšího výzkumu. Cílem práce bylo:

- „Vymezit průmyslové regiony, tj. určit průmyslová místa, seskupit je eventuelně do větších územních seskupení - tzv. průmyslových uzlů a tím stanovit jádra průmyslových oblastí, najít gravitační zázemí průmyslových míst a uzlů a na základě stanovení jader a jejich zázemí vymezit průmyslové regiony“.
- „Sestavit typologii průmyslových regionů“.

- „Analyzovat jejich postavení ve státě, výrobní zaměření a úroveň přírodních a ekonomických zdrojů území“.
- „Naznačit některé problémy dalšího rozvoje průmyslových regionů, odvozené ze srovnání úrovně spotřeby vybraných výrobních faktorů a disponibilních zdrojů v jednotlivých oblastech“.

Autor zvolil za průmyslová místa obce, ve kterých existoval minimálně jeden závod národního, místního či družstevního továrního průmyslu a pracovalo v něm více než deset pracovníků. Jaroslav Mareš testováním různých ukazatelů dospěl k tomu, že pro rozlišení velikosti průmyslových míst je nejvhodnějším ukazatelem počet pracovníků. Jak autor uvádí, lze tento ukazatel srovnávat v čase a má vztah k počtu obyvatel, k pracovníkům v zemědělství, dopravě apod.

Pro nalezení gravitačních území průmyslových center použil autor ukazatel dojížděky do průmyslu, která byla definována jako celkový pohyb pracovníků v průmyslu ze zázemí do průmyslových středisek. Tento ukazatel byl omezen alespoň deseti průmyslovými pracovníky, kteří vyjížděli ze zázemí do průmyslového střediska. Dále bylo nutné vypočítat podíl vyjíždějících pracovníků do centra na celkové průmyslové vyjížděce z obce. Ty obce, jejichž podíl přesahoval 50 % (ve vybraných případech 33 %, podrobněji popsáno na straně 22), byly zahrnuty do průmyslového zázemí. Dále byly do zázemí zahrnovány ty obce, které byly s centrem spojeny městskou hromadnou dopravou.

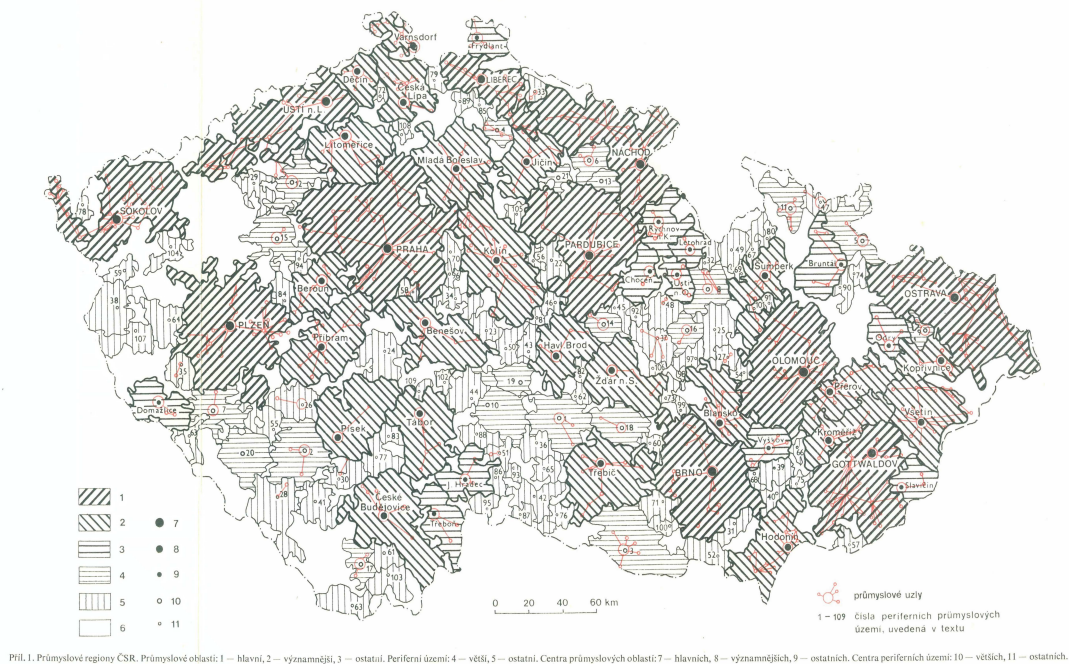
Základem pro výpočet vazeb mezi průmyslovými místy a seskupení těchto míst do uzlů byla dojížděka do průmyslu. Pro všechna průmyslová místa byly shromážděny údaje o mezistřediskovém pohybu.

Na základě stanovení průmyslových míst, uzlů a gravitačních území mohl autor vymezit průmyslové regiony. Podle ekonomické váhy, rozsahu a typu jádra a charakteru gravitačních území určil autor dva hlavní typy regionů:

- Průmyslové oblasti (11 hlavních průmyslových oblastí, 23 významnějších a 12 ostatních)
- Periferní průmyslová území (21 větších území a 88 ostatních)

Autor nemusel určovat průmyslová místa s počtem pracovníků 10 – 100. Ty totiž tvoří jen minimální podíl na výrobě i zaměstnanosti a přitom se jednalo o 41,5 % průmyslových míst, která autor zkoumal. Celkem 28 středisek v tehdejší ČSR zaměstnávalo více než deset tisíc pracovníků v průmyslu. Byla to všechna krajská města a další významná střediska.

Mapa č. 1: Průmyslové regiony Mareš (1978)

Zdroj: Mareš (1978)

Mareš (1978) ve své disertační práci dospěl k těmto závěrům:

- Na území ČSR bylo nalezeno 1766 průmyslových míst. Tato místa neexistují izolovaně, ale jsou většinou spojena do průmyslových uzlů. Těch bylo stanoveno celkem 81. Mimo uzly zůstala jen menší střediska ležící v periferních oblastech.
- Spojením gravitačních území s jejich jádry (někdy průmyslová místa, ale obvykle průmyslové uzly) bylo stanoveno na území ČSR celkem 155 průmyslových regionů.
- Hlavní průmyslové oblasti zaujímají jen 27 % plochy ČSR, ale produkují 2/3 výroby ČSR průmyslové výroby a je v nich zaměstnáno 59 % průmyslových pracovníků v zemi.

3.2. GEOGRAFICKÁ REGIONALIZACE

Problematika geografické regionalizace je popisována z toho důvodu, že má přímý vztah k této diplomové práci a k určování regionální působnosti center. V tomto případě je regionální působnost vymezována na základě dojížděky do průmyslových odvětví.

3.2.1. Typy regionů

Ještě před uvedením teorie o vymezování regionální působnosti měst by bylo na místě uvést co je to region, jaké máme typy a stručně je charakterizovat.

„Termín region pochází z latinského *regio*, což znamená říše, či království. Geografové jej definují různě. Je jím chápána krajina, území vymezené na základě společných znaků“ (Anděl 1996, s. 5). Jedná se o složitý dynamický prostorový systém, vzniklý na základě vzájemného působení přírodních a sociálně-ekonomických jevů a procesů a na základě určité podobnosti se odlišuje od ostatních regionů (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008).

Regiony se dají klasifikovat podle několika hledisek. Základní formy členění regionů jsou blíže popsány v kapitole Regiony a regionalizace, kterou obsahuje publikace z roku 2008 s názvem Ekonomická a sociální geografie (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008). Zde jsou charakterizována čtyři hlediska klasifikace regionů (odvětvové hledisko, metodologické h., taxonomické h. a hledisko formy). Pro potřebu této práce si blíže charakterizujeme hledisko formy, které je všeobecně považováno za nejdůležitější.

Klasifikace regionů podle formy zahrnuje dva základní typy regionů. Jedná se o region homogenní a nodální. Někteří autoři k těmto dvěma typům regionů přidávají ještě další, avšak pro účely této práce není nutné je zmiňovat.

Pro homogenní region je typická stejná intenzita či výskyt určitého jevu, ale nenachází se v něm žádné vztahové interakce. Proto nebude tomuto typu regionu věnována další pozornost. Podrobněji bude popsán nodální region, který je důležitý pro tuto práci.

Nodální regiony nejsou založeny na vnitřní podobnosti jevů, které je tvoří, jako je to v případě homogenních regionů. Tyto regiony jsou založeny na intenzitě vazeb, vztahů a toků. V našem případě jde o vztah město versus zázemí. „Důležitou roli hraje jádro, či také ohnisko, středisko, nodus (odtud „nodální“ region), kolem kterého je nodální region organizován. Obecně můžeme říci, že nejčastěji je nodální region plocha obklopující sídlo, vůči kterému je určitým způsobem vázána z hlediska prostorové organizace“ (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008, s. 379). Plocha, která obklopuje sídlo, se nazývá zázemí a je v něm patrný vliv tohoto sídla. Vliv však nemá v celém zázemí stejnou intenzitu. Se vzdáleností se snižuje i vliv střediska, jelikož se většinou projevuje vliv středisek sousedních regionů (Anděl 1996). S těmito regiony se můžeme setkat ve fyzické geografii (např. povodí), avšak nejčastěji se tyto regiony vyskytují v geografii humánní, například spádové regiony nemocnic nebo regiony na základě dojížděky do zaměstnání (Hampel 2005, Maryáš, Řehák 1989 nebo Sýkora, Mulíček 2009).

Vnitřní struktura nodálních regionů se dá na základě intenzity vztahů mezi jádrem a zázemím vymežit následovně:

- jádro regionu
- zázemí jádra
- semiperiferní oblasti
- periferní oblasti

Toto vymezení a další charakteristika je uvedeno v již zmiňované publikaci Ekonomická a sociální geografie (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008, s. 384 - 386). Dříve popsal strukturu nodálního regionu Ivanička (1983) takto: „Nodální areál bez ohledu na velikost má tři odlišné komponenty: jádro, vnitřní areál a vnější areál“ (Ivanička, 1983, s. 364).

3.2.2. Vymezování regionální působnosti měst

Při řešení takovýchto komplexních úloh, jakou je i vymezování regionální působnosti měst, je zapotřebí hierarchický přístup. To znamená, že první úlohou je identifikace středisek a jejich hierarchické úrovně. K tomuto nám slouží ukazatelé jako

například počet obyvatel, počet pracovníků ve druhém sektoru národního hospodářství nebo počet pracovních míst (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol. 2008). Anton Bezák (2000) tento krok popsal jako identifikaci center zaměstnání a služeb. Pro předkládanou práci byl tímto ukazatelem počet pracujících v průmyslových odvětvích.

Jako další krok je potřeba zjistit intenzitu vazeb mezi střediskem a zázemím. Nejčastěji je pro tuto potřebu využíván ukazatel denní dojížděky do zaměstnání. „Dojížděka obyvatelstva za prací je významnou složkou prostorové mobility obyvatelstva. Je podmíněna nestejným prostorovým rozmístěním ekonomicky aktivních obyvatel na straně jedné a pracovních příležitostí na straně druhé. Jedná se o významný regionální proces, který má významný podíl na formování prostorových vazeb v sídelním systému a který má v ČR trvale vysokou intenzitu“ (M. Baštová, M. Fňukal, T. Krejčí, P. Tonev, V. Toušek 2005, s. 1). Tyto údaje jsou zjišťovány podrobně při Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) od roku 1961. Jedná se o relativně přesné a územně podrobné údaje, které jsou ale zjišťovány pouze jednou za deset let (Kraft, Vančura 2011). Nejčastější metodou jak rozhodnout, zda obec patří do vymezeného dojížděkového regionu, je sledování intenzity dojížděky za prací. Většina autorů považuje za obce těsně spojené se střediskem ty, z nichž alespoň 10 % ekonomicky aktivního obyvatelstva (případně pracujících obyvatelstva), které bydlí v dané obci, dojíždí do jádra regionu v denní formě (například M. Baštová, M. Fňukal, T. Krejčí, P. Tonev, V. Toušek 2005).

Pro rozdělení dojížděkového zázemí střediska podle intenzity dojížděky za prací se běžně používá tato kategorizace: První zónu tvoří obce, jejichž podíl vyjíždějících do jádra regionu přesahoval 50 %. Obce, jejichž podíl vyjíždějících se pohybuje mezi 33,4 – 49,9 % tvoří druhou zónu. Třetí zónu tvoří ty obce, s podílem 20,0 – 33,3 %. V poslední, čtvrté zóně jsou obce s podílem od 10,0 – 19,9 % (např. Kraft, Vančura 2011). Důvody výběru metody a kategorizace, použité v této práci jsou popsány v následující kapitole.

4. METODIKA

Tato kapitola popisuje postup, díky kterému bylo dosaženo stanovených cílů. Jsou zde popisovány procesy směřující k výběru středisek, která budou dále zkoumána. Dále pak také postup při vymezení průmyslového zázemí vybraných středisek na základě dojížděky do průmyslových odvětví.

4. 1. VÝBĚR STŘEDISEK

U každé regionalizace je nejprve zapotřebí zvolit střediska, která budou dále zkoumána. Nejdříve bylo stanoveno, že za průmyslová místa budou považovány ty obce, v nichž pracovalo alespoň 1 000 osob, zaměstnaných pro rok 2001 v průmyslu. Poté tedy bylo zapotřebí shromáždit data o zaměstnanosti v průmyslových odvětvích za obce ČR. Data ze sčítání osob, domů a bytů obsahují údaje o obyvatelstvu trvale bydlícím v obci. Nezohledňují však možnou dojížděku a vyjížděku z obce. Jelikož se předpokládalo, že ne všechny obce s počtem bydlícího obyvatelstva alespoň 1 000 pracovníků v průmyslových odvětvích budou mít i takovouto zaměstnanost v průmyslu, bylo rozhodnuto, že se nejdříve do prvotního šetření zahrnou všechny obce, ve kterých bydlelo alespoň 500 pracovníků v průmyslu. Vzhledem ke snazší dostupnosti dat ze sčítání v roce 2001 byl výběr průmyslových míst uskutečněn právě z těchto dat. Bylo tedy zapotřebí vyhledat v publikacích o dojížděce do zaměstnání a škol údaje o počtu osob, které vyjížděly z vybraných obcí za prací do průmyslových odvětví do jiných obcí v denní i nedenní formě. A naopak také počet osob, které vyjížděli za prací do průmyslových odvětví z jiných obcí do vybraných středisek. Z dat ekonomicky aktivního obyvatelstva v průmyslu v daném středisku byl odečten počet osob vyjíždějících za průmyslem a poté přičten počet osob dojíždějících za průmyslem do tohoto střediska. Tím byl dosažen údaj o celkovém počtu pracujících v průmyslových odvětvích pro každou obec, v nichž bydlelo alespoň 500 osob, zaměstnaných v průmyslu. Takovýmto postupem byla snížena možnost nepřesností, které by vznikly u obcí, v nichž bydlelo méně než 1 000 osob činných v průmyslu, ale v zázemí obce jich pracovalo více než 1 000. Jako například u obce Planá nad Lužnicí, kde v zázemí obce bydlelo pouze 664 ekonomicky aktivních osob v průmyslu, avšak po vypočtení počtu pracujících v průmyslu v této obci byla dosažena hodnota 2 240. Z takto upravených dat

bylo vybráno 263 obcí, ve kterých v roce 2001 pracovalo alespoň 1 000 osob v průmyslových odvětvích. Jejich výčet je uveden v tabulkové příloze 1.

Po vybrání průmyslových míst v roce 2001, bylo zapotřebí zjistit u těchto 263 obcí takovéto údaje i za rok 1991. Tyto údaje byly čerpány ze statistického lexikonu obcí ČR pro rok 1991. Bylo zapotřebí brát v potaz změny v administrativním vymezení některých obcí oproti roku 2001. Dojížďkové publikace z roku 2001 zachycují oproti desetiletí zpět více než 500 nových, vesměs malých obcí. Ve spolupráci s Českým statistickým úřadem a jeho pobočkami se podařilo zkompletovat údaje z roku 1991 a doplnit je tak k vybraným průmyslovým místům. Po provedení stejného výpočtu jako u dat z roku 2001 bylo zjištěno, že 12 obcí nedosahovalo na požadovanou úroveň alespoň 1 000 pracovníků v průmyslových odvětvích v dané obci. Tyto obce nebyly tedy podrobeny dalšímu zkoumání. Extrémním případem byla obec Jirkov, ve které v roce 1991 bydlelo 4 891 osob pracujících v průmyslu, avšak 4 267 těchto pracovníků vyjíždělo za prací mimo obec. Po následném připočtení dojíždějících osob bylo zjištěno, že na území obce pracuje pouze 953 osob činných v průmyslových odvětvích.

Po vyhodnocení těchto dat byl vymezen počet obcí, ve kterých pracovalo alespoň 1 000 pracovníků v průmyslových odvětvích jak v roce 2001, tak i v roce 1991. Celkem tedy bylo do zkoumání zahrnuto 251 takovýchto obcí. Podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků do průmyslových odvětví za rok 1991 můžeme sledovat v mapě č. 1. Na mapě č. 2 lze sledovat podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků do průmyslových odvětví za rok 2001.

Za účelem zjištění, u kterých obcí došlo mezi lety 1991 a 2001 k největšímu nárůstu zaměstnanosti v průmyslu, a naopak k největšímu poklesu, bylo nutné data relativizovat a posuzovat z hlediska celkové zaměstnanosti v průmyslu v České republice za jednotlivé roky. Toho bylo dosaženo stanovením celkového významu střediska zaměstnanosti v průmyslu. Celkový význam střediska byl vypočítán jako podíl pracujících v průmyslu u střediska z celkového počtu zaměstnaných v průmyslu za celou Českou republiku (Česká republika = 10 000). Obdobný postup používá Hampl (2005) pro výpočet komplexní velikosti středisek v České republice. Po úpravě dat za oba roky 1991 a 2001 bylo možné stanovit pořadí. Tabulka 1 znázorňuje rozdíl pořadí relativních významů středisek mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek. Kompletní

databáze je v tabulkové příloze. Žlutě jsou zvýrazněna střediska, která byla dále sledována.

Tab. 1: Změna zaměstnanosti v průmyslu během let 1991 až 2001

Pořadí	Obec	Rozdíl pořadí relativních významů středisek 1991 a 2001
1.	Mladá Boleslav	72,04
2.	Česká Lípa	25,09
3.	Lanškroun	20,63
4.	Jihlava	19,65
5.	Stříbro	13,53
6.	České Budějovice	11,45
105.	Kraslice	0,17
106.	Bystřice pod Hostýnem	0,17
107.	Písek	0,16
108.	Chodov	0,14
109.	Hulín	0,13
110.	Břidličná	0,07
246.	Ústí nad Labem	-31,02
247.	Plzeň	-53,11
248.	Kladno	-62,84
249.	Brno	-100,59
250.	Hl.m. Praha	-134,15
251.	Ostrava	-159,45

Zdroj: SLDB 2001, SLDB 1991

Na základě stanoveného pořadí již bylo možné vybrat průmyslová střediska, která byla dále zkoumána. Jednalo se o 10 průmyslových středisek. Byla vybrána čtyři střediska, u kterých došlo k největšímu nárůstu zaměstnanosti v průmyslu. Nejvýraznějším zástupcem byla Mladá Boleslav. Do této kategorie spadala i střediska Česká Lípa, Lanškroun a Jihlava. Dále byla vybrána dvě střediska, jejichž zaměstnanost se vzhledem k celkové zaměstnanosti v průmyslu v ČR skoro nezměnila. Šlo o města Písek a Chodov. Město Chodov bylo následně vyloučeno. Bylo totiž zjištěno, že v roce 1991 k sobě integrovalo na základě dojížděky do průmyslu čtyři obce a v roce 2001 dokonce jen dvě obce. Toto bylo způsobeno zejména jeho polohou mezi dvěma silnými průmyslovými středisky. Výsledky by tak nebyly signifikantní, proto byl Chodov z následných podrobných analýz vyloučen a pokračovalo se nadále jen s devíti

středisky. Do kategorie měst, kde zaměstnanost v průmyslu nejvíce poklesla, byla vybrána čtyři střediska. V první řadě šlo o Ostravu a Prahu. Dále pak o Brno a Plzeň.

Z výsledků je patrné, že k největšímu poklesu zaměstnanosti v průmyslu došlo u největších měst České republiky. Toto bylo zapříčiněno jednak nejvyššími absolutními hodnotami zaměstnanosti v průmyslových odvětvích, ale také tím, že největší města byla zasažena také největší mírou deindustrializace. Pro vymezení dojížděkových regionů nebylo vybráno město Kladno, i když by jeho výběr na základě pořadí byl očekávaný. Ale vzhledem k jeho poloze, která je velmi těsná s hlavním městem Prahou, nebylo pro další zkoumání vybráno. Předpokládá se, že by jejich poloha byla komplikací při vymezení dojížděkových regionů obou středisek a že průmyslové zázemí u těchto dvou středisek by bylo nespojité. Vybraná střediska jsou poměrně rovnoměrně rozmístěna po celé České republice.

4. 2. VYMEZENÍ DOJÍŽĎKOVÝCH REGIONŮ VYBRANÝCH PRŮMYSLOVÝCH STŘEDISEK

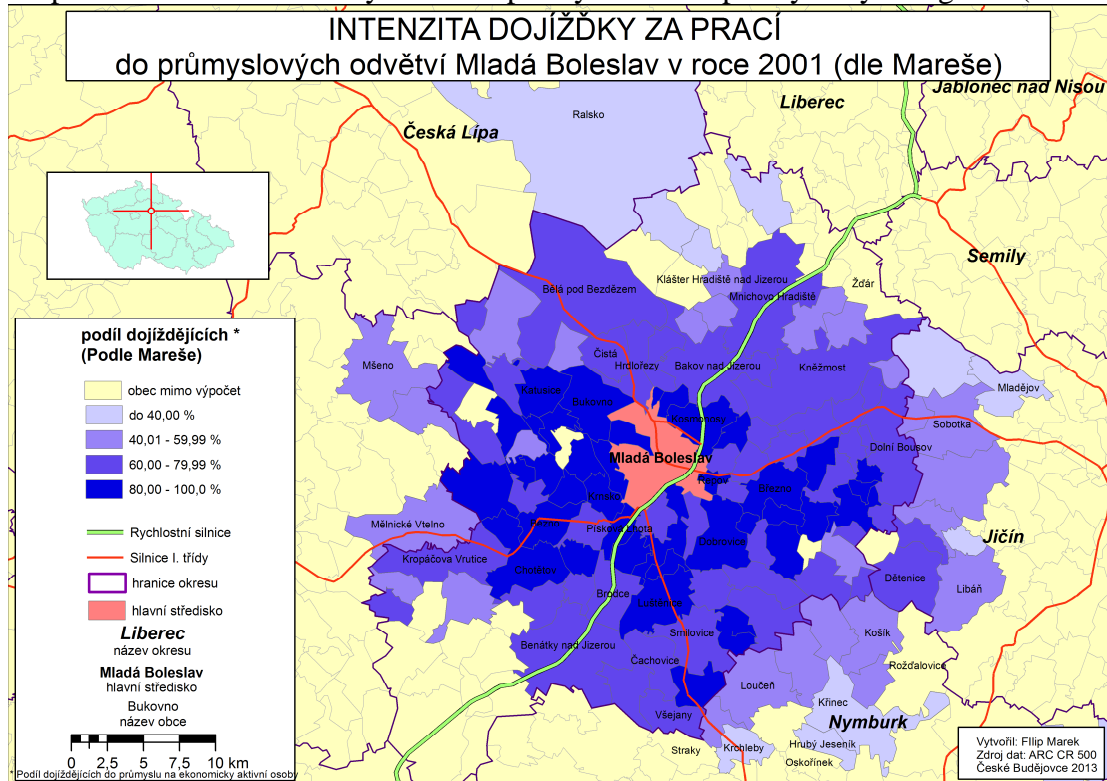
Hlavním kritériem pro vymezení dojížděkového regionu bývá intenzita dojížděky za prací. Mareš (1978) vyhodnotil jako nejlepší kritérium pro vymezení gravitačních území průmyslových center dojížděku do průmyslu. Nejdříve byly vyloučeny všechny obce, z jejichž zázemí vyjíždělo do průmyslového místa méně než 10 průmyslových pracovníků. U zbylých byl vypočten podíl vyjíždějících pracovníků do centra do průmyslu na celkové průmyslové vyjížděce z obce. Do gravitačních území byly zařazeny všechny obce, ze kterých vyjíždělo do příslušného místa více než 50 % ze všech vyjíždějících do průmyslu (Mareš 1978).

Tento postup byl testován na středisku Mladá Boleslav pro rok 2001, avšak bylo zjištěno, že se pro naši regionalizaci nehodí. Zázemí bylo tvořeno nespojitým územím, bez vnitřní členitosti. Dále bylo testováno i snížení hranice podílu vyjíždějících na 30 %, avšak výsledky stále nebyly uspokojivé (viz mapa č. 2). Proto byl testován přístup, který je řadou autorů často využíván. Patří mezi ně například Toušek, Tonev a Baštová (2005). Tento postup používá pro spojení obcí s jádrem regionu takové obce, z nichž alespoň 10 % ekonomicky aktivních osob v těchto obcích do centra regionu dojíždí. Jelikož bylo zapotřebí vymezení dojížděkového regionu na základě dojížděky do průmyslových odvětví, byla hranice podílu vyjíždějících pracovníků na ekonomicky

aktivních osobách snížena na 5 %. Průmysl samozřejmě netvoří sto procent dojížděky za prací, a proto bylo přistoupeno k takovému snížení hranice zmiňovaného podílu. Po testování této metody na zázemí Mladé Boleslavi pro rok 2001 bylo dojížděkové zázemí vnitřně členité a ucelené, s poměrně dobře viditelným rozčleněním, což můžeme sledovat na mapě číslo 3.

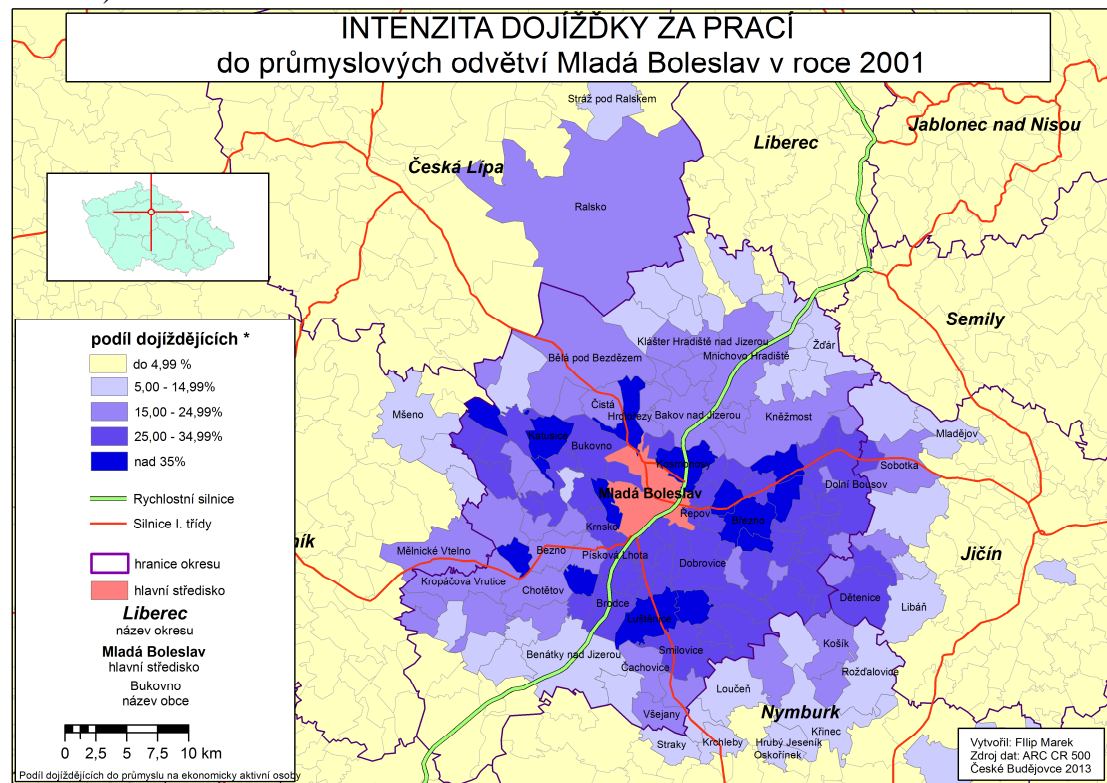
Na základě tohoto příkladu byly rozděleny dojížděkové obce do čtyř kategorií. První kategorii tvořily obce, ze kterých vyjíždělo do střediska více než 35,0 % pracovníků v průmyslu. Ve druhé kategorii byly zahrnuty obce s podílem vyjíždějících mezi 25,0 až 34,9 %. Obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 až 24,9 % byly zařazeny do třetí kategorie. A v poslední kategorii byly obce, ze kterých vyjíždělo do střediska 5,0 - 14,9 % pracovníků. Zvolená metoda byla aplikována na těchto 10 středisek.

Mapa č. 2: Testování odlišných metod pro vymezení průmyslových regionů (Mareš)

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

Mapa č. 3: Testování odlišných metod pro vymezení průmyslových regionů (např. Toušek)

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5. ANALYTICKÁ ČÁST

Na základě zvolené metodiky bylo dále zkoumáno 9 průmyslových středisek (viz kapitola 3.1). U všech byly sledovány změny v dojížděkovém zázemí těchto center pro roky 1991 a 2001. Cílem bylo vyhodnocení hlavních změn a tendencí v prostorové organizaci dojížděky za průmyslem z jejich zázemí.

5.1. CELKOVÉ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI V PRŮMYSLU

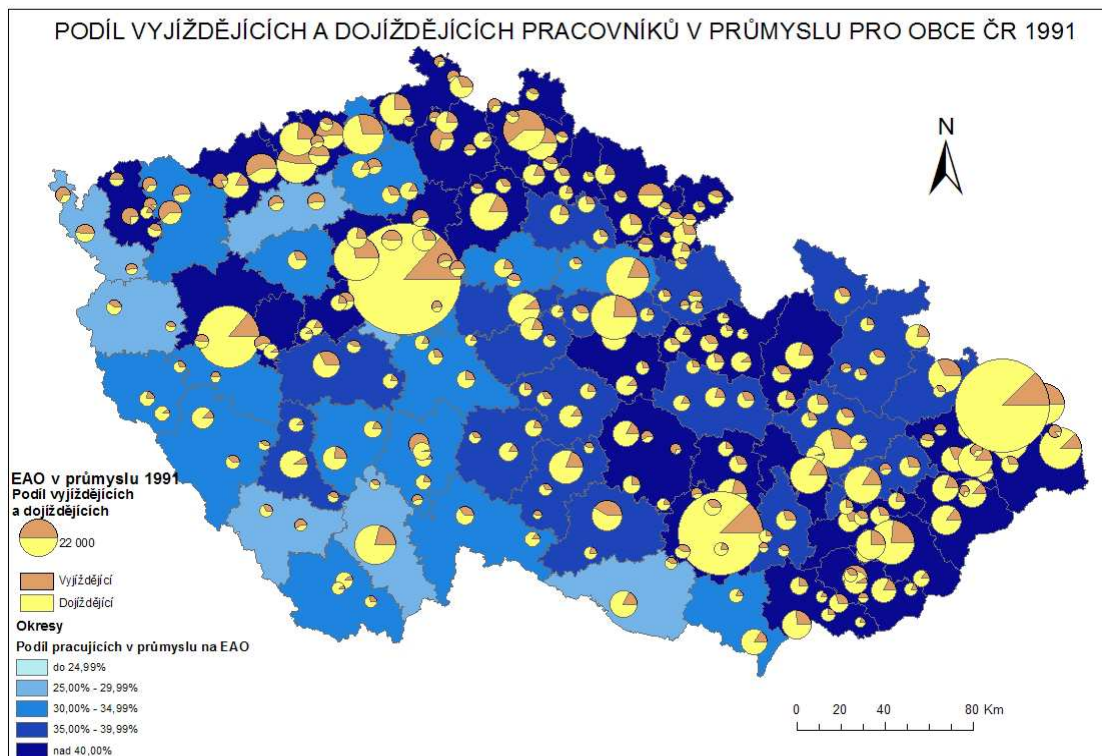
V LETECH 1991 A 2001

V následující části je popisována změna zaměstnanosti v průmyslových odvětvích za roky 1991 a 2001. Na základě map č. 4 a č. 5 lze sledovat celkové změny v dojíždění do průmyslových odvětví v České republice.

V jednotlivých okresech České republiky je zobrazen podíl pracujících v průmyslových odvětvích na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Pro obě tyto mapy byla vytvořena kategorizace od 24,9 % až do kategorie nad 40 %, za účelem možného porovnání rozdílů v těchto letech. Na výsečovém kartodiagramu lze také sledovat změnu vyjíždějících a dojíždějících ve vybraných obcích České republiky. Velikost kartodiagramu nám značí počet zaměstnaných v průmyslových odvětvích.

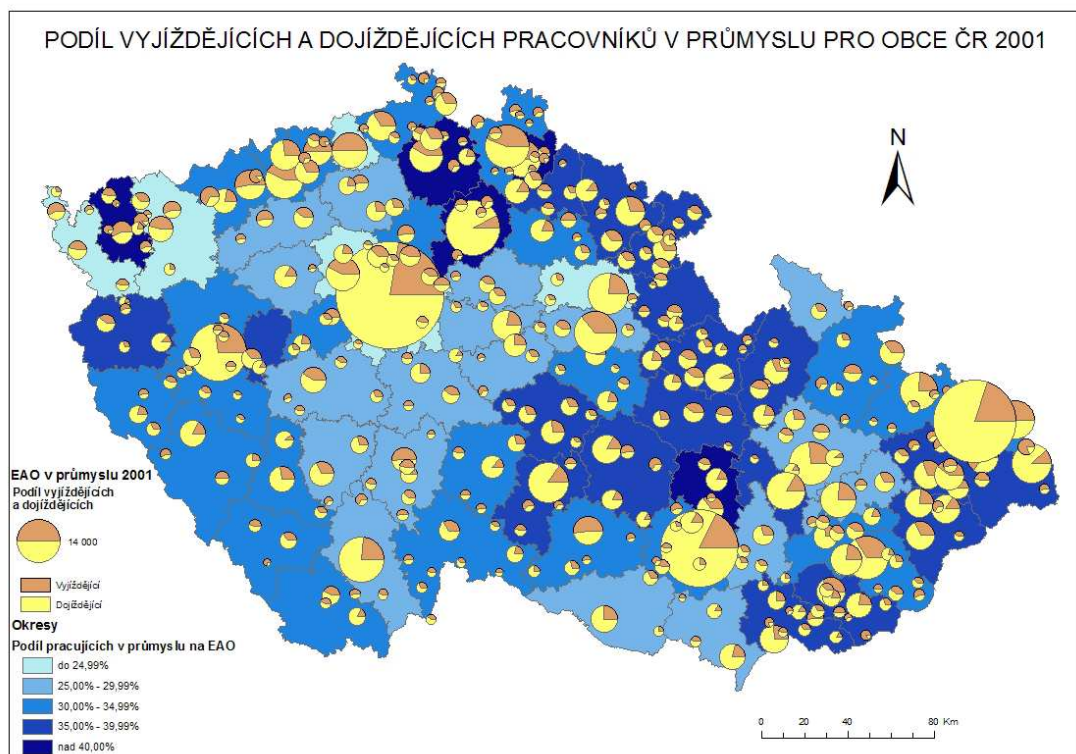
Všeobecně došlo k propadu podílu pracujících v průmyslových odvětvích na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (EAO). Na základě Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD) z roku 1991 pracovalo v Česku celkem 2 020 963 pracovníků v průmyslových odvětvích. Jejich podíl na EAO v roce 1991 činil 37,3 %. V roce 2001 byl na území České republiky počet průmyslových pracovníků 1 525 837 (SLBD 2001). Podíl těchto pracovníků na EAO klesl v roce 2001 na 29,0 %. Změny jsou nejvíce patrné v jihovýchodní části České republiky a také na jejím severu. V severní části ČR se jednalo zejména o propad tradičních odvětví textilního, těžebního a chemického průmyslu. V tomto období byla tato odvětví na ústupu, což se projevilo na velkém zesvětlení mapy č. 5 v této oblasti, oproti roku 1991. Typickým příkladem jsou okresy Chomutov, Most nebo Teplice. Na jihovýchodě ČR lze tyto změny připisovat mimo jiné i propadu kožedělného průmyslu, popřípadě elektrotechnickému průmyslu. Jako relativně stabilní se jeví oblasti méně industrializované, jako například jih a jihozápad České republiky.

Mapa č. 4: Podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků v průmyslu pro obce ČR 1991

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení. ČSÚ Praha, 1993. ARC CR 500.

Mapa č. 5: Podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků v průmyslu pro obce ČR 2001

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

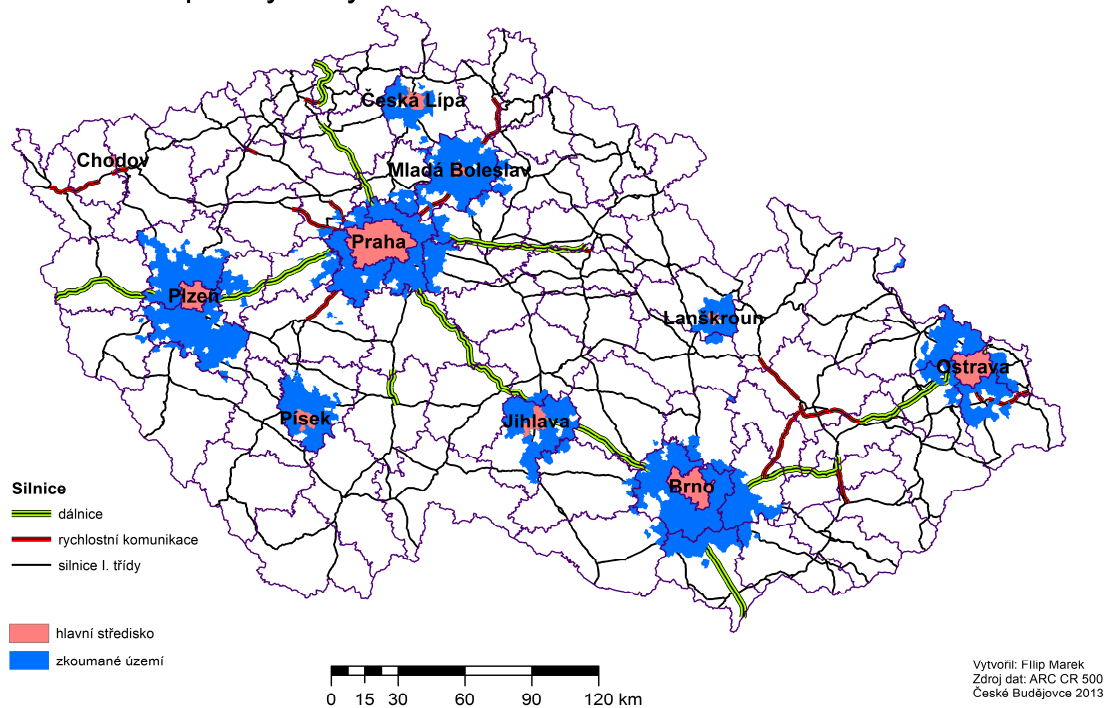
5.2. DOJÍŽĎKOVÉ ZÁZEMÍ VYBRANÝCH STŘEDISEK V LETECH 1991 A 2001

Na mapách č. 6 a 7 je vyobrazeno celkové zkoumané průmyslové zázemí vybraných středisek pro roky 1991 a 2001. Na první pohled je zřejmé, že výraznou redukcí zázemí zaznamenala města Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, která jsou i největšími městy v České republice. Největší zásluhu na tomto lze shledávat v celkové deindustrializaci během transformačního období a v zaměření se na rozvíjení terciérních, popřípadě kvartérních aktivit.

Na druhou stranu je evidentní, že zázemí města Písku zůstalo nezměněno a některá další města zaznamenala rozvoj průmyslového zázemí. Tento rozvoj je nejvýraznější u města Mladá Boleslav, dále pak také u měst Jihlava, Česká Lípa a Lanškroun. Růst průmyslového zázemí těchto obcí je přisuzován zejména zaměřením se na automobilový průmysl, který zaznamenával největší rozvoj. Na tuto skutečnost poukazuje například Pavlínek (2003). Popis průmyslového zázemí jednotlivých středisek je pak dále rozpracován v následující kapitole.

Mapa č. 6: Vymezení zkoumaného území 1991

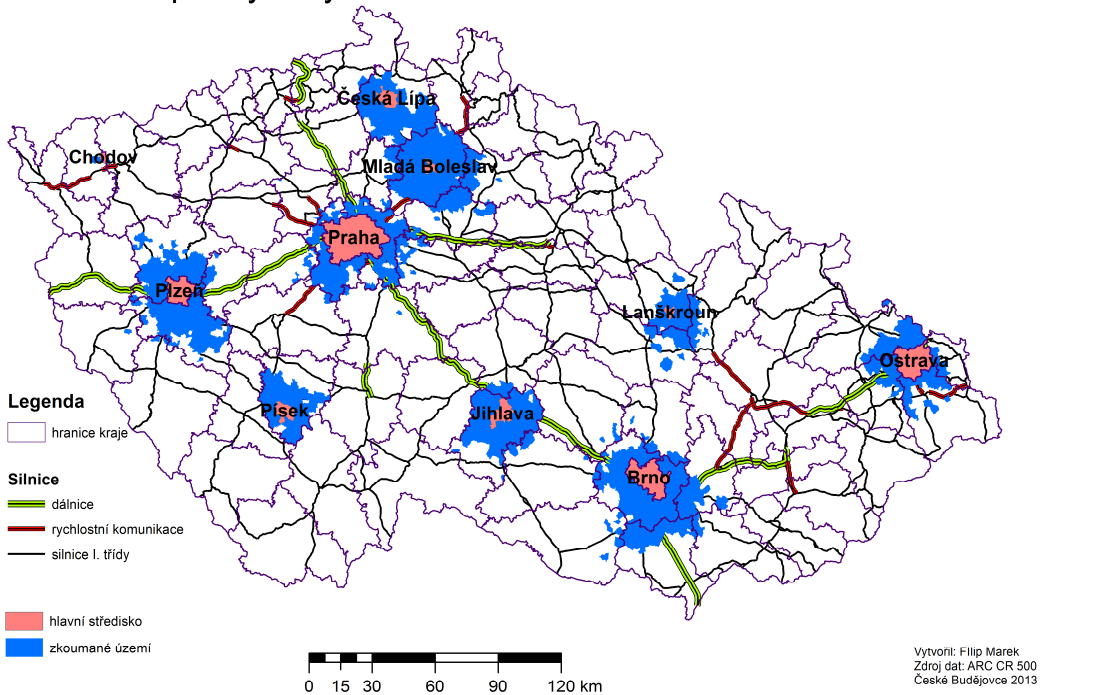
VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ průmyslových oblastí ČR v roce 1991

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Mapa č. 7: Vymezení zkoumaného území 2001

VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ průmyslových oblastí ČR v roce 2001

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3. ZMĚNY DOJÍŽĎKOVÉHO ZÁZEMÍ SLEDOVAÝCH STŘEDISEK MEZI LETY 1991 A 2001

V této části diplomové práce bylo podrobně popsáno průmyslové zázemí vybraných center v letech 1991 a 2001. Zároveň byla také zhodnocena změna průmyslového zázemí od roku 1991 do roku 2001 a také vývoj tohoto zázemí od roku 1978, kdy se tomuto ve své práci věnoval J. Mareš (1987). Dále byli také popsáni největší zaměstnavatelé v průmyslových odvětvích na základě Databáze podniků ústředně řízeného průmyslu ČSSR (1987). Databáze pro rok 1991 není k dispozici, avšak předpokládá se, že od roku 1987 nedošlo k velkým změnám v zaměstnanosti v průmyslových odvětvích. Údaj v popisech jednotlivých zázemí středisek pro rok 1991 má vždy jen informativní charakter. Primárním faktorem, ovlivňujícím růst anebo pokles významu střediska, je počet zaměstnanců, který odráží situaci na trhu práce a do určité míry ekonomickou úroveň podniku. Po roce 1989 neměly podniky nařizeno dodávat takto podrobné údaje do databáze a tak jsou tyto informace již těžko dohledatelné.

5.3.1. Dojížd'kové zázemí města Brna v letech 1991 a 2001

V roce 1991 pracovalo v průmyslových odvětvích ve městě Brno 85 708 pracovníků. V rámci České republiky se jednalo o třetí nejvyšší počet pracovníků po Praze a Ostravě. Třetí nejvyšší počet pracujících v průmyslu v České republice dosahovalo Brno i v roce 2001. Jednalo se o 49 361 pracovníků. Oproti roku 1991 se ve městě Brno jednalo o pokles přibližně 42 %. Zaměstnanost v průmyslu v České republice se mezi těmito lety snížila zhruba o 25 %. Pokles zaměstnanosti ve městě Brno byl tedy o 17 procentních bodů vyšší než celkový pokles pracujících v průmyslu v České republice. Obecně lze tento nadprůměrný pokles připisovat probíhající deindustrializaci, resp. terciarizaci odvětví, která se nejvíce projevila zejména v největších střediscích osídlení (Szczyrba 2005, a viz příloha č. 1). Oproti roku 1991 vznikla nebo posílila v zaměstnanosti v Brně a v dalších velkých městech ČR celá řada nových subjektů (krajské úřady, ústavy akademie věd, vysoké školy, bankovní instituce apod.). Relativní význam města Brna podle zaměstnanosti v průmyslu mezi lety 1991 a 2001 v České republice proto výrazně poklesl. Jednalo se dokonce o třetí největší pokles významu střediska v tomto sledovaném období, což lze pozorovat v tabulce č. 1.

Průmyslovou základnu města Brna tvořily podniky s dlouholetou tradicí. Zbrojovka Brno a Agrozet Zetor byly největšími zaměstnavateli v průmyslových odvětvích v roce 1987. Ve Zbrojovce tehdy pracovalo 9 415 zaměstnanců. V podniku, zabývajícím se převážně výrobou traktorů, Zetor bylo zaměstnáno 9 361 pracovníků. Za zmínku ještě stojí strojírenský podnik Královopolská strojárna Brno, s počtem 6 557 zaměstnanců. V následující tabulce je znázorněno rozdělení obcí v průmyslovém zázemí města Brna do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 2: Dojížděkové zázemí města Brna v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Brna	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	8	2 418	6 318	38,3
25,0 - 34,9	35	4 065	14 657	27,7
15,0 - 24,9	64	7 022	33 418	21
5,0 - 14,9	114	5 806	61 405	9,5
Celkem	221	19 311	115 798	16,7

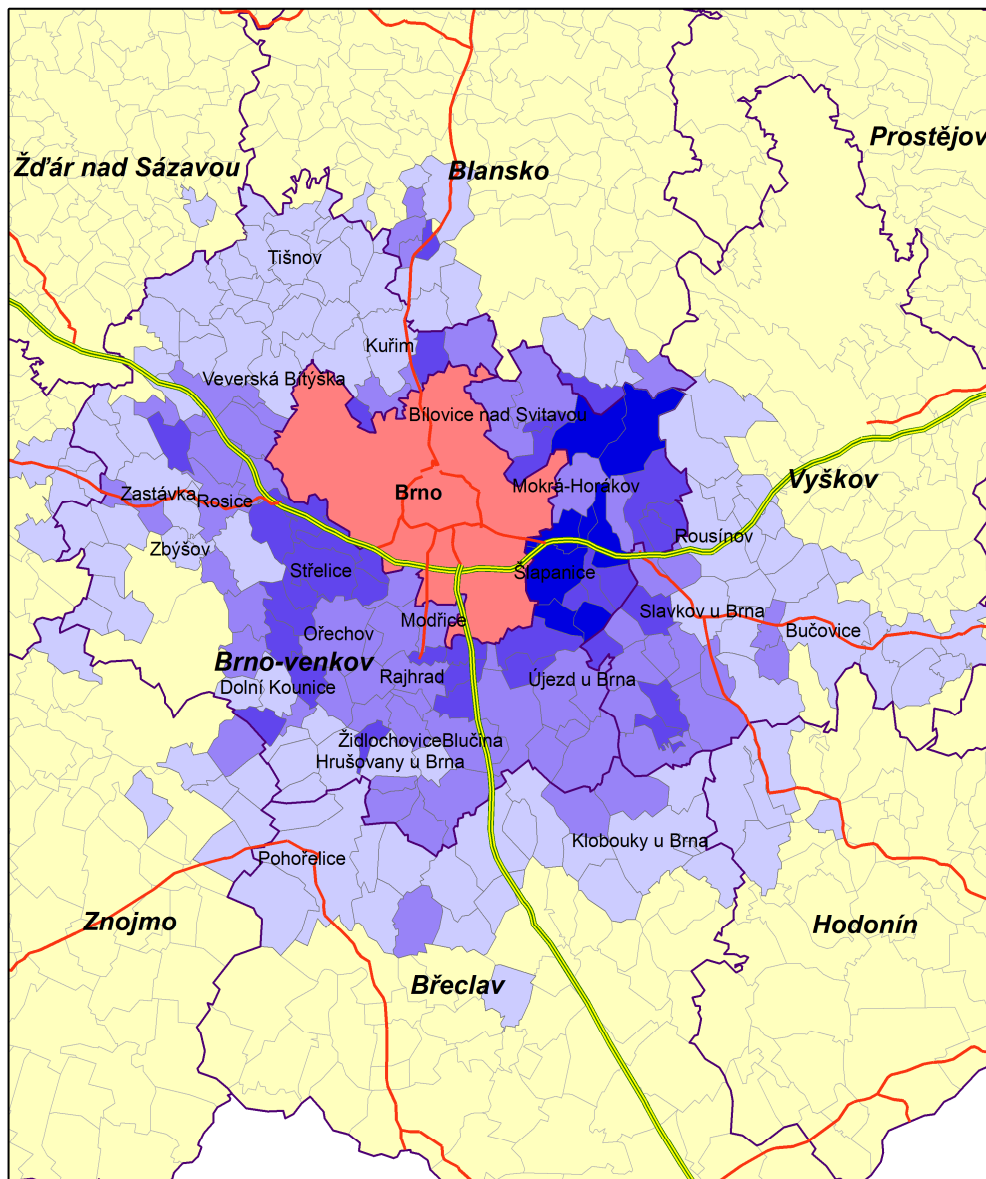
Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání, škol a učení – okres Brno - město. ČSÚ Praha, 1993.

V roce 1991 tvořilo průmyslové zázemí města Brna celkem 221 obcí. Z těchto obcí vyjíždělo za prací v průmyslových odvětvích do Brna 19 311 pracovníků. Z celého průmyslového zázemí města Brna vyjíždělo průměrně 16,7 % pracovníků v průmyslu. Do první kategorie s podílem vyjíždějících 35,0 % a více spadalo v roce 1991 celkem 8 obcí, z nichž vyjíždělo do průmyslových odvětví do Brna 2 418 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii činil 38,3 %. Velká část těchto obcí leží východně od města Brna. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii s podílem vyjíždějících do průmyslových odvětví mezi 5,0 a 14,9 %. Jednalo se o 114 obcí, z nichž v roce 1991 vyjíždělo celkem 5 806 pracovníků. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně byl 9,5 %. Nejvyšší počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do města Brna se vyskytoval ve třetí kategorii s podílem vyjíždějících od 15,0 do 24,9 %. Celkový počet vyjíždějících v této kategorii byl 7 022. Zázemí v této kategorii tvořilo celkem 64 obcí, které se nachází převážně jihovýchodně od města Brna. Ve druhé kategorii s podílem vyjíždějících mezi 25,0 a 34,9 % se v roce 1991 vyskytovalo 35 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO v této kategorii činil 27,7 % a celkový počet vyjíždějících byl 4 065.

Největší obcí z průmyslového zázemí Brna v roce 1991 byla Kuřim, ze které vyjíždělo 9,9 % pracovníků v průmyslových odvětvích. Nejvyššího podílu vyjíždějících dosáhla obec Velatice (41,8 %), následována Hostěnicemi (41,1 %). Nejsilnější dojížďkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Brna v roce 1991 byly Šlapanice (1217 vyjíždějících), Rosice (489), Kuřim (465), Modřice (390) a obec Mokrá-Horákov (366).

Mapa č. 8: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Brno 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Brno v roce 1991

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 3: Dojížděkové zázemí města Brna v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Brna	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	0	0	0	0
15,0 - 24,9	37	3 525	19 843	17,8
5,0 - 14,9	153	7 267	79 347	9,2
Celkem	190	10 792	99 190	10,9

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Brno - město. ČSÚ Praha, 2003.

Průmyslové zázemí města Brna tvořilo v roce 2001 celkem 190 obcí, z nichž do Brna vyjíždělo 10 792 obyvatel. Nejvíce obcí se vyskytuje v kategorii 5,0 - 14,9 %. Jedná se celkem o 153 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo za průmyslem do města Brna celkem 7 267 vyjíždějících. Průměrný podíl dojíždějících v této zóně byl 9,2 %. Jedná se vesměs o vzdálenější obce z okresů Brno – venkov, Břeclav a Vyškov. Zároveň se v této kategorii objevují i obce ze vzdálených regionů (okresy Znojmo nebo Žďár nad Sázavou). Je evidentní, že regionální působnost města Brna z hlediska dojíždějících do průmyslových odvětví zasahuje velkou část obcí Jihomoravského kraje a některých území kraje Vysočina. Druhý největší počet obcí připadá na obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 a 24,9 %. Jedná se především o obce, ležící v těsné blízkosti města Brna, zejména na jihovýchodním okraji. Celkově do této kategorie spadalo 37 obcí, z nichž vyjíždělo 3 525 vyjíždějících. Do prvních dvou kategorií nebyla zahrnuta žádná obec. Největší obec je Kuřim, ze které vyjíždělo do Brna 7,8 % vyjíždějících. Největšího podílu vyjíždějících dosáhl Ochoz u Brna (24,7 %), následován Velaticemi (24,1 %).

Kdysi největší zaměstnavatel v průmyslu, Zbrojovka Brno, prošla po roce 1989 velkou strukturální proměnou. V roce 2001 dle výroční zprávy (Česká zbrojovka a.s. 2002) zaměstnávala 2 014 zaměstnanců, což bylo oproti roku 1987 o přibližně 7 400 zaměstnanců méně. Ještě větší omezení výroby se událo ve společnosti Zetor, která zaměstnávala řádově jen stovky zaměstnanců.

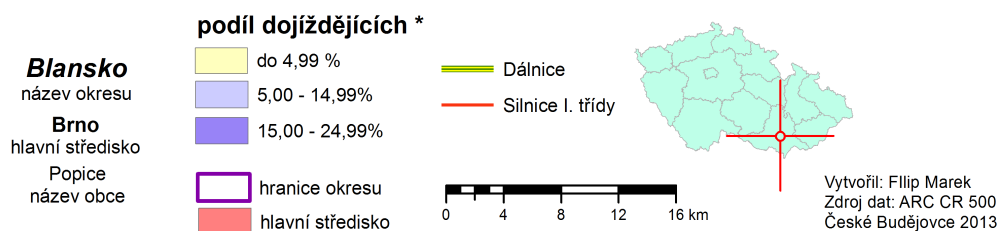
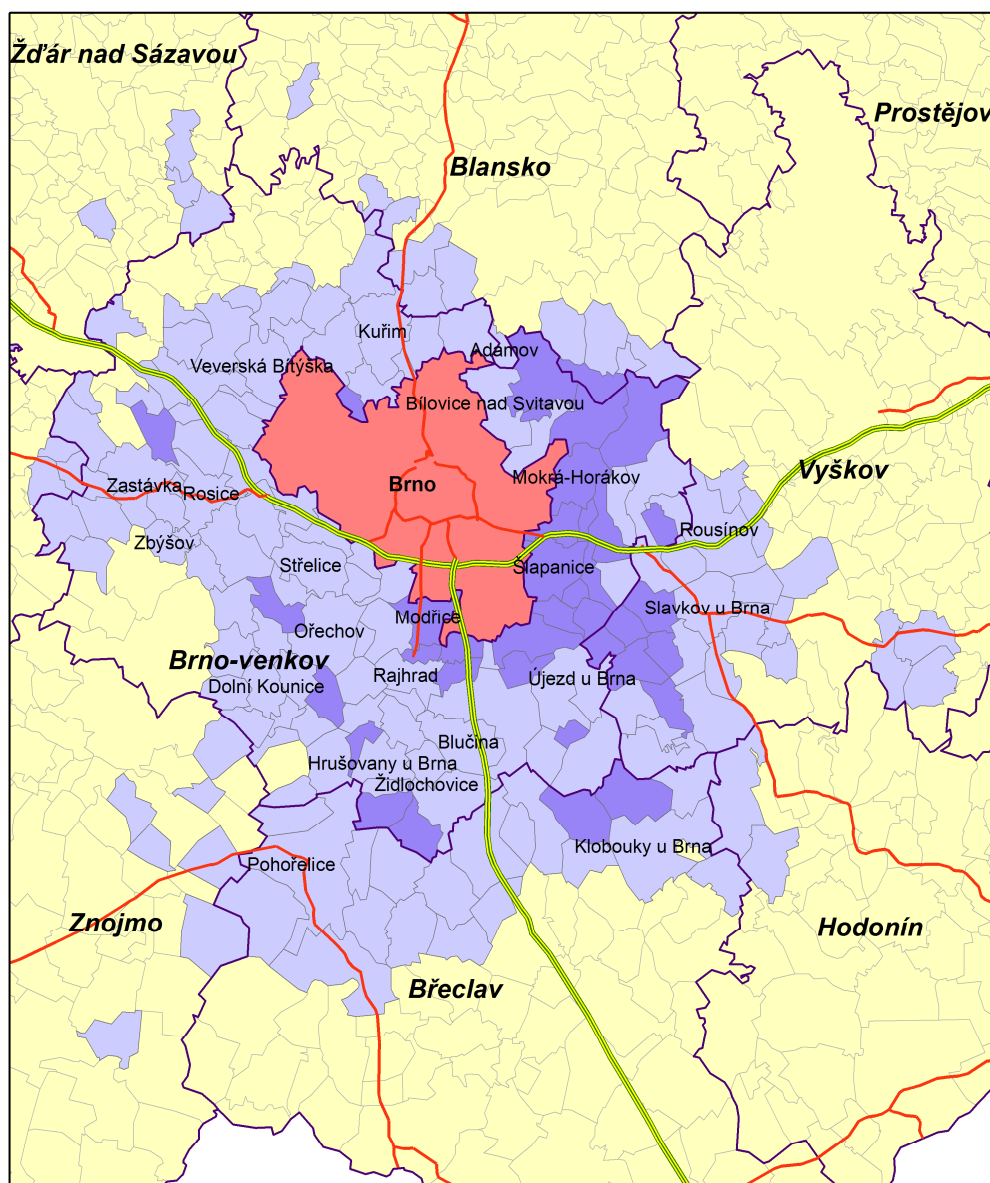
U velkých středisek se zpravidla objevuje nižší intenzita dojížděky v jejich zázemí, neboť se v rámci probíhajících deindustrializačních tendencí snižují absolutní i relativní vyjížděkové proudy z hlediska dojížděky za průmyslem. Podle absolutního

počtu dojíždějících za průmyslem do města Brna v roce 2001 vedly nejsilnější dojížďkové proudy z obcí Šlapanice (627 dojíždějících), Kuřim (359), Modřice (279), Rosice (234), Mokrá Horákov (215).

Průmyslové zázemí města Brna v roce 1978 můžeme vidět na mapě č. 1. Do roku 1991 je patrné zmenšení tohoto zázemí a tento trend pokračoval i mezi lety 1991 a 2001.

Mapa č. 9: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Brno 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Brno v roce 2001

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.2. Dojížd'kové zázemí města Česká Lípa v letech 1991 a 2001

V České Lípě pracovalo v roce 1991 v průmyslových odvětvích celkem 6 676 pracovníků. Tato obec se v roce 1991 vyskytovala na 50. místě celkové zaměstnanosti v průmyslu v České republice. Oproti tomuto roku se počet průmyslových pracovníků v roce 2001 zvýšil na 8 869. Česká Lípa se v roce 2001 dostala na 21. místo v celkové zaměstnanosti pracovníků v průmyslových odvětvích v obcích České republiky. Počet pracovníků v průmyslu v této obci vzrostl přibližně o 33 %. Jak lze vypočítat z tabulky č. 1, jednalo se o druhý největší nárůst relativního významu střediska v zaměstnanosti v průmyslových odvětvích mezi lety 1991 a 2001.

Největším zaměstnavatelem v České Lípě v tomto období byla pobočka podniku, zabývajícího se dopravním strojírenstvím, Vagónka Česká Lípa, která zaměstnávala 1271 pracovníků. Počet pracovníků nad 1 000 měl už jen závod NAREX Praha, který zaměstnával v roce 1987 celkem 1 144 pracujících. Mezi tři největší zaměstnavatele patřil závod Železniční opravy a strojírna s 921 zaměstnanci.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města České Lípy do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 4: Dojížd'kové zázemí města Česká Lípa v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do České Lípy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	0	0	0	0
15,0 - 24,9	3	134	624	21,5
5,0 - 14,9	19	495	6 060	8,2
Celkem	22	629	6 684	9,4

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Česká Lípa. ČSÚ Praha, 1993.

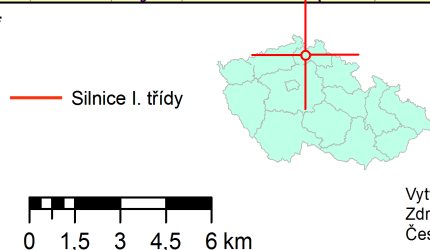
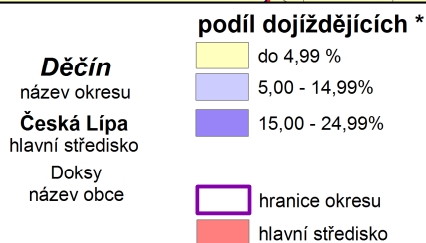
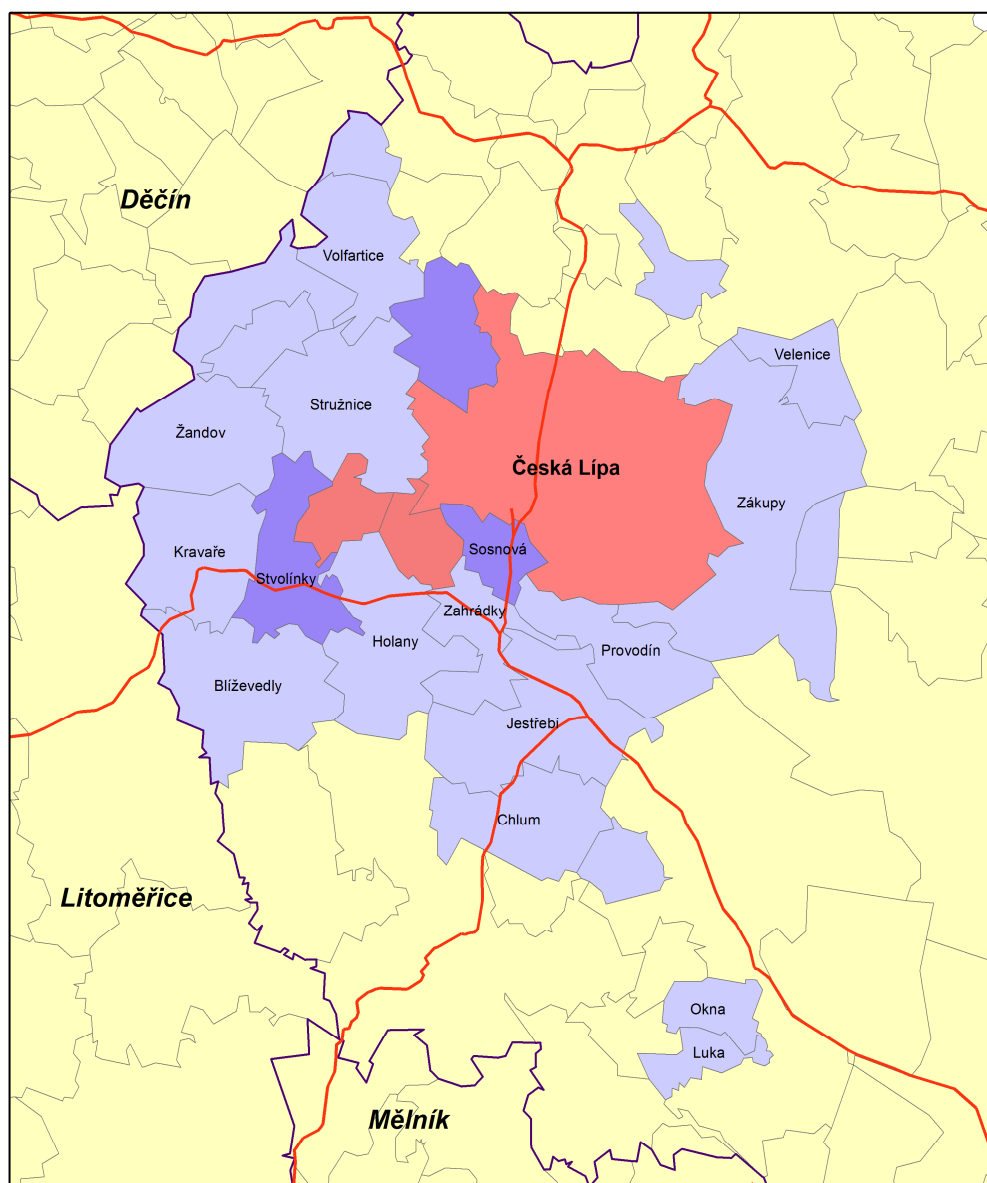
Z průmyslového zázemí České Lípy v roce 1991 vyjíždělo celkem 629 pracovníků průmyslových odvětví do České Lípy. Toto průmyslové zázemí bylo tvořeno 22 obcemi. Průměrný podíl vyjíždějících z EAO činil 9,4 %. Nejvíce obcí a také nejvyšší počet vyjíždějících za průmyslem do České Lípy v roce 1991 se vyskytoval ve čtvrté kategorii z podílem vyjíždějících mezi 5,0 a 14,9 %. Jednalo se

o 19 obcí, z nichž vyjíždělo do České Lípy 495 pracovníků průmyslových odvětví. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii činil 8,2 %. Ve třetí kategorii s podílem vyjíždějících od 15,0 do 24,9 % se vyskytovaly tři obce, z nichž vyjíždělo do České Lípy 134 průmyslových pracovníků. Jednalo se o obce v těsné blízkosti České Lípy. V této kategorii byl průměrný podíl vyjíždějících 21,5 %. Do první a druhé kategorie nebyla v roce 1991 zahrnuta žádná obec.

Obcí s nejvyšším podílem vyjíždějících byla Sosnová s podílem 23,2 %. Největší obcí v průmyslovém zázemí České Lípy v roce 1991 byly Zákupy (7,8 %). V roce 1991 vedly nejsilnější dojízdňkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do České lípy z obcí Zákupy (83 dojíždějících), Sosnová (81), Žandov (80), Zahradky (39) a z obce Volfartice (37).

Mapa č. 10: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Česká Lípa 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Česká Lípa v roce 1991

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 5: Dojížděkové zázemí města Česká Lípa v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do České Lípy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	6	345	1 209	28,5
15,0 - 24,9	13	993	5 157	19,3
5,0 - 14,9	19	823	13 402	6,1
Celkem	38	2 161	19 768	10,9

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Česká Lípa. ČSÚ Praha, 2003.

V roce 2001 tvořilo zázemí města České Lípy celkem 38 obcí, ze kterých do České Lípy vyjíždělo 2 161 vyjíždějících. Průměrný podíl všech vyjíždějících do průmyslových odvětví ze zázemí města České Lípy byl 10,9 %. Největší počet obcí se vyskytoval v kategorii 5,0 až 14,9 %. Jednalo se o 19 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo 823 vyjíždějících. Průměrný podíl dojíždějících byl v této kategorii 6,1 %. Jednalo se především o vzdálenější obce v okrese Česká Lípa a jedné obce z okrese Děčín. Je zřejmé, že regionální působnost města české Lípy z hlediska dojíždějících do průmyslových odvětví zasahovala větší část obcí okrese Česká Lípa, především však jeho jižní a západní část. Největší počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do České Lípy se vyskytoval v kategorii 15,0 až 24,9 %. V této kategorii tvořilo zázemí 13 obcí a průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví činil 19,3 %. V kategorii 25,0 - 34,9% v roce 2001 tvořilo zázemí města České Lípy 6 obcí. Z těchto obcí vyjíždělo do průmyslu do České Lípy 345 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících činil 28,5 %. Do první kategorii nebyla zahrnuta žádná obec.

V roce 2001 patřila k největším zaměstnavatelům německá firma VB Autobaterie, která dnes nese název Johnson Controls automobilové součástky, k. s. Nástupcem Vagonky v České Lípě je od roku 1998 firma Bombardier Transportation, která dle výroční zprávy z roku 2001 zaměstnávala k 1. 1. 2001 celkem 389 zaměstnanců. Což je oproti roku pokles zhruba na čtvrtinu původního stavu. K největším zaměstnavatelů patří podniky, navázané na automobilový průmysl, jako je již výše zmiňovaný Johnson Controls nebo Fehrer Bohemia, s.r.o.

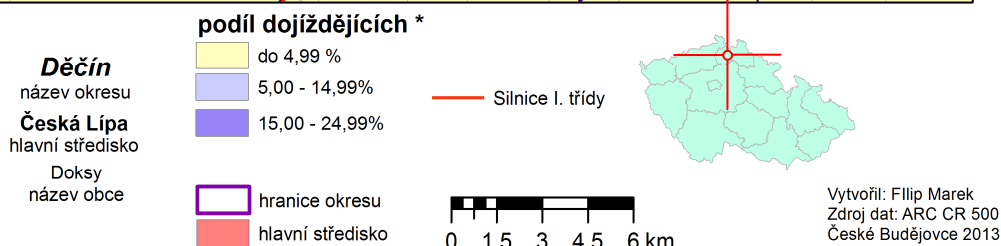
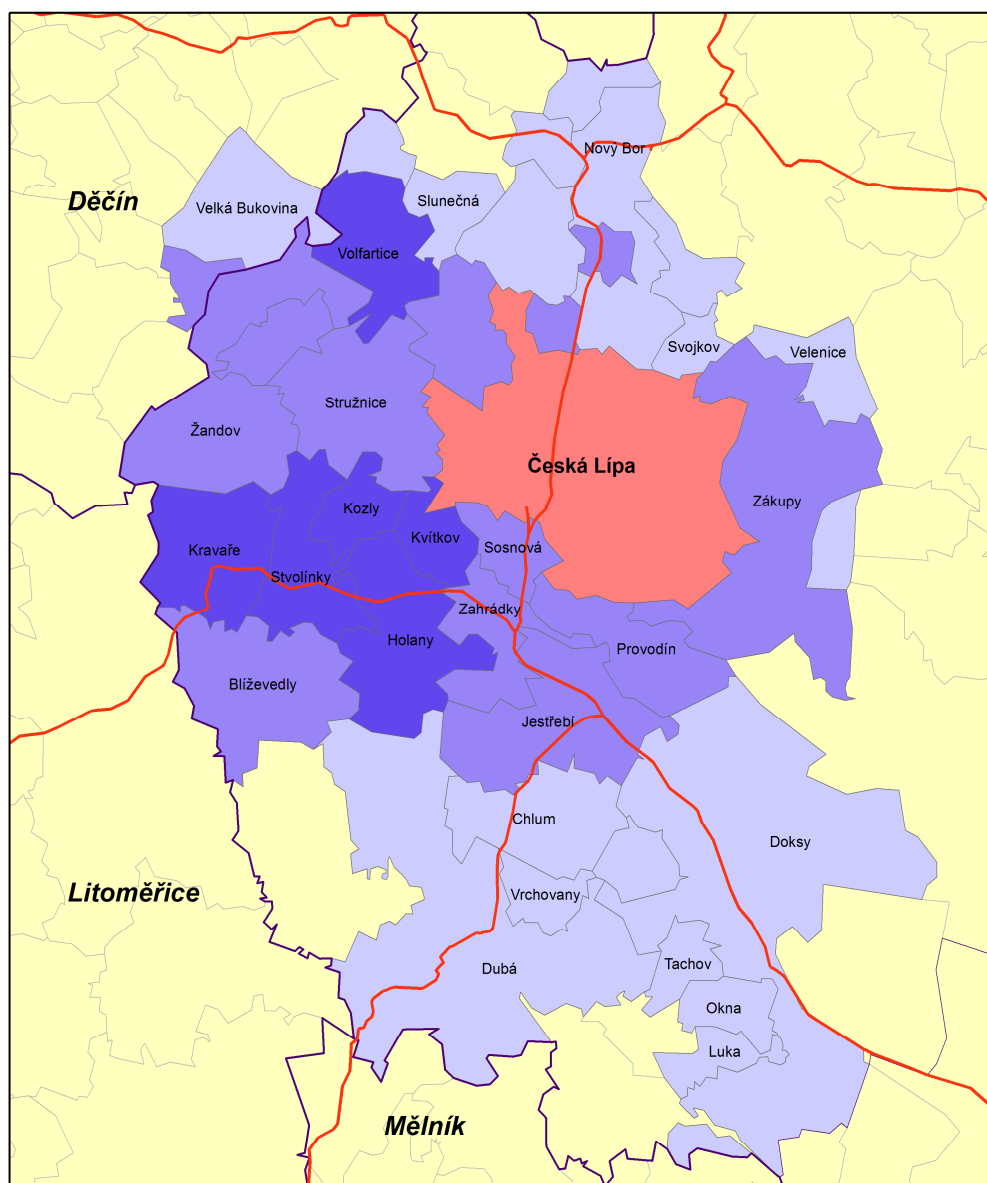
Obec s největším podílem vyjíždějících byl Kvítkov (32 %) a za ním následovala obec Kravaře (31 %). Největší obcí v zázemí České Lípy byl Nový Bor,

který měl 5 % vyjíždějících pracovníků do průmyslových odvětví do České Lípy. Na dojížděkovém zázemí města České Lípy se podílely především obce z okresu Česká Lípa a dvě obce z okresu Děčín. Nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do České Lípy v roce 2001 byly Nový Bor (353 dojíždějících), Zákupy (204), Žandov (196), Doksy (164) a obec Kravaře (118).

Město Česká Lípa bylo v roce 1987 podle Mareše významnější průmyslovou oblastí. Její průmyslové zázemí však nebylo nikterak rozlehlé. Největší nárůst dojížděkového zázemí byl zaznamenán mezi roky 1991 a 2001.

Mapa č. 11: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Česká Lípa 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Česká Lípa v roce 2001

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.3. Dojížd'kové zázemí města Jihlavy v letech 1991 a 2001

V Jihlavě pracovalo v roce 1991 celkem 13 249 průmyslových pracovníků. V rámci České republiky se město Jihlava v tomto roce umístilo na 23. místě celkové zaměstnanosti v průmyslových odvětvích. V roce 2001 se Jihlava vyskytovala na 12. místě s celkovým počtem 13 002 zaměstnanců v průmyslových odvětvích. I přesto, že absolutní počet zaměstnaných v průmyslu se snížil o 247 pracovníků, tak relativní význam Jihlavy v průmyslové zaměstnanosti v České republice vzrostl. Mezi lety 1991 a 2001 se jednalo o čtvrtý největší nárůst mezi sledovanými středisky, jak lze vyčíst z tabulky č. 1.

V roce 1987 byl největším zaměstnavatelem podnik, zabývající se výrobou vstřikováním, Motorpal Jihlava. Tehdy zaměstnával 2 676 pracovníků. Z elektrotechnického odvětví byl největším zaměstnavatelem podnik Tesla Jihlava, s počtem 1 958 zaměstnanců. Významným zaměstnavatelem byl také podnik Jihlavan, zabývající se hydraulickou technikou, který zaměstnával 1 572 pracovníků.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Jihlavy do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 6: Dojížd'kové zázemí města Jihlavy v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Jihlavy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	12	876	2 939	29,8
15,0 - 24,9	24	861	4 612	18,7
5,0 - 14,9	32	924	10 354	8,9
Celkem	68	2 661	17 905	14,9

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Jihlava. ČSÚ Praha, 1993.

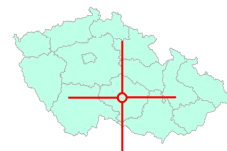
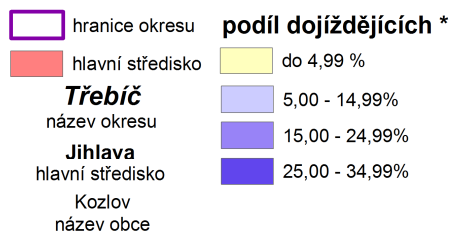
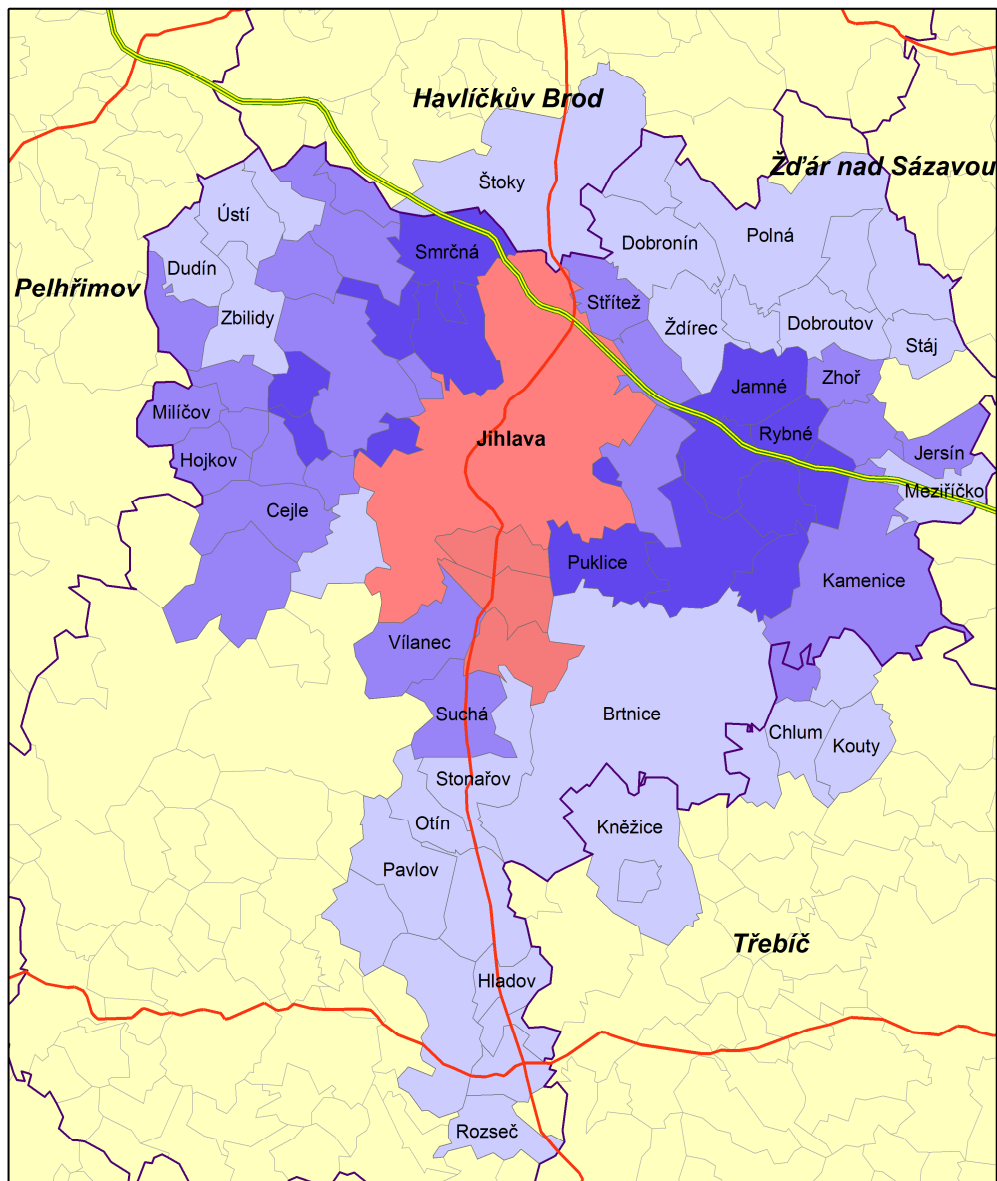
Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví ze zázemí Jihlavy do tohoto města v roce 1991 byl 14,9 %. Celkem z tohoto zázemí vyjíždělo 2661 průmyslových pracovníků z celkového počtu 68 obcí. Nejvyšší počet vyjíždějících do průmyslových odvětví se vyskytoval v kategorii 5,0 až 14,9 %. Obcí v této kategorii bylo 32 a průměrný podíl vyjíždějících byl 8,9 %. Druhý nejvyšší počet obcí se

vyskytoval v kategorii 15,0 až 24,9 %. Jednalo se o 24 obcí, z nichž do průmyslových odvětví v roce 1991 vyjíždělo celkem 861 pracovníků. V této kategorii byl průměrný podíl vyjíždějících 18,7 %. Druhý nejvyšší počet vyjíždějících za průmyslem do Jihlavy byl v kategorii 25,0 až 34,9 %. Celkem se jednalo o 876 pracovníků. Průmyslové zázemí města Jihlavy v této kategorii tvořilo 12 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících činil 29,8 %. V roce 1991 se do první kategorie s podílem vyjíždějících nad 35,0 % nedostala žádná obec.

Největšího podílu vyjíždějících dosáhla obec Rybné (34,2 %), následována obcí Jamné (33,3 %). Největší obcí z průmyslového zázemí Jihlavy v roce 1991 bylo město Polná, ze kterého vyjíždělo do Jihlavy 6% pracovníků průmyslových odvětví. Podle absolutního počtu dojíždějících za průmyslem do města Jihlavy v roce 1991 vedly nejsilnější dojížděkové proudy z obcí Luka nad Jihlavou (379 dojíždějících), Brtnice (253), Polná (146), Kamenice (142) a z obce Velký Beranov (116).

Mapa č. 12: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Jihlava 1991

INTENZITA DOJÍŽĎKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Jihlava v roce 1991

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 7: Dojížděkové zázemí města Jihlavy v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Jihlavy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	1	63	170	37,1
25,0 - 34,9	12	537	1 913	28,1
15,0 - 24,9	30	1 534	7 820	19,6
5,0 - 14,9	40	1 309	13 764	9,5
Celkem	83	3 443	23 667	14,5

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Jihlava. ČSÚ Praha, 2003.

Celkové průmyslové zázemí města Jihlavy v roce 2001 tvořilo 83 obcí, z nichž do Jihlavy vyjíždělo 3 443 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví činil 14,5 %. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii 5,0 - 14,9 %. Jednalo se celkem o 40 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo do průmyslu do Jihlavy 1 309 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii byl 9,5 %. Nejvyšší počet vyjíždějících do průmyslových odvětví se nacházel v kategorii 15,0 - 24,9 %. V této kategorii tvořilo průmyslové zázemí města Jihlavy celkem 30 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně 19,6 %. V kategorii 25,0 - 34,9 % se vyskytovalo 12 obcí, z nichž vyjíždělo do Jihlavy 537 pracovníků v průmyslu. V této zóně průměrný podíl vyjíždějících činil 28,1 %.

Největším zaměstnavatelem v průmyslových odvětvích je firma BOSCH DIESEL s.r.o., která je v Jihlavě od roku 1993. Největší počet zaměstnanců v této společnosti byl v roce 2006, jednalo se celkem o 6 200 zaměstnanců. Firma nyní zaměstnává přibližně 4 000 pracovníků. Za poklesem počtu zaměstnanců v současném období stojí zejména vliv ekonomické krize, který se začal projevovat od roku 2008. Přesto se společnost BOSCH DIESEL s.r.o., výrazně podílela na růstu průmyslového zázemí Jihlavy mezi lety 1991 a 2001.

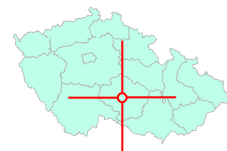
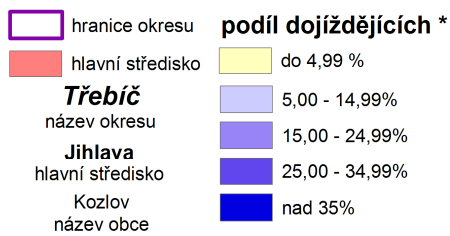
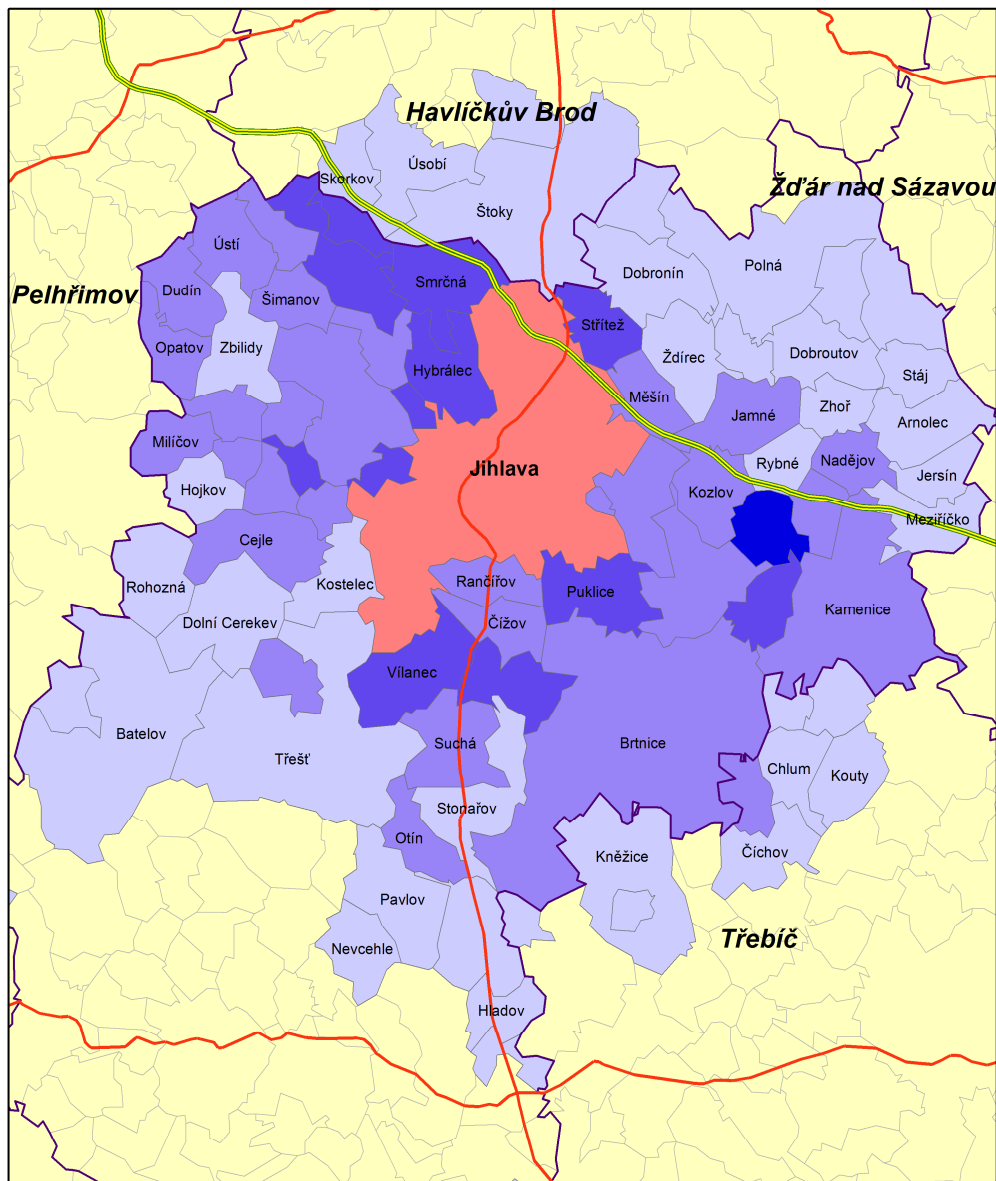
Obec Vysoká Studnice byla jediná, která se vyskytovala v kategorii 35,0 % a více. Z této obce vyjíždělo do průmyslových odvětví 63 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v roce 2001 byl 37,1 %. Největší obcí je Třešť, jejíž podíl vyjíždějících činil 7 %. Jak je patrné z mapy číslo 4, regionální působnost města Jihlavy z hlediska dojíždějících do průmyslových odvětví zasahuje velkou část Okresu Jihlava. Dalšími okresy, které se podílely na dojížděkovém zázemí Jihlavy v roce 2001, byly Třebíč

a Havlíčkův Brod. V roce 2001 vedly nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Jihlavy z obcí Brtnice (287 dojíždějících), Luka nad Jihlavou (263), Polná (234), Třešť (226) a Kamenice (188).

Jihlava v roce 1978 podle vymezení Jaroslava Mareše patřila k periferním územím českého průmyslu. I v roce 1991 nebylo její průmyslové zázemí nikterak rozlehlé. Největší rozvoj území nastal během let 1991 a 2001, což můžeme sledovat na mapách č. 12 a 13.

Mapa č. 13: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Jihlava 2001

INTENZITA DOJÍŽĎKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Jihlava v roce 2001

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.4. Dojížd'kové zázemí města Lanškroun v letech 1991 a 2001

Počet pracovníků v průmyslových odvětvích ve městě Lanškroun v roce 1991 činil 4 862 pracujících. V roce 2001 bylo zaměstnáno 6 818 pracovníků v průmyslových odvětvích. V rámci celkové zaměstnanosti v průmyslu v České republice se jednalo o posun ze 73. místa v roce 1991 na místo 33. v roce 2001. Jednalo se o třetí nejvyšší nárůst relativního významu střediska vztaženého k celkové zaměstnanosti v průmyslových odvětvích v České republice za roky 1991 a 2001.

Největším zaměstnavatelem v průmyslových odvětvích byl v roce 1987 podnik Tesla Lanškroun, který zaměstnával 3 961 pracovníků. Za zmínku ještě stojí Papírny Lanškroun, ve kterých pracovalo 1 014 zaměstnanců.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Lanškroun do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 8: Dojížd'kové zázemí města Lanškroun v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Lanškrouna	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	3	399	1 003	39,8
25,0 - 34,9	4	293	978	30
15,0 - 24,9	9	613	3 108	19,7
5,0 - 14,9	5	131	1 338	9,8
Celkem	21	1 436	6 427	22,3

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Ústí nad Orlicí. ČSÚ Praha, 1993.

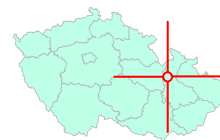
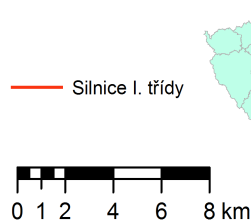
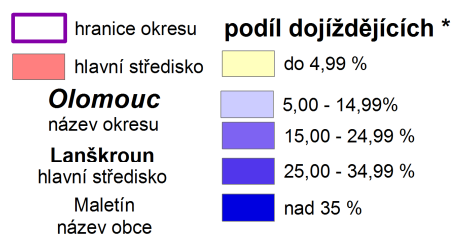
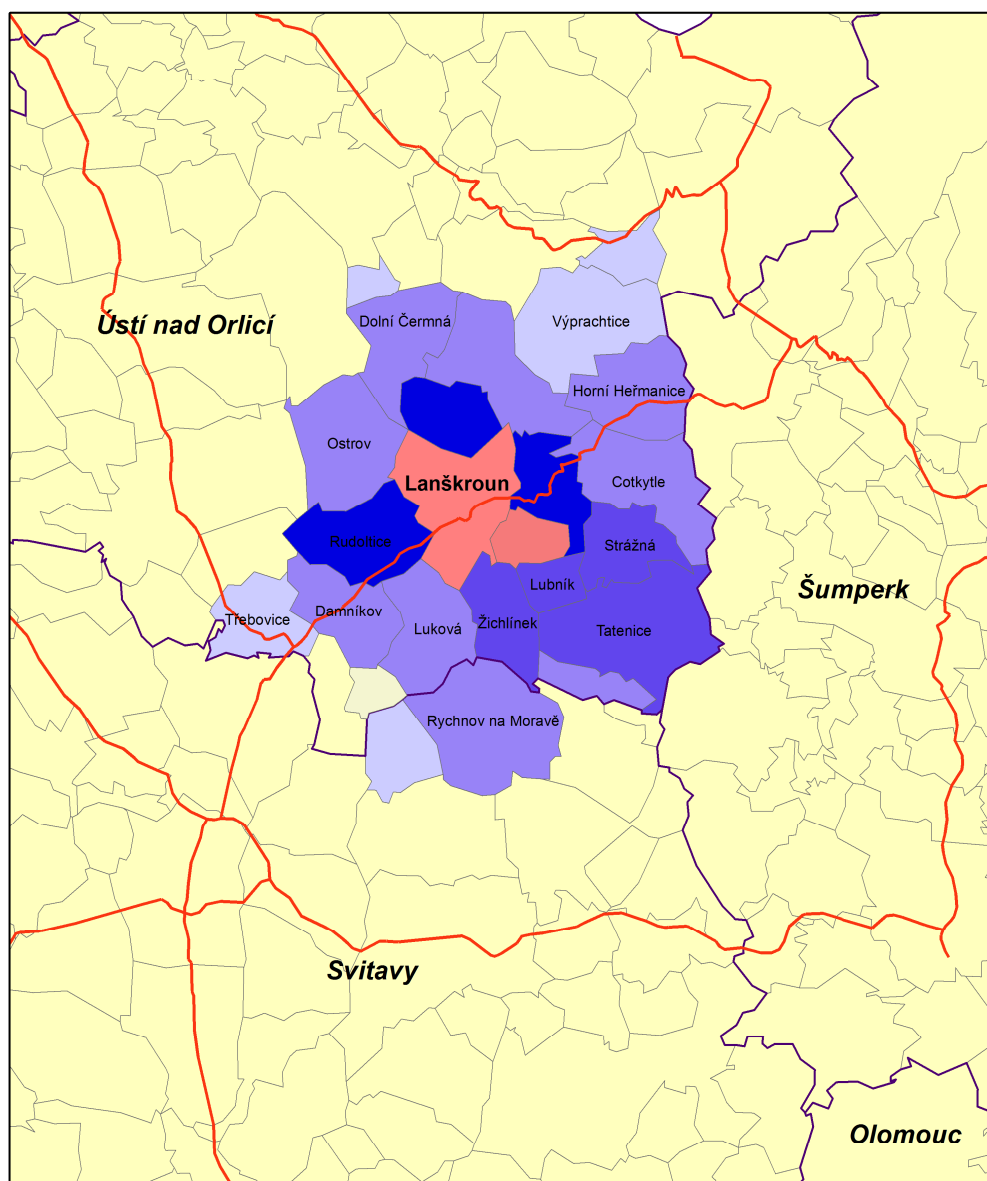
Průmyslové zázemí města Lanškroun v roce 1991 tvořilo celkem 21 obcí, z těchto obcí vyjíždělo 1 436 pracovníků do průmyslových odvětví ve městě Lanškroun. Nejvyšší počet vyjíždějících se vyskytoval ve třetí kategorii (15,0 - 24,9 %). Jednalo se o 613 průmyslových pracovníků. Zázemí v této kategorii tvořilo 9 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících byl v této kategorii 19,7 %. Druhý nejvyšší počet obcí se vyskytoval v kategorii 5,0 až 14,9 %. Z těchto obcí vyjíždělo v roce 1991 celkem 131 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl vyjíždějících činil 9,8 %. Ve druhé kategorii s podílem vyjíždějících od 25,0 až 34,9 % se v roce 1991 vyskytovaly čtyři obce, z nichž do Lanškrouna vyjíždělo 293 pracovníků v průmyslových odvětvích. Do první

kategorie s podílem vyjíždějících 35,0 % a více byly zahrnuty tři obce. Z těchto obcí vyjíždělo v roce 1991 do průmyslových odvětví 399 pracovníků. Průměrná podíl vyjíždějících v této kategorii činil 39,8 %.

Největší obcí v dojížděkovém zázemí města Lanškroun v roce 1991 byla obec Dolní Čermná s podílem vyjíždějících 16,7 %. Horní Třešňovec byla obec s největším podílem vyjíždějících (43,6 %). Nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Lanškroun v roce 1991 byly Rudoltice (177 dojíždějících), Horní Třešňovec (130), Žichlínek (123), Tatenice (109) a Dolní Čermná (108).

Mapa č. 14: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Lanškroun 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Lanškroun v roce 1991

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 9: Dojížděkové zázemí města Lanškroun v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Lanškrounu	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	1	102	289	35,3
25,0 - 34,9	8	726	2 535	28,6
15,0 - 24,9	12	572	2 905	19,7
5,0 - 14,9	21	556	6 733	8,3
Celkem	42	1 956	12 462	15,7

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Ústí nad Orlicí. ČSÚ Praha, 2003.

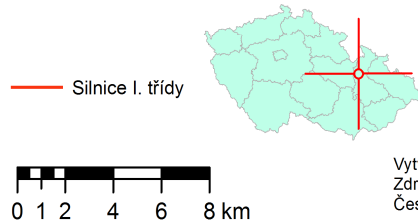
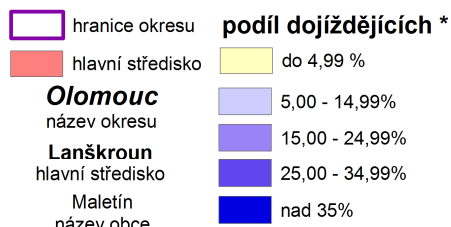
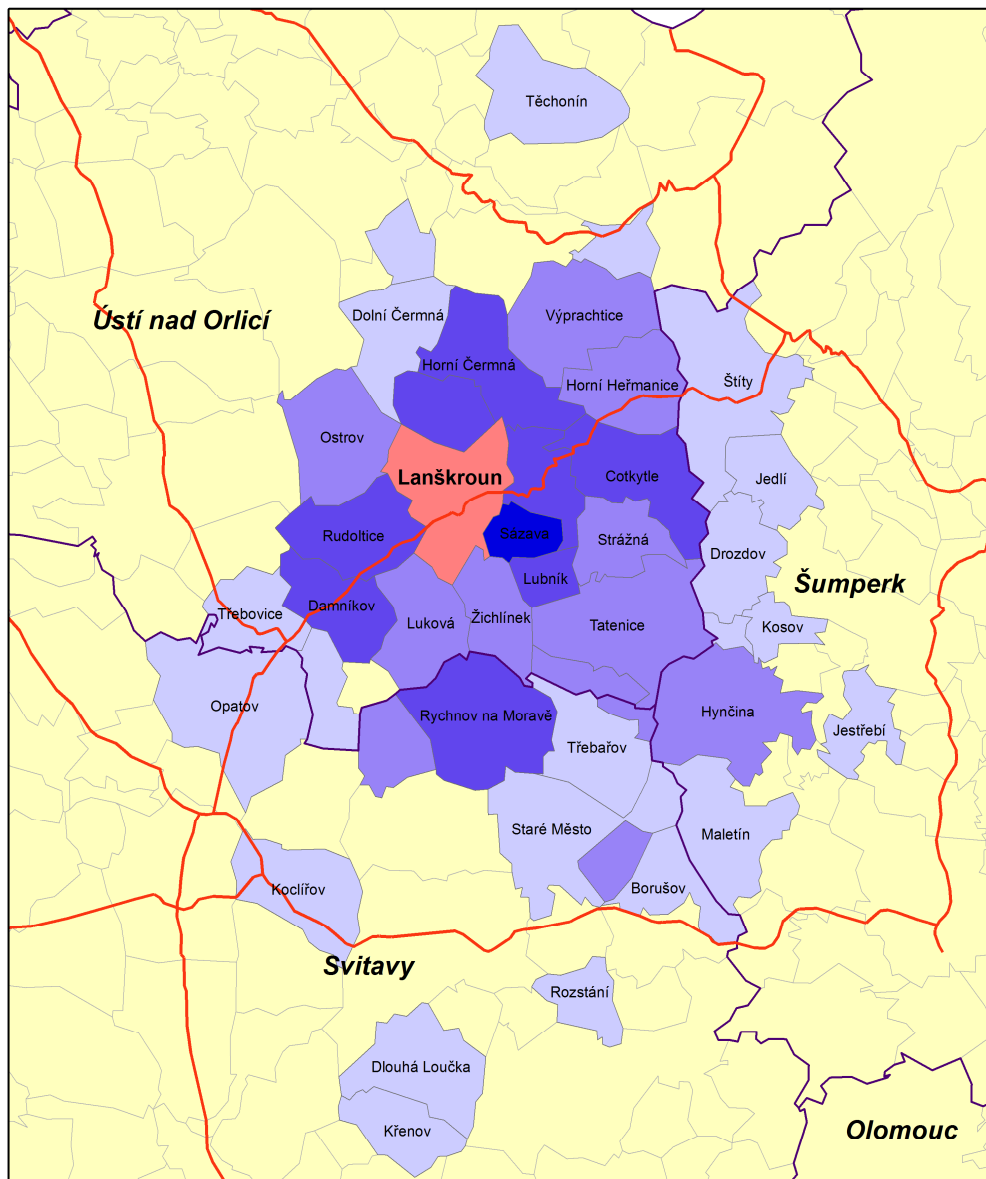
V roce 2001 tvořilo celkové průmyslové zázemí města Lanškroun celkem 42 obcí. Z těchto obcí do Lanškrounu vyjíždělo 1956 vyjíždějících za průmyslem. Průměrný podíl vyjíždějících z těchto obcí činil 15,7 %. Největší počet obcí se vyskytoval v kategorii 5,0 – 14,9 %. Z těchto obcí v roce 2001 vyjíždělo do průmyslových odvětví celkem 556 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně činil 8,3 %. Nejvyšší počet vyjíždějících připadá na kategorii v rozmezí 25,0 – 34,9 %. Jedná se celkem o 726 vyjíždějících z celkem 8 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně činil 28,6 %. V kategorii 15,0 - 24,9 % tvořilo zázemí města Lanškroun celkově 12 obcí, z nichž vyjíždělo 572 vyjíždějících. V roce 2001 činil průměrný podíl vyjíždějících v této zóně 19,7 %.

Obec Sázava se jako jediná vyskytuje v kategorii 35,0 % a více. Z této obce vyjíždělo do průmyslových odvětví do Lanškrounu 102 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících činil 35,3 %. Podle absolutního počtu dojíždějících za průmyslem do města Lanškrounu v roce 2001 vedly nejsilnější dojížděkové proudy z obcí Rudoltice (173 dojíždějících), Horní Čermná (129), Tatenice (105), Sázava (102) a Žichlínek (95).

Lanškroun byl v roce 1978 považován za průmyslovou periferii, jak lze vidět na mapě č. 1. V roce 2001 lze pozorovat výrazný nárůst průmyslového zázemí oproti roku 1991. Na růstu průmyslového zázemí města se pravděpodobně nejvíce podílela společnost AVX Czech Republic, s.r.o. (výroba kondenzátorů, tantalových čipů, keramických čipů a konektorů), která v současné době zaměstnává více než 3 000 zaměstnanců (Kurzy.cz 2013).

Mapa č. 15: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Lanškroun 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Lanškroun v roce 2001

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.5. Dojížd'kové zázemí města Mladá Boleslav v letech 1991 a 2001

V Mladé Boleslavi pracovalo v roce 1991 celkem 16 978 pracovníků v průmyslových odvětvích. To bylo 16. nejvyšší číslo v tomto roce v Česku. Ovšem v roce 2001 vzrostl počet pracovníků v průmyslu v tomto městě na 23 811. To zařadilo Mladou Boleslav na páté místo v absolutní zaměstnanosti v průmyslových odvětvích v České republice za rok 2001. Z porovnání relativních významů všech sledovaných středisek vztažených k celkové zaměstnanosti v průmyslových odvětvích za roky 1991 a 2001 (viz tabulka č. 1) lze vyčíst, že u Mladé Boleslavi došlo k suverénně nejvyššímu nárůstu významu mezi sledovanými středisky.

Již v této době byl největším zaměstnavatelem v průmyslu národní podnik Automobilové závody (AZNP). V roce 1987 zaměstnával 14 642 zaměstnanců. Druhým největším zaměstnavatelem byla AKUMA Mladá Boleslav, zaměstnávající 804 pracovníků. Z textilního průmyslu je potřeba zmínit podnik TIBA s tehdejší počtem 735 zaměstnanců.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Mladé Boleslavi do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991 a 2001. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 10: Dojížd'kové zázemí města Mladá Boleslav v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	7	404	1 051	38,4
25,0 - 34,9	24	1 475	4 753	31
15,0 - 24,9	29	1 638	8 701	18,8
5,0 - 14,9	39	1 163	15 782	7,4
Celkem	99	4 680	30 287	15,5

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Mladá Boleslav. ČSÚ Praha, 1993.

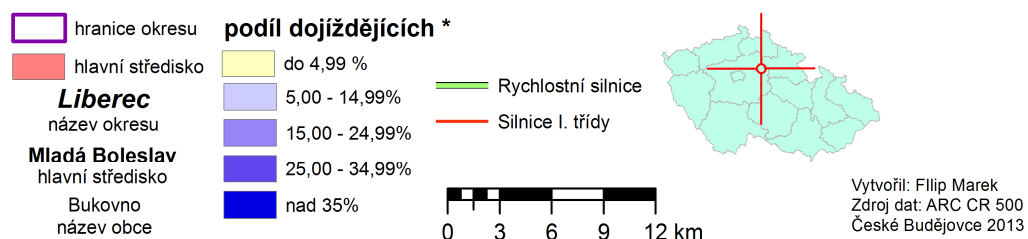
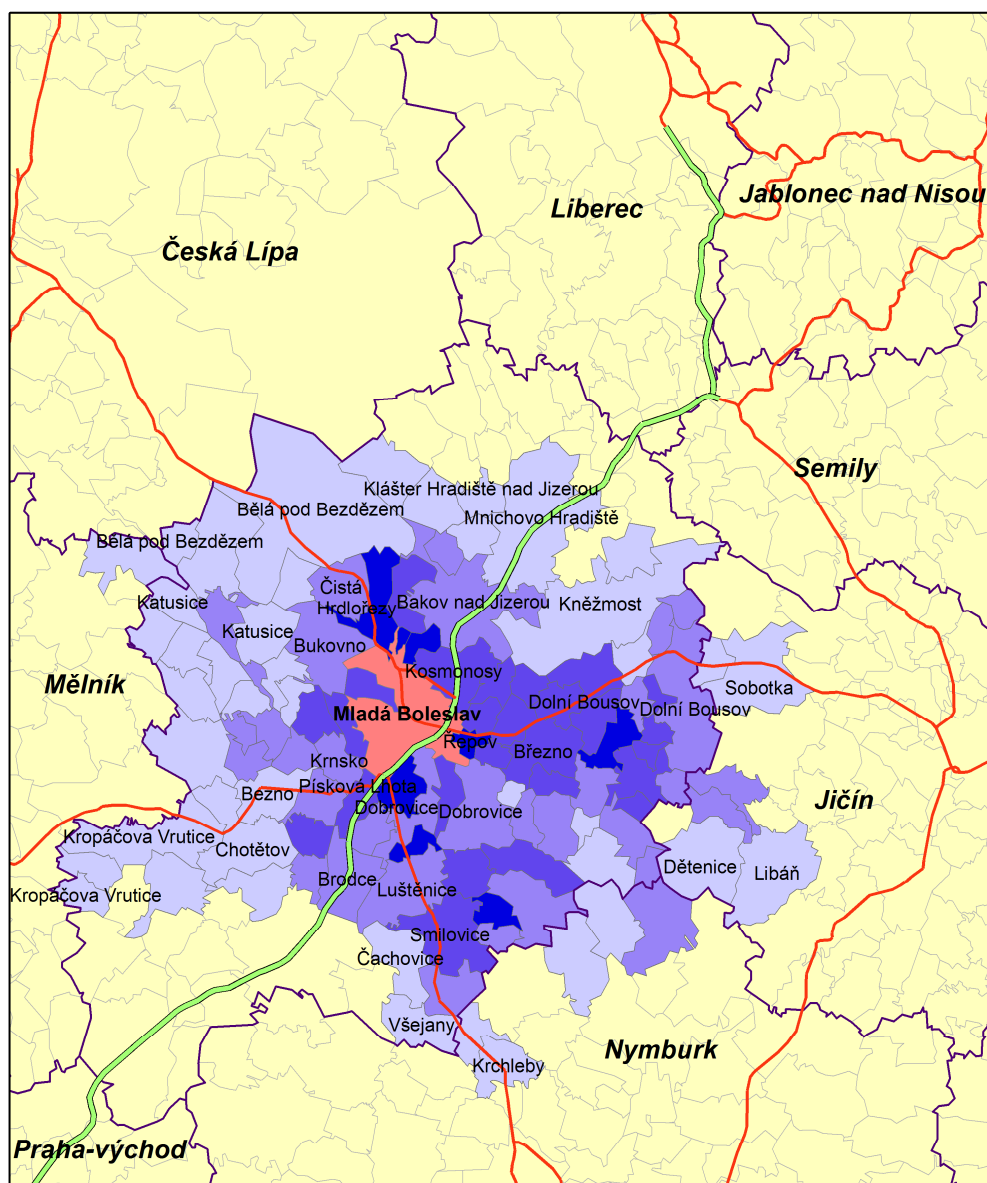
V roce 1991 tvořilo celkové průmyslové zázemí města Mladá Boleslav 99 obcí, z nichž do Mladé Boleslavi vyjíždělo celkem 4 680 vyjíždějících. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jednalo se celkem o 39 obcí, z nichž v roce 1991 vyjíždělo za průmyslem do Mladé Boleslavi celkem 1 163 pracovníků v průmyslových odvětvích. Průměrný podíl dojíždějících v této zóně byl 7,4 %. Jednalo se především

o vzdálenější obce okresu Mladá Boleslav, ale i okresů Nymburk, Mělník a Jičín. Druhý největší počet obcí připadal na obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 – 24,9 %. Jednalo se o 29 obcí, z nichž v roce 1991 vyjíždělo do Mladé Boleslavi 1 638 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví byl v této kategorii 18,8 %. V kategorii 25,0 - 34,9 % se vyskytovalo 24 obcí, z nichž v roce 1991 vyjíždělo celkem 1 475 pracovníků v průmyslových odvětvích. Do první kategorie s podílem vyjíždějících do průmyslových odvětví nad 35,0 % v roce 1991 spadalo sedm obcí, z nichž do Mladé Boleslavi vyjíždělo 404 pracovníků průmyslu. Průměrný podíl vyjíždějících byl v roce 1991 v první kategorii 38,4 %.

Největší obcí v průmyslovém zázemí Mladé Boleslavi v roce 1991 bylo Mnichovo Hradiště. Podíl dojíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi činil 5,14 %. Obce s největším podílem dojíždějících do průmyslu do Mladé Boleslavi v roce 1991 byly Petkovy (44,9 %), Bradlec (43,3 %) a Nepřevázka (39,9 %). V roce 1991 vedly nejsilnější dojízděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Mladé Boleslavi z obcí Kosmonosy (679 dojíždějících), Bakov nad Jizerou (372), Dobrovice (320), Mnichovo Hradiště (229) a Bělá pod Bězdězem (192).

Mapa č. 16: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Mladá Boleslav 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Mladá Boleslav v roce 1991

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 11: Dojížděkové zázemí města Mladá Boleslav v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	14	1 888	5 114	36,9
25,0 - 34,9	47	2 623	8 934	29,4
15,0 - 24,9	38	3 357	17 900	18,8
5,0 - 14,9	50	1 504	15 802	9,5
Celkem	149	9 372	47 750	19,6

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Mladá Boleslav. ČSÚ Praha, 2003.

Celkové průmyslové zázemí města Mladá Boleslav v roce 2001 tvořilo 149 obcí, z nichž do Mladé Boleslavi vyjíždělo 9 372 pracovníků v průmyslu. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jednalo se celkem o 50 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo 1 504 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně byl 9,5 %. Ze zóny s podílem vyjíždějících 15,0 – 24,9 % vyjíždělo v roce 2001 celkem 3 357 vyjíždějících, což byl nejvyšší počet ze všech kategorií. V této kategorii tvořilo zázemí města Mladá Boleslav 38 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví v roce 2001 v této kategorii činil 18,8 %. Druhý největší počet obcí připadá na obce s podílem vyjíždějících mezi 25,0 – 34,9 %. Jednalo se především o obce, ležící v jihovýchodním okraji okresu Mladá Boleslav. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví v této kategorii činil 29,4 %. Do první kategorie s podílem vyjíždějících 35,0 % a více spadalo 14 obcí, z nichž vyjíždělo v roce 2001 do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi 1 888 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících činil 36,9 %.

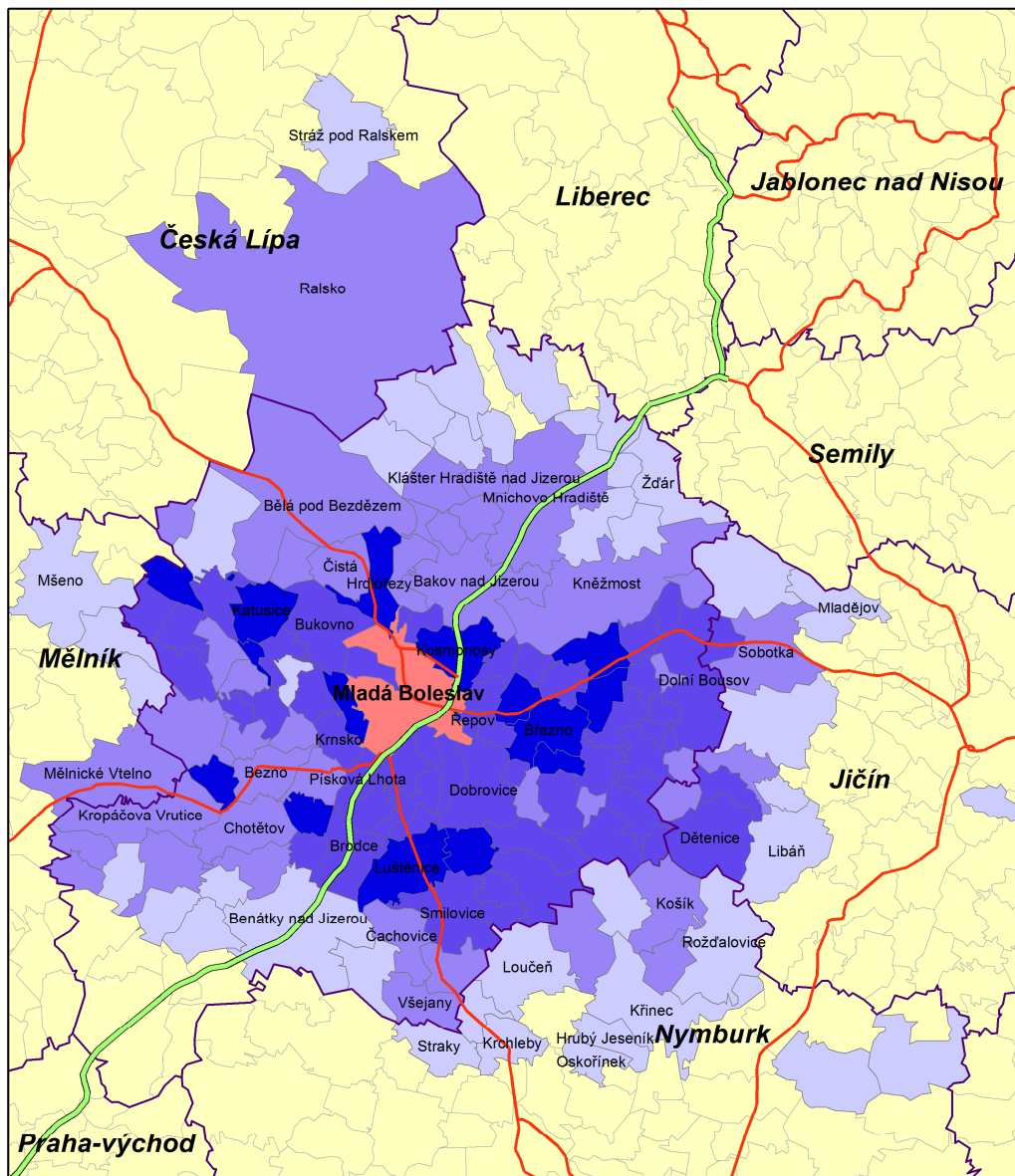
Na základě výroční zprávy Škoda Auto (2001) zaměstnávala automobilka na konci roku 2001 celkem 19 059 zaměstnanců v závodě Mladá Boleslav. V období celkového poklesu zaměstnanosti v průmyslu tento podnik výrazně narostl a to téměř o 5 000 pracovníků. Důvodem takového nárůstu průmyslového zázemí Mladé Boleslavi je právě rozvoj automobilového průmyslu, který je spjatý s atraktivitou oboru i s vyšší mezd. V současné době průměrný plat zaměstnanců bez představenstva přesahuje 40 000 korun (Sůra 2013). Dále je nutné dodat, že v průmyslové zóně Mladá Boleslav existuje celá řada menších subdodavatelských subjektů, které jsou přímo navázány na výrobu firmy Škoda Auto (např. SAS Autosystemtechnik, s.r.o.).

V roce 2001 bylo největší obcí v průmyslovém zázemí města Mladé Boleslavi město Mnichovo Hradiště, jehož podíl dojíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi činil 15,2 %. Obcí s nejvyšším podílem dojíždějících za průmyslem do města Mladé Boleslavi v roce 2001 se stal Vinec, jehož podíl dosahoval hodnoty 40,9 %. Druhý nejvyšší podíl dojíždějících v roce 2001 měla obec Obrubce (40,2 %), následován obcí Nová Telib (39,6 %). Nejsilnější dojízděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi v roce 2001 byly Kosmonosy (838 dojíždějících), Mnichovo Hradiště (670), Bakov nad Jizerou (597), Dobrovice (459) a Bělá pod Bezdězem (449).

Z porovnání let 1991 a 2001 je patrné zvětšení průmyslového zázemí Mladé Boleslavi v roce 2001. Celkový počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi byl v roce 2001 zhruba dvakrát větší než v roce 1991. Počet obcí, které se podílely na průmyslovém zázemí obce Mladá Boleslav v roce 1991 (99) vzrostl zhruba o 50 %, a to na 149 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví vzrostl z 15,5 % o více než 4 procentní body na 19,6 %. Nárůst počtu vyjíždějících do průmyslových odvětví do Mladé Boleslavi od 1991 do 2001 je patrný ve všech kategoriích. Například v kategorii nad 35,0 % byl tento nárůst více než čtyřnásobný. Počet obcí v této kategorii se zdvojnásobil a v roce 2001 jich tak zázemí Mladé Boleslavi tvořilo 14. Při porovnání map s průmyslovým zázemím města Mladé Boleslavi je patrné zvětšení zázemí v roce 2001. Tento trend posilování průmyslového zázemí je patrný již od roku 1978, jak můžeme vidět na mapě č. 1. V roce 1991 se v průmyslovém zázemí Mladé Boleslavi nevyskytovala žádná obec z okresu České Lípy. Avšak v roce 2001 se do průmyslového zázemí dostaly čtyři obce. Také je patrné zvýšení počtu obcí v okresech Jičín, Nymburk a Mělník.

Mapa č. 17: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Mladá Boleslav 2001

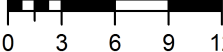
INTENZITA DOJÍŽĎKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Mladá Boleslav v roce 2001

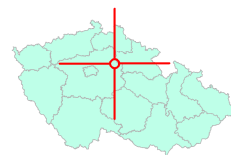

hranice okresu
 hlavní středisko
Liberec
 název okresu
Mladá Boleslav
 hlavní středisko
 Bukovno
 název obce

podíl dojíždějících *

do 4,99 %
 5,00 - 14,99%
 15,00 - 24,99%
 25,00 - 34,99%
 nad 35%

Rychlostní silnice
 Silnice I. třídy

Vytvořil: Filip Marek
 Zdroj dat: ARC CR 500
 České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.6. Dojížd'kové zázemí města Ostrava v letech 1991 a 2001

V roce 1991 pracovalo ve městě Ostrava celkem 105 799 pracujících v průmyslových odvětvích. V roce 2001 se počet těchto pracujících snížil na 55 549. V obou letech se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu podle absolutního počtu pracujících v průmyslových odvětvích. Celkový počet pracovníků v průmyslu klesl mezi lety 1991 a 2001 o zhruba 47 %. V porovnání s celkovým poklesem v České republice, který činil přibližně 25 %, se jedná o poměrně značný propad. Relativní význam Ostravy mezi lety 1991 a 2001, vztažený k celkové zaměstnanosti v průmyslových odvětvích v Česku, za tyto roky výrazně poklesl. Jak je patrné z tabulky č. 1, tento pokles byl dokonce nejvýraznější ze všech sledovaných středisek.

V Ostravě byly největším průmyslovým zaměstnavatelem Vítkovické železárny, ve kterých v roce 1987 pracovalo 35 032 zaměstnanců. Druhým největším podnikem byly OKR – Báňské stavby s počtem zaměstnanců 23 249. Těžebním průmyslem, typickým pro Ostravu se zabývala Nová huť Klementa Gottwalda, která zaměstnávala 21 572 pracovníků. V oblasti elektrotechniky i zde působila Tesla, s počtem 8 926 zaměstnanců.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Ostravy do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 12: Dojížd'kové zázemí města Ostrava v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Ostravy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	18	10 082	24 865	40,5
25,0 - 34,9	14	3 406	11 473	29,7
15,0 - 24,9	11	1 310	6 848	19,1
5,0 - 14,9	47	11 322	104 846	10,8
Celkem	90	26 120	148 032	17,6

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Ostrava. ČSÚ Praha, 1993.

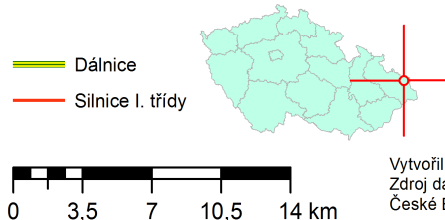
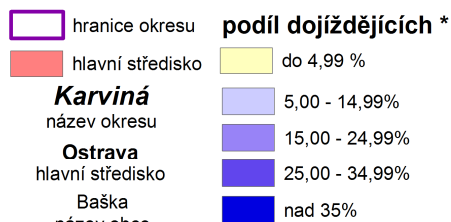
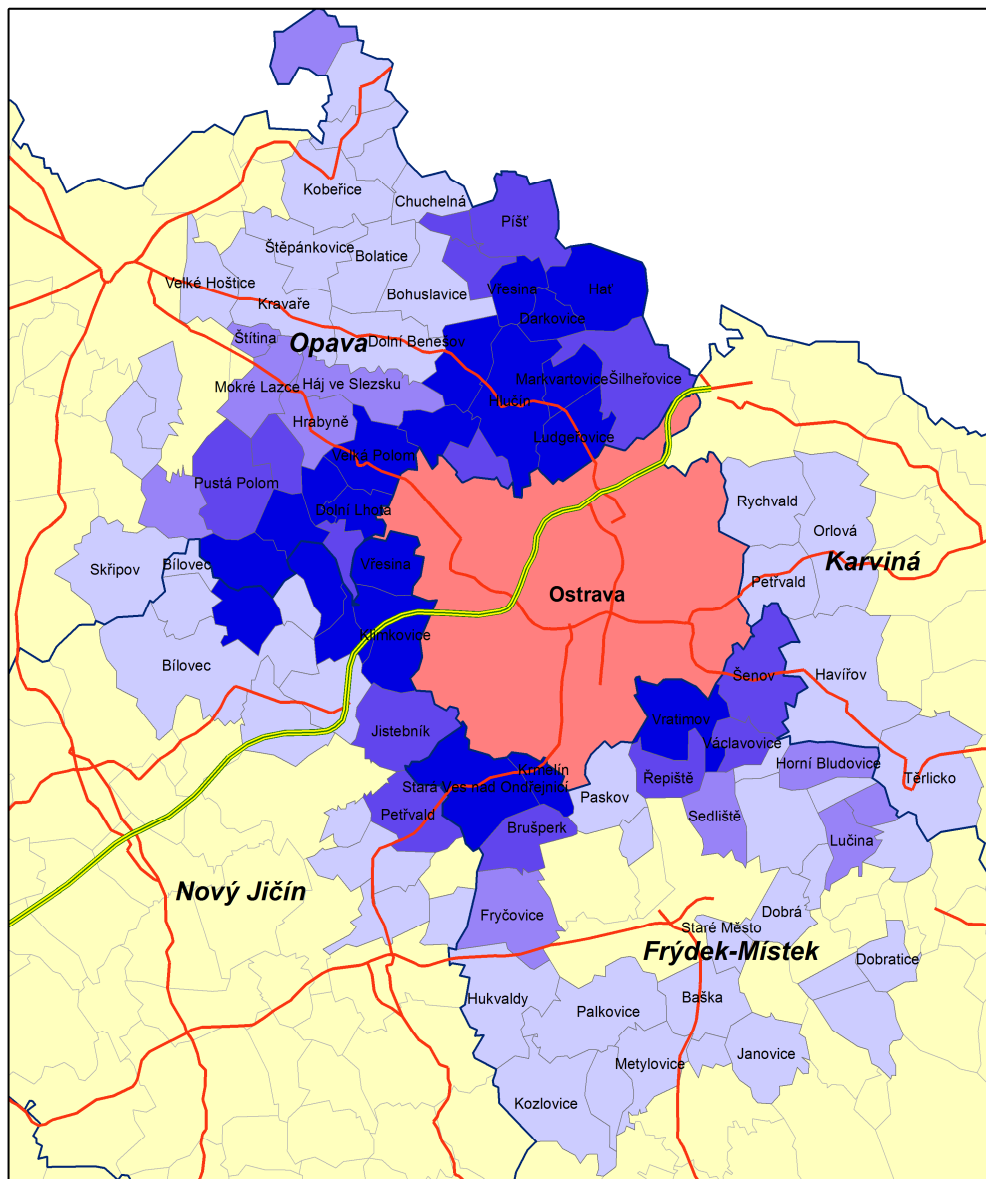
Průmyslové zázemí města Ostravy v roce 1991 tvořilo celkem 90 obcí, z nichž vyjíždělo do Ostravy 26 120 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl všech vyjíždějících ze zázemí v roce 1991 byl 17,6 %. Nejvíce obcí se vyskytovalo ve čtvrté

kategorii s podílem vyjíždějících mezi 5,0 % a 14,9 %. Jednalo se o 47 obcí, z nichž vyjíždělo v roce 1991 do Ostravy celkem 11 322 pracovníků v průmyslových odvětvích. V této kategorii byl průměrný podíl vyjíždějících 10,8 %. Druhý nejvyšší počet vyjíždějících se v roce 1991 vyskytoval v první kategorii s podílem vyjíždějících nad 35,0 %. Celkem to bylo 10 082 pracovníků průmyslu. V této kategorii v roce 1991 se na průmyslovém zázemí města Ostravy podílelo 18 obcí. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii činil 40,5 %. V kategorii 25,0 % až 34,9 % se vyskytovalo 14 obcí, z nichž do Ostravy vyjíždělo celkem 3 406 pracovníků průmyslových odvětví. V této kategorii byl průměrný podíl vyjíždějících 29,7 %. Ve třetí kategorii s podílem vyjíždějících od 15,0 % do 24,9 % bylo 11 obcí. Z těchto obcí vyjíždělo v roce 1991 do Ostravy celkem 1 310 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl v této kategorii byl 19,1 %.

Největšího podílu vyjíždějících dosáhla obec Ludgeřovice (44,1 %), následovaná obcí Darkovice (44,0 %). Havířov byl největší obcí v průmyslovém zázemí města Ostravy a v roce 1991 dosahoval podílu 13,5 %. Všechny čtyři sousedící okresy se podílely na průmyslovém zázemí města Ostravy. Podle absolutního počtu dojíždějících za průmyslem do města Ostravy v roce 1991 vedly nejsilnější dojížděkové proudy z obcí Havířov (5 996 dojíždějících), Hlučín (3 110), Vratimov (1 270), Orlová (1 129) a Ludgeřovice (999).

Mapa č. 18: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Ostrava 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Ostrava v roce 1991

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

Tab. 13: Dojížděkové zázemí města Ostrava v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Ostravy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	1	76	203	37,4
25,0 - 34,9	1	77	265	29,1
15,0 - 24,9	27	5 059	24 765	20,4
5,0 - 14,9	41	6 912	85 656	8,1
Celkem	70	12 124	110 889	10,9

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Ostrava - město. ČSÚ Praha, 2003.

V roce 2001 tvořilo celkové průmyslové zázemí města Ostravy 70 obcí, z nichž vyjíždělo do Ostravy 12 124 pracovníků průmyslu. Celkový průměrný podíl všech vyjíždějících ze zázemí do průmyslových odvětví do Ostravy činil 10,9 %. Nejvíce obcí se vyskytuje v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jedná se celkem o 41 obcí, z nichž vyjíždělo v roce 2001 za průmyslem do města Ostravy 6 912 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii činil 8,1 %. V kategorii s podílem vyjíždějících 15,0 - 24,9 % se v roce 2001 vyskytovalo 27 obcí, z nichž vyjíždělo do průmyslových odvětví do Ostravy 5 059 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících činil v této kategorii 20,4 %. Do kategorie s podílem vyjíždějících 25,0 - 34,9 % byla zařazena jediná obec Zbyslavice, ze které v roce 2001 vyjíždělo do Ostravy 77 pracovníků v průmyslu. Podíl této obce činil 29,1 %. Podílu vyjíždějících nad 35,0 % dosáhla jediná obec Bítov. Z této obce vyjíždělo v roce 2001 do průmyslových odvětví do Ostravy 76 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících byl 37,4 %.

K největším zaměstnavatelům patří těžební společnost OKD, dále ArcelorMittal Ostrava a Vítkovice Holding. Za celkovou redukcí průmyslového zázemí města Ostravy stojí zejména útlum těžby a další výroby těžkého průmyslu v regionu. Společnost OKD například v letech 1990 – 2001 ukončila těžbu ve 14 dobývacích prostorech v regionu (Obchodní rejstřík MS ČR 2013). V roce 2011 pracovalo ve společnosti OKD ji jen 13 300 zaměstnanců.

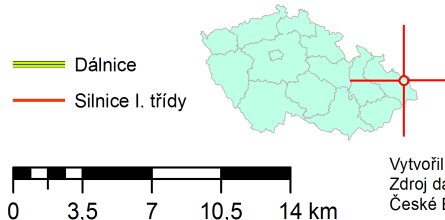
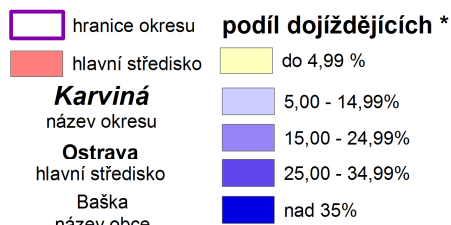
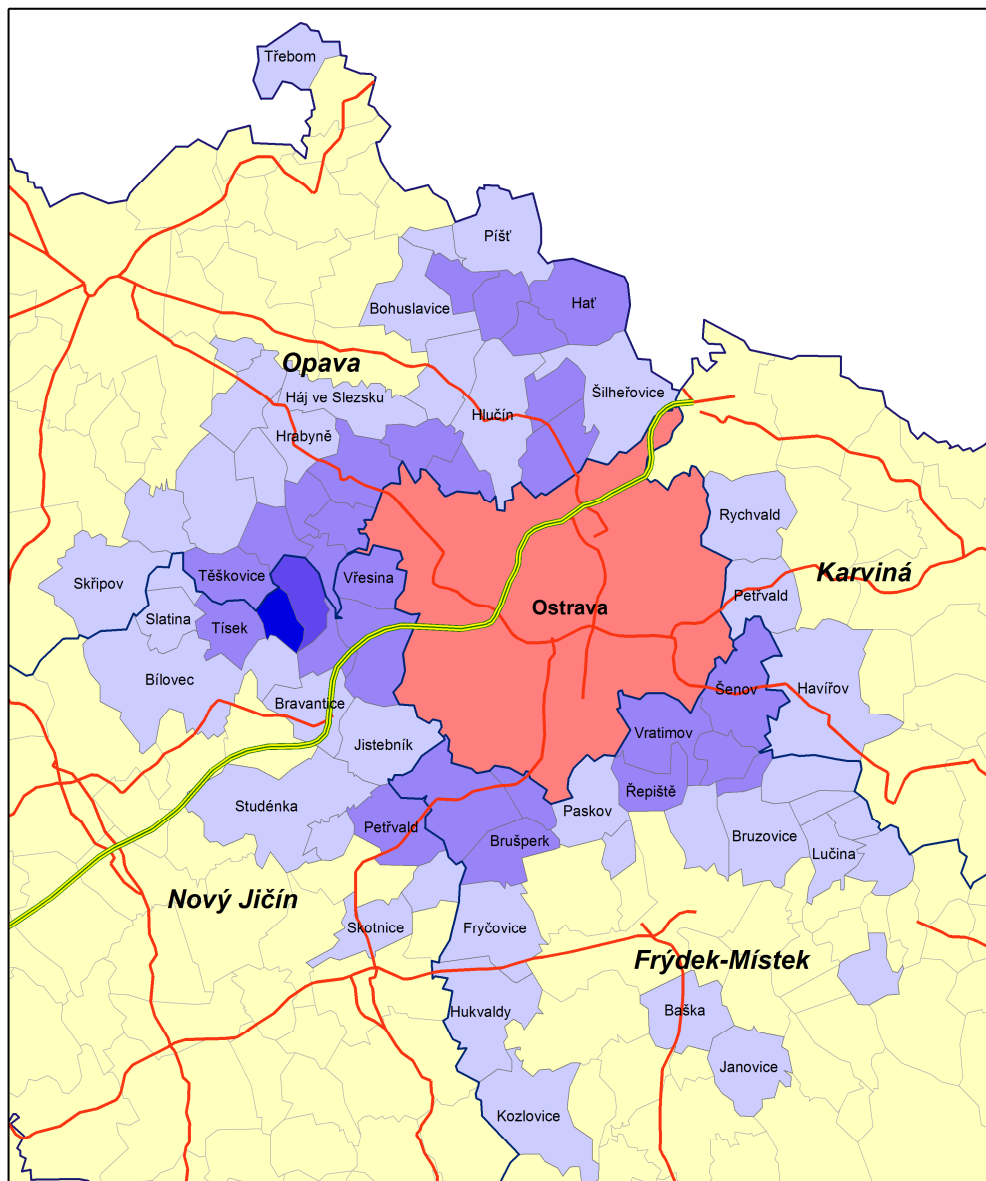
Největší obcí v průmyslovém zázemí města Ostravy byl Havířov, který dosahoval v roce 2001 podílu 7,3 %. Průmyslové zázemí města Ostravy se vyskytovalo v roce 2001 na území všech čtyř sousedních okresů. V roce 2001 vedly nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do

města Ostravy z obcí Havířov (2 970 dojíždějících), Hlučín (1 021), Vratimov (758), Šenov (481) a Ludgeřovice (441).

Jak lze vyčíst z mapy č. 1, trend zmenšování průmyslového zázemí města Ostrava je patrný již od roku 1978. Mezi lety 1991 a 2001 je tento trend posílen snižováním zaměstnanosti v průmyslu, celkovou deindustrializací a zaměřením se na terciérní aktivity.

Mapa č. 19: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Ostrava 2001

INTENZITA DOJÍŽĎKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Ostrava v roce 2001

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.7. Dojížd'kové zázemí města Písku v letech 1991 a 2001

Město Písek je příkladem střediska, jehož postavení se v rámci České republiky mezi lety 1991 a 2001 na základě průmyslového významu téměř nezměnilo. V roce 1991 pracovalo v Písku celkem 6 649 pracujících v průmyslu. Tímto počtem se Písek v roce 1991 zařadil na 52. místo podle absolutního počtu pracujících v průmyslových odvětvích. Stejného umístění dosáhl Písek i v roce 2001 s celkovým počtem 5 044 zaměstnanců v průmyslu. Vzhledem k celkovému poklesu zaměstnanosti v průmyslových odvětvích mezi lety 1991 a 2001 v České republice se význam města Písku podle počtu pracujících v průmyslu prakticky nezměnil. Toto je patrné i z tabulky č. 1.

V písku byl na začátku transformačního období významným odvětvím textilní průmysl. Jitex v roce 1987 zaměstnával 2 045 pracovníků. Státní podnik Elektropřístroj Písek byl druhým největším zaměstnavatelem v průmyslu ve městě Písek. Tehdy zde pracovalo 1 121 zaměstnanců. Za zmínku ještě stojí pobočka Kovosvitu ze Sezimova Ústí, kde bylo zaměstnáno 672 pracovníků.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Písku do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 14: Dojížd'kové zázemí města Písku v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Písku	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	2	78	260	30
15,0 - 24,9	10	410	2 159	19
5,0 - 14,9	23	569	6 856	8,3
Celkem	35	1 057	9 275	11,4

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Písek. ČSÚ Praha, 1993.

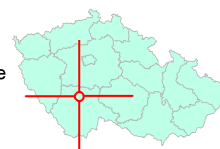
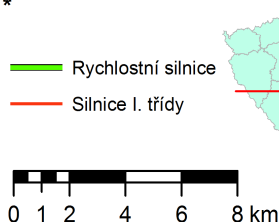
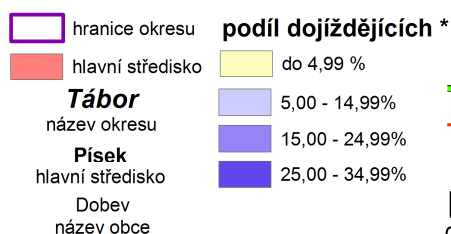
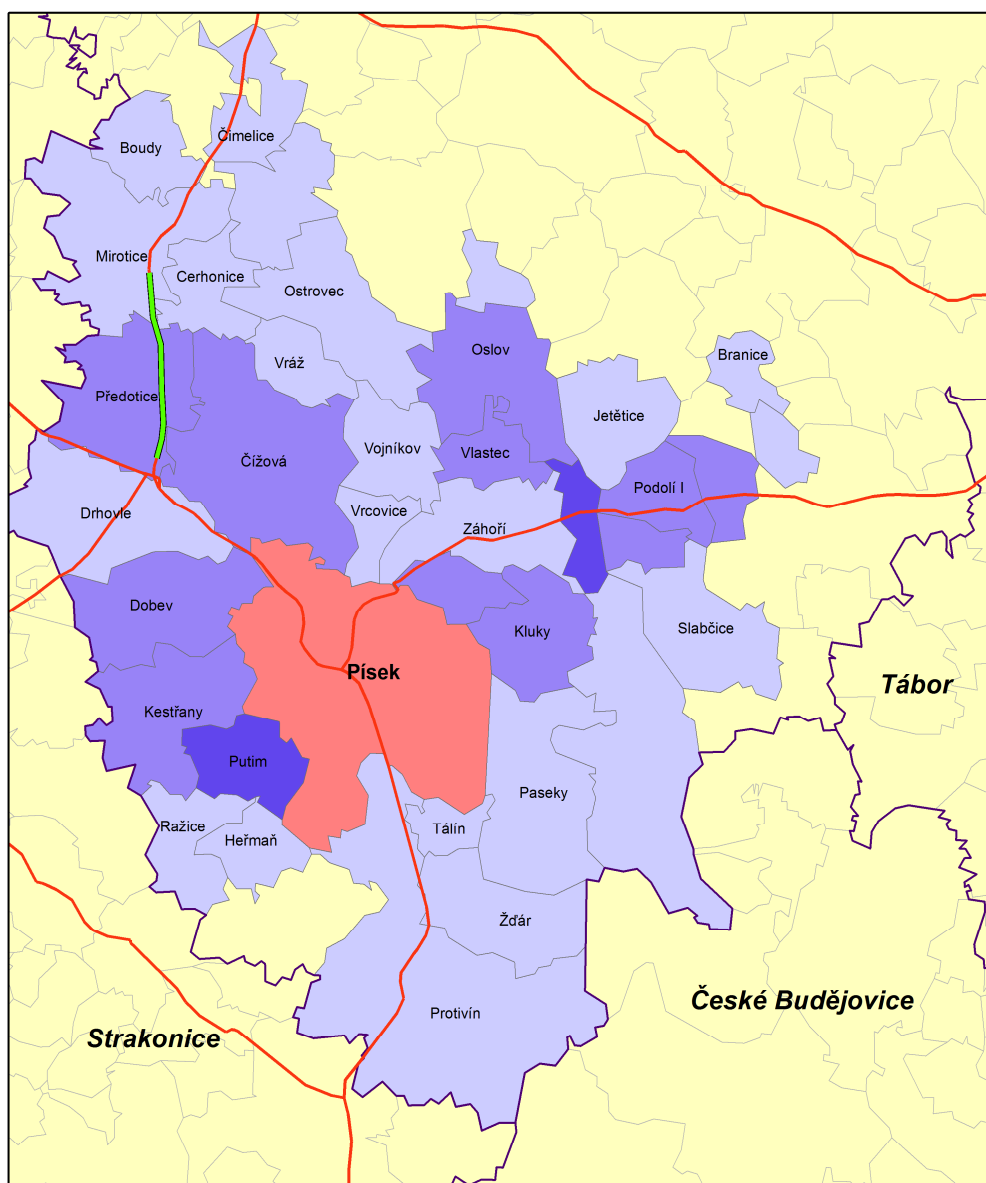
V roce 1991 tvořilo průmyslové zázemí města Písku celkem 35 obcí, z nichž vyjíždělo do Písku 1 057 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl vyjíždějících v roce 1991 činil 11,4 %. Nejvíce vyjíždějících a největší počet obcí se vyskytoval ve čtvrté kategorii 5,0 % až 14,9 %. Bylo to 23 obcí, z nichž do města Písku v roce 1991

vyjíždělo celkem 569 pracovníků v průmyslových odvětvích. V této kategorii byl průměrný podíl vyjíždějících 8,3 %. V kategorii 15,0 až 24,9 % se vyskytovalo celkem 10 obcí a počet vyjíždějících z těchto obcí činil 410 pracovníků. Průměrný podíl vyjíždějících byl v této kategorii 19 %. Obce Temešvár (32,6 %) a Putim (29,4 %) byly jediné, které se dostaly do druhé kategorie. V této kategorii se vyskytují obce, ve kterých podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví v roce 1991 byl mezi 25,0 a 34,9 %. V těchto dvou obcích vyjíždělo do písku 78 průmyslových pracovníků. V kategorii s podílem vyjíždějících nad 35 % nebyla v roce 1991 zahrnuta žádná obec.

Protivín byl v roce 1991 největší obcí v průmyslovém zázemí města Písku. Podíl vyjíždějících z Protivína do průmyslových odvětví činil 5,4 %. Nejsilnější dojížďkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Písku v roce 1991 byly Protivín (139 dojíždějících), Čížová (96), Putim (63), Dobeš (59) a Albrechtice nad Vltavou (57).

Mapa č. 20: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Písek 1991

INTENZITA DOJÍŽĎKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Písek v roce 1991

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 15: Dojížděkové zázemí města Písku v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Písku	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	1	11	39	28,2
15,0 - 24,9	10	431	2246	19,2
5,0 - 14,9	23	472	6453	7,3
Celkem	34	914	8738	10,5

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Písek. ČSÚ Praha, 2003.

Celkové průmyslové zázemí města Písku tvořilo v roce 2001 celkem 34 obcí, z nichž do Písku vyjíždělo 914 pracovníků průmyslových odvětví. Průměrný podíl všech vyjíždějících do průmyslových odvětví ze zázemí města Písku činil 10,5 %. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jednalo se celkem o 23 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo za průmyslem do města Písku celkem 472 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně byl 7,3 %. Jednalo se vesměs o vzdálenější obce okresu Písek. Druhý největší počet obcí v roce 2001 připadal na obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 – 24,9 %. Jednalo se především o obce v těsném zázemí města Písek. Celkově do této kategorie spadalo 10 obcí, z nichž vyjíždělo celkem 431 pracovníků v průmyslových odvětvích. Do kategorie 25,0 – 34,9 % byla v roce 2001 zahrnuta pouze obec Temešvár. Z této obce vyjíždělo celkem 11 pracovníků v průmyslu. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví v této obci činil 28,2 %. Do první kategorie s podílem vyjíždějících nad 35,0 % se nedostala žádná obec.

Jitex, jako zástupce textilního průmyslu po roce 1989 oslaboval, až později zanikl. Nyní na jeho výrobu navazuje společnost Jitex – Comfort. Podnik Elektropřístroj Písek byl privatizován společností Schneider Electric a pod tímto názvem zde působí dodnes. Rovněž v Písku vznikla průmyslová zóna Čížová, která zaměstnává další subjekty vázané na automobilový a elektrotechnický průmysl – Faurecia Automotive Czech Republic, s.r.o., která v Písku zaměstnává více než 450 zaměstnanců (výroba výfukových systémů), Aisin Europe Manufacturing Czech, s.r.o. (výroba olejových a vodních čerpadel).

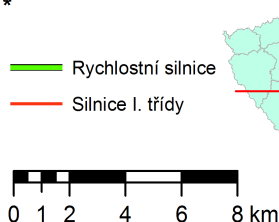
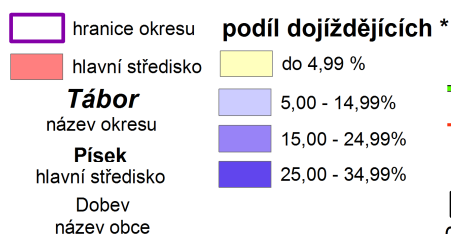
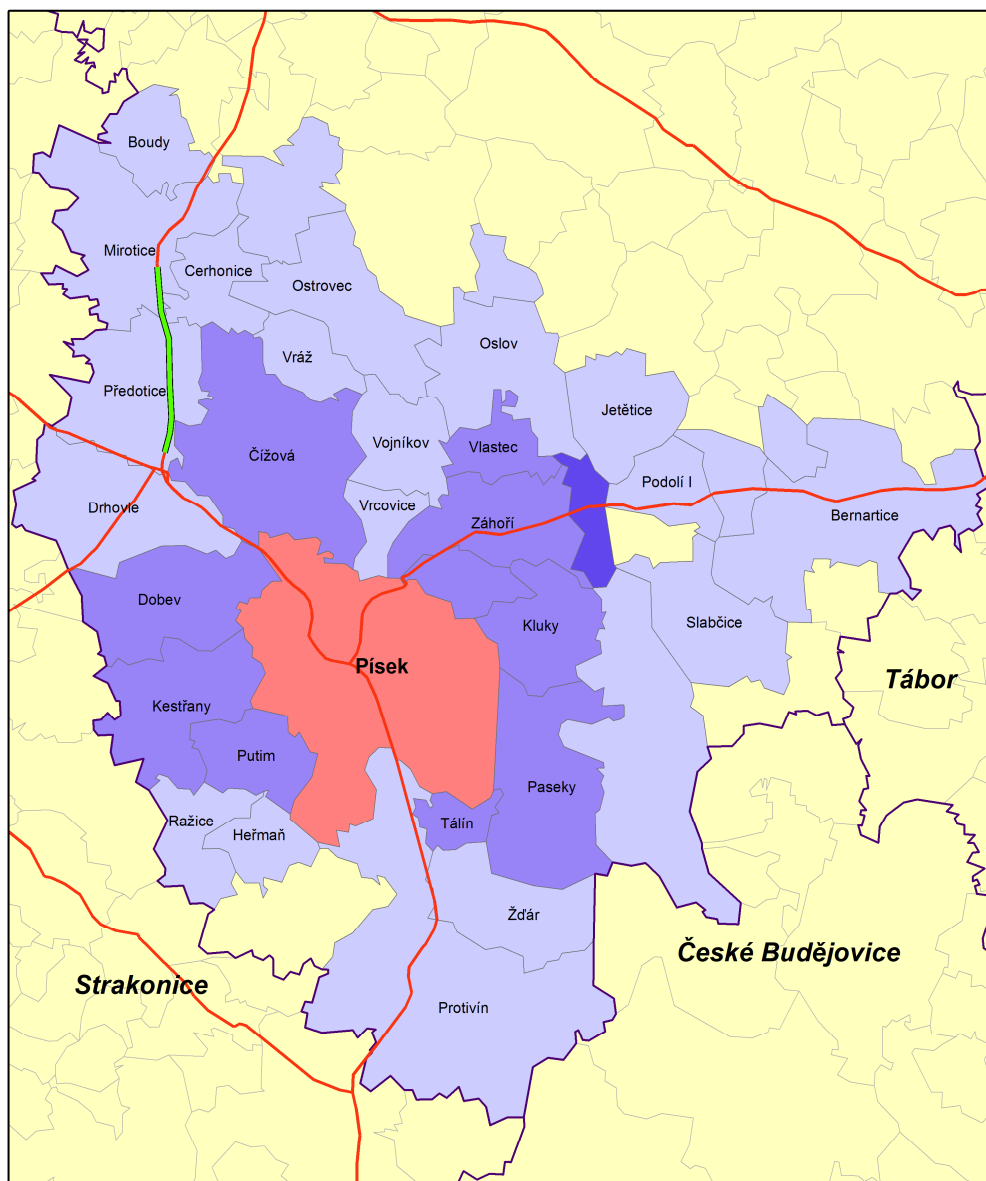
Největší obcí v průmyslovém zázemí města Písek v roce 2001 byl Protivín, jehož podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví činil 5,5 %. Podle absolutního počtu

dojíždějících za průmyslem do města Písku v roce 2001 vedly nejsilnější dojížďkové proudy z obcí Protivín (139 dojíždějících), Čížová (83), Dobeš (70), Kestřany (58) a Záhoří (54).

Písek byl v roce 1978 významnou průmyslovou oblastí, což lze sledovat na mapě č. 1. Do roku 1991 se jeho průmyslové zázemí výrazně zmenšilo. Mezi roky 1991 a 2001 však v průmyslovém zázemí nenastává větších změn.

Mapa č. 21: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Písek 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Písek v roce 2001

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.8. Dojížd'kové zázemí města Plzně v letech 1991 a 2001

V Plzni pracovalo v průmyslových odvětvích v roce 1991 celkem 46 485 zaměstnanců. Do roku 2001 se počet pracovníků v průmyslu snížil na 26 993. V obou letech se jednalo o čtvrtou nejvyšší hodnotu podle absolutního počtu pracovníků v průmyslových odvětvích. Mezi lety 1991 a 2001 poklesl celkový počet pracovníků v průmyslových odvětvích přibližně o 42 %. Jak lze vyčíst z tabulky č. 1, relativní význam města Plzně, vztažený k celkové zaměstnanosti v průmyslových odvětvích v Česku za roky 1991 a 2001, se značně snížil. Město Plzeň zaznamenalo pátý největší propad relativního významu v tomto sledovaném období.

Suverénně největším zaměstnavatelem v Plzni byl státní podnik Škoda Plzeň, kde v roce 1987 pracovalo 33 369 zaměstnanců. Železniční opravny a strojírný zaměstnávaly 1 577 pracovníků. Významným představitelem plzeňského potravinářského průmyslu byl podnik Pivovary Plzeň, kde pracovalo 1 435 zaměstnanců.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížd'kových obcí v průmyslovém zázemí města Plzně do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 16: Dojížd'kové zázemí města Plzeň v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Plzně	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	9	1 487	3 963	37,5
25,0 - 34,9	25	3 530	12 053	29,3
15,0 - 24,9	34	1 988	10 359	19,2
5,0 - 14,9	91	3 741	39 293	9,5
Celkem	159	10 746	65 668	16,4

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání, škol a učení – okres Plzeň. ČSÚ Praha, 1993.

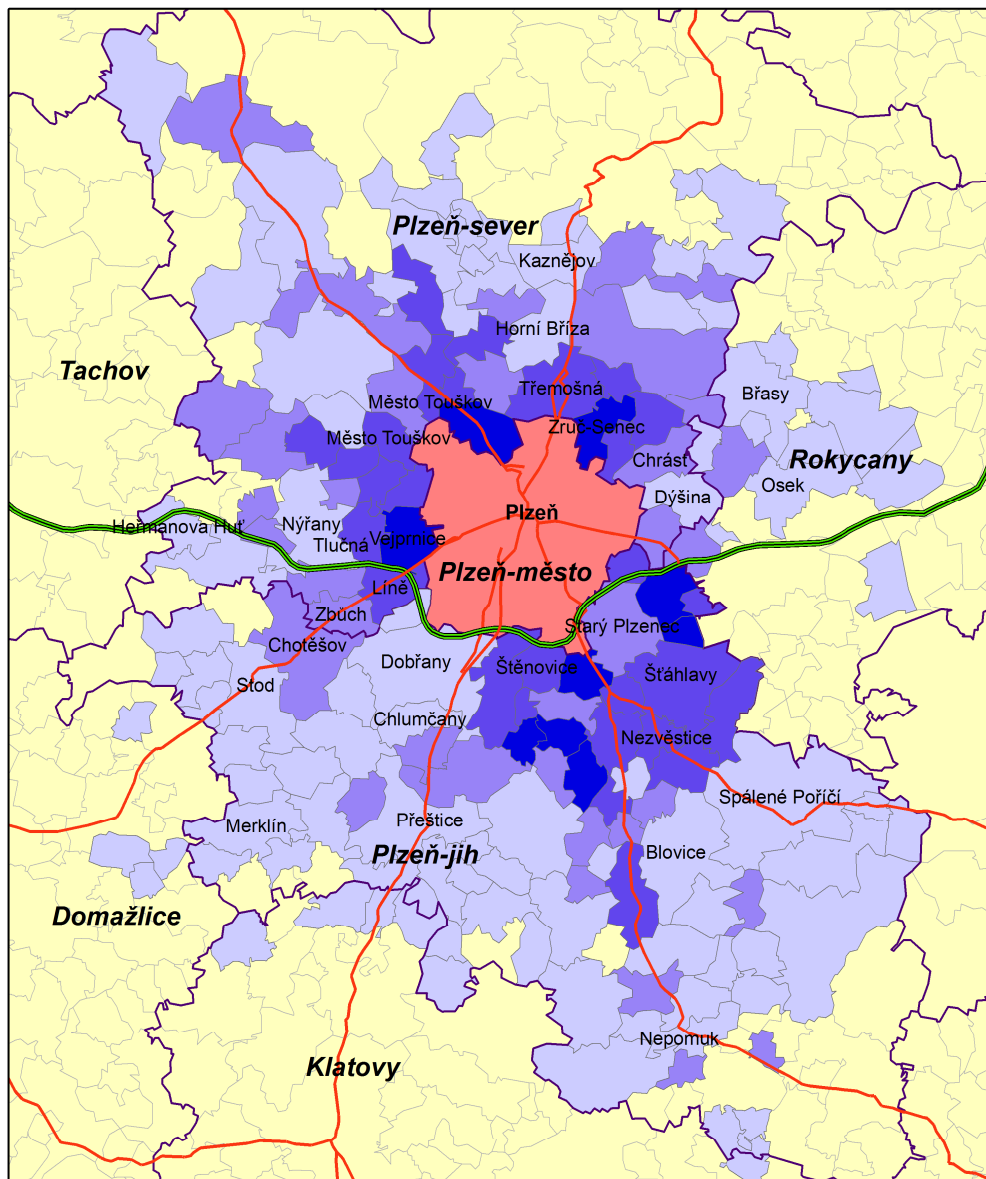
Průmyslové zázemí města Plzně se v roce 1991 skládalo ze 159 obcí, z nichž do Plzně vyjíždělo celkem 10 746 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl všech vyjíždějících ze zázemí do města Plzně do průmyslových odvětví byl 16,4 %. V první kategorii s podílem vyjíždějících nad 35 % se vyskytovalo 9 obcí, z nichž vyjíždělo za prací do průmyslových odvětví do Plzně celkem 1 487 pracovníků. Průměrný podíl

vyjíždějících v této kategorii činil 37,5 %. Největšího podílu vyjíždějících dosáhla obec Nová Ves, ze které vyjíždělo 44 % pracovníků do průmyslových odvětví do města Plzně. Průmyslové zázemí v druhé kategorii, ve které se vyskytují obce s podílem vyjíždějících do průmyslu od 25,0, až 34,9 % v roce 1991 tvořilo celkem 25 obcí. Z těchto obcí vyjíždělo za prací do průmyslových odvětví do Plzně celkem 3 530 pracovníků. Celkem 34 obcí se vyskytovalo ve třetí kategorii (15,0 - 24,9 %), z nichž vyjíždělo 1 988 pracovníků v průmyslových odvětvích do města Plzně. Nejvíce obcí se vyskytovalo ve čtvrté kategorii (5,0 až 14,9 %). Jednalo se o 91 obcí, z nichž v roce 1991 vyjíždělo celkem 3 741 průmyslových pracovníků.

Největší obcí v průmyslovém zázemí města Plzně byly Přeštice. V roce 1991 vedly nejsilnější dojízdňkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Plzně z obcí Třemošná (649 dojíždějících), Starý Plzenec (502), Nýřany (498), Vejprnice (462) a Zruč–Senec (405).

Mapa č. 22: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Plzeň 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Plzeň v roce 1991

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 17: Dojížděkové zázemí města Plzeň v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Plzně	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	3	82	306	26,8
15,0 - 24,9	28	1 841	10 574	17,4
5,0 - 14,9	97	3 848	42 348	9,1
Celkem	128	5 771	53 228	10,8

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – okres Plzeň - město. ČSÚ Praha, 2003.

V roce 2001 tvořilo celkové průmyslové zázemí města Plzně celkem 128 obcí, z nichž do Plzně vyjíždělo 5 771 pracovníků v průmyslu. Průměrný podíl všech vyjíždějících do průmyslových odvětví ze zázemí města Plzně činil 10,8 %. Nejvíce obcí se vyskytovalo v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jednalo se o 97 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo za průmyslem do města Plzně 3 848 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících v této kategorii byl 9,1 %. Kromě obcí z okresů Plzeň – jih a Plzeň – sever se na průmyslovém zázemí města Plzně v roce 2001 v této kategorii podílely i obce z okresů Rokycany, Klatovy a Domažlice. Druhý největší počet obcí připadal na obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 – 24,9 %. Jednalo se především o obce ležící v těsné blízkosti města Plzně. Celkově do této kategorie spadalo 28 obcí, z nichž vyjíždělo 1 841 pracovníků v průmyslových odvětvích. Průměrný podíl vyjíždějících byl v této kategorii 17,4 %. Do kategorie s podílem vyjíždějících mezi 25,0 – 34,9 % v roce 2001 spadaly celkem 3 obce, z nichž vyjíždělo 82 pracovníků průmyslu. Průměrný podíl vyjíždějících v této zóně byl 26,8 %.

Škoda Plzeň, jako kdysi největší zaměstnavatel s počtem přes 30 000 zaměstnanců, se atomizovala na mnoho podniků. V roce 1999 byla největším průmyslovým zaměstnavatelem společnost ŠKODA ENERGO s.r.o. s počtem 3 000 zaměstnanců. Dále pak ŠKODA JS a.s., ŠKODA HUTĚ s.r.o. a ŠKODA KOVÁRNÝ Plzeň, s.r.o. Všechny s počtem přibližně 1 000 zaměstnanců (Baštová 2011, s. 48). Obrovský propad zaměstnanosti v průmyslu je tedy evidentní. Svě postavení si udržel podnik Pivovary Plzeň, který byl privatizován do společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s. Počet jeho pracovníků dokonce narostl a v roce 1999 činil 1 592 zaměstnanců. V této době se již mezi deseti největšími zaměstnavateli v průmyslových odvětvích objevily zahraniční firmy, spadající do elektrotechnického průmyslu. Jednalo se o japonskou

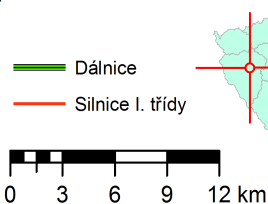
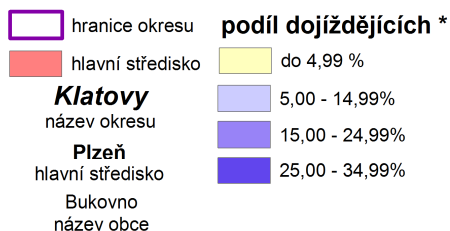
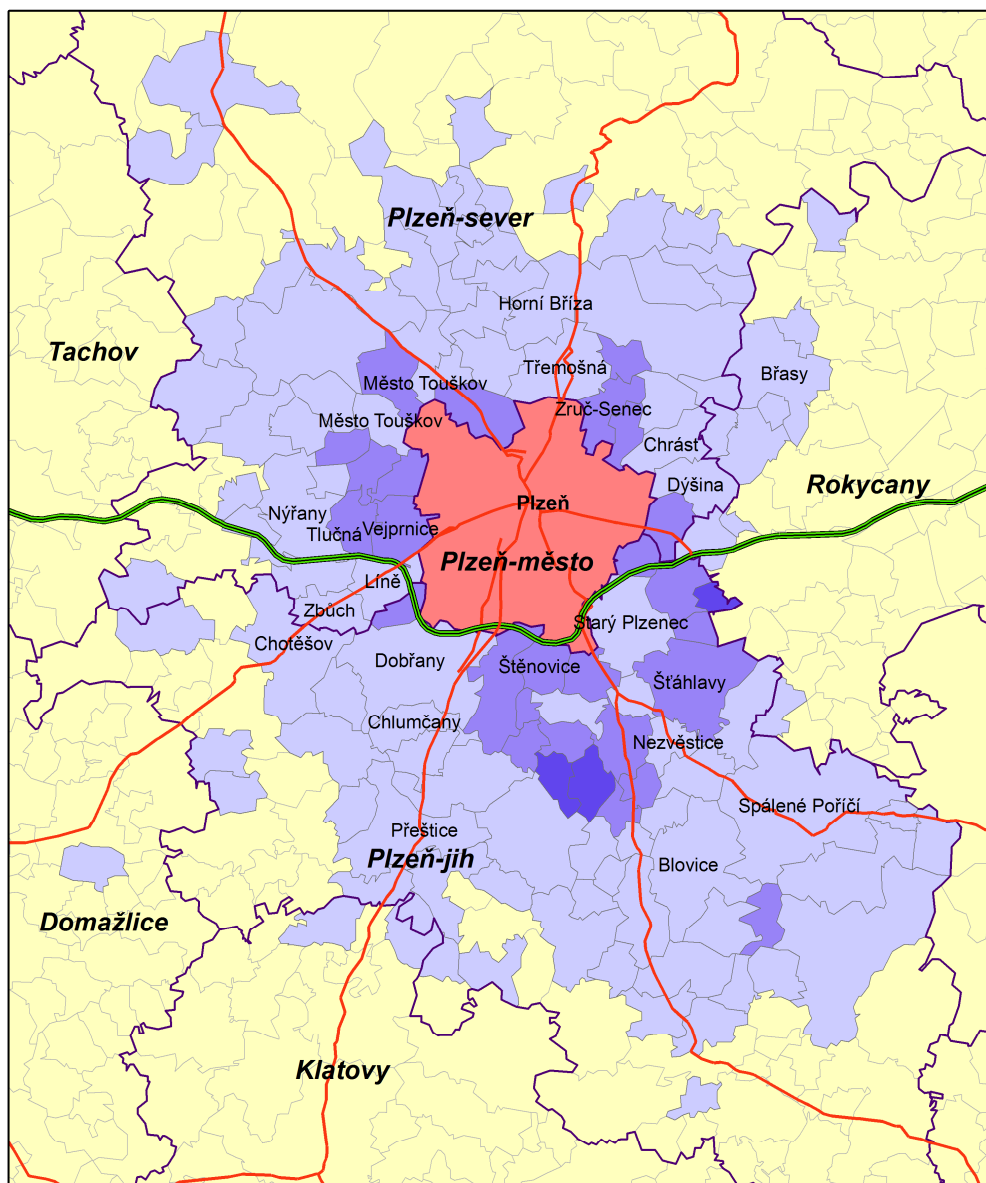
společnost Matsushita Television Central Europe s.r.o. a německou společnost Siemens Automobilová technika s.r.o. V roce 1995 byl v Plzni založen Městský industriální park Borská pole, který měl zmírnit dopady obrovského propouštění zaměstnanců ze strojírenského gigantu Škoda. Tato průmyslová zóna je umístěna v jihozápadní části města a od roku 2000 získala řadu ocenění (Bašťová 2011).

Obcí s největším podílem vyjíždějících byly Mokrouše (29,3 %), následovány obcí Netunice (26,3 %). Nejvíce pracovníků vyjíždělo z obce Třemošná (334), jejíž podíl dosahoval hodnoty 13,4 %. Většina obcí v průmyslovém zázemí města Plzně v roce 2001 spadala do okresů Plzeň – jih a Plzeň – sever. Z okresu Rokycany se na průmyslovém zázemí města Plzně v roce 2001 podílelo 9 obcí. Nepatrně se na průmyslovém zázemí města Plzně podílely i okresy Klatovy a Domažlice. Nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do města Plzně v roce 2001 byly obce Třemošná (334 dojíždějících), Dobřany (284), Starý Plzenec (261), Nýřany (261) a Vejprnice (218).

Od roku 1978 (mapa č. 1) lze sledovat trend zmenšování průmyslového zázemí Plzně. Pokles podílu vyjíždějících je patrný z porovnání map 22 a 23.

Mapa č. 23: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Plzeň 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Plzeň v roce 2001

Vytvořil: Filip Marek
Zdroj dat: ARC CR 500
České Budějovice 2013

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

5.3.9. Dojížděkové zázemí hlavního města Prahy v letech 1991 a 2001

Hlavní město Praha zaměstnávalo v roce 1991 celkem 150 475 pracovníků v průmyslových odvětvích. Mezi lety 1991 a 2001 zaměstnanost v průmyslu v Praze poklesla o zhruba 38 %. V roce 2001 bylo v Praze celkem 93 141 pracujících v průmyslu. V obou sledovaných letech Praha dosahovala nejvyššího absolutního počtu zaměstnanců v průmyslových odvětvích. Relativní význam hlavního města podle počtu pracujících v průmyslu od roku 1991 do roku 2001 výrazně poklesl. Jak je patrné z tabulky č. 1, jednalo se o druhý největší pokles relativního významu v tomto sledovaném období.

V této době byl na území Prahy největším zaměstnavatelem strojírenský podnik ČKD (Českomoravská Kolben Daněk), který v roce 1987 zaměstnával 18 400 pracovníků. Na druhém místě v počtu průmyslových zaměstnanců byl elektrotechnický závod TESLA se 7 807 zaměstnanci. Podnik Avia v této době zaměstnával 5 078 pracovníků. Významným strojírenským podnikem byla i PRAGA s počtem 3 746 zaměstnanců.

V následující tabulce je znázorněno rozdělení dojížděkových obcí v průmyslovém zázemí hlavního města Prahy do daných kategorií na základě Sčítání lidu, domů a bytů pro rok 1991. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v mapě.

Tab. 18: Dojížděkové zázemí hlavního města Prahy v roce 1991

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Prahy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	3	561	1 169	48
25,0 - 34,9	15	1 140	3 800	30
15,0 - 24,9	57	3 695	20 094	18,4
5,0 - 14,9	154	7 836	92 264	8,5
Celkem	229	13 232	117 327	11,3

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání, škol a učení – Hlavní město Praha. ČSÚ Praha, 1993.

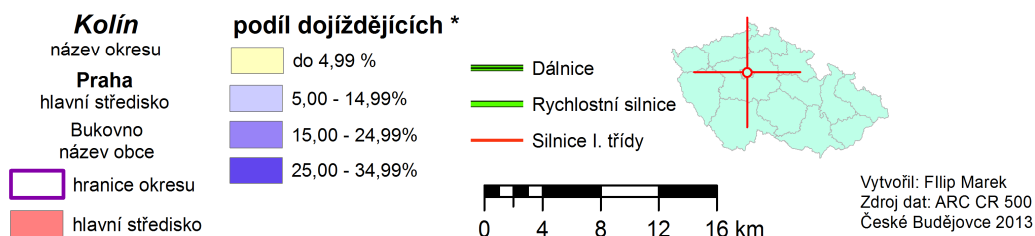
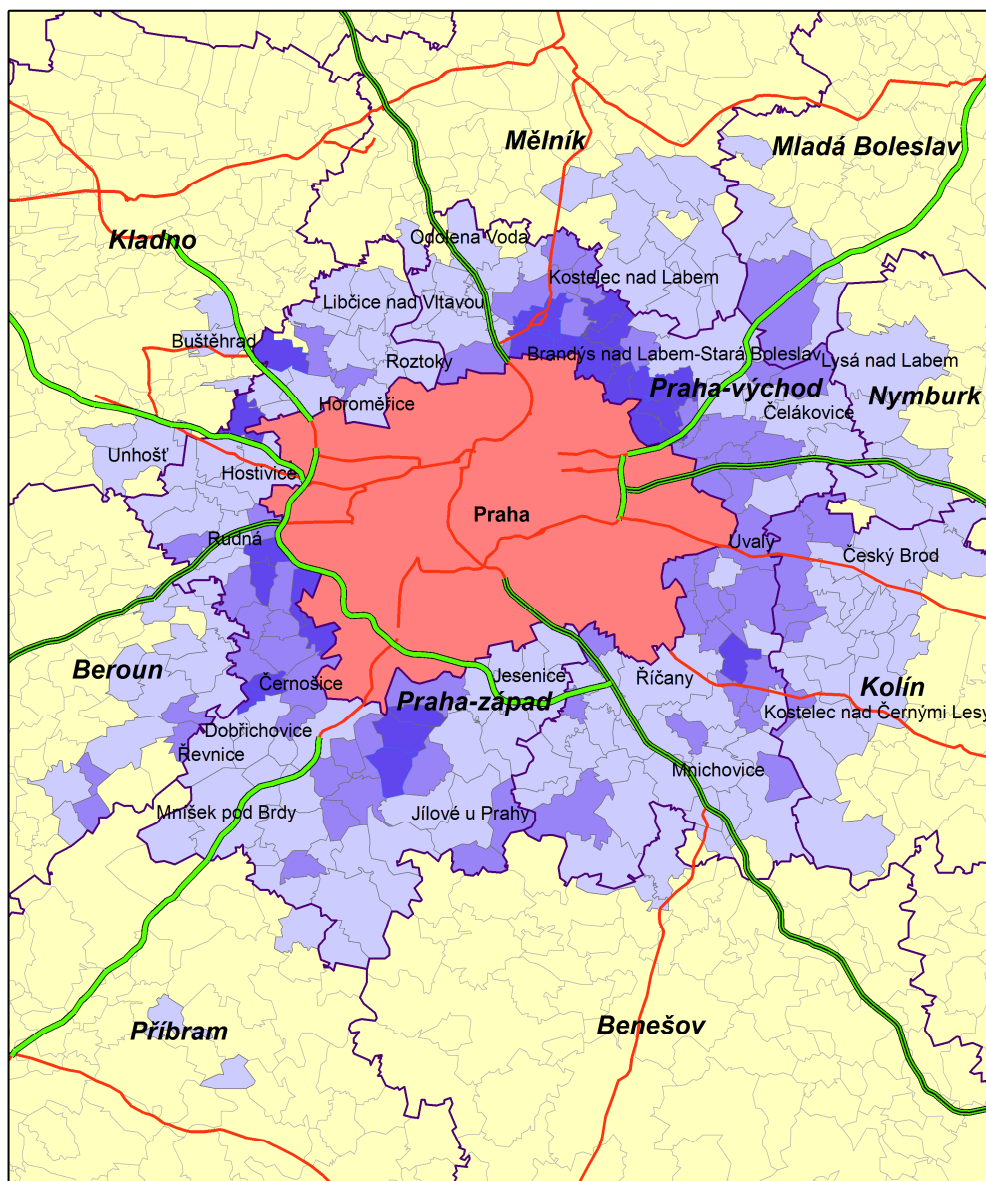
Průmyslové zázemí hlavního města Prahy bylo v roce 1991 tvořeno celkem 229 obcemi, z nichž do Prahy vyjíždělo celkem 13 232 průmyslových pracovníků. Průměrný podíl všech vyjíždějících ze zázemí do města Prahy do průmyslových odvětví byl 11,3 %. Nejvyšší počet obcí se v roce 1991 vyskytoval ve čtvrté kategorii s podílem

vyjíždějících do průmyslu mezi 5,0 až 14,9 %. Jednalo se o 154 obcí, ze kterých vyjíždělo do průmyslových odvětví do Prahy celkem 7 836 pracovníků v průmyslových odvětvích. Ve třetí kategorii s podílem vyjíždějících od 15,0 až 24,9 % bylo v roce 1991 celkem 57 obcí. Z těchto obcí vyjíždělo za prací 3 695 průmyslových pracovníků. V druhé kategorii (25,0 až 34,9 %) v roce 1991 tvořilo zázemí 15 obcí, z nichž vyjíždělo za prací v průmyslových odvětvích celkem 1 140 pracovníků.

Obce Hovorčovice (44,4 %), Podolanka (45,8 %) a Přezletice (54,5 %) byly jediné, ve kterých podíl vyjíždějících za prací do průmyslových odvětví přesáhl 35,0 %. Z těchto obcí vyjíždělo celkem 561 pracovníků v průmyslových odvětvích. Podle absolutního počtu dojíždějících za průmyslem do hlavního města Prahy v roce 1991 vedly nejsilnější dojízdňkové proudy z obcí Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (763 dojíždějících), Říčany (586), Úvaly (407), Černošice (350) a Čelákovice (331).

Mapa č. 24: Intenzita dojížděky za práci do průmyslových odvětví Praha 1991

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Praha v roce 1991

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání, škol a učení.

Tab. 19: Dojížděkové zázemí hlavního města Prahy v roce 2001

Obce, ve kterých % vyjíždějících do průmyslu z EAO činí (%)	Počet obcí	Počet vyjíždějících do průmyslových odvětví do Prahy	EAO	Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví z EAO (%)
35,0 a více	0	0	0	0
25,0 - 34,9	0	0	0	0
15,0 - 24,9	8	281	1659	16,9
5,0 - 14,9	158	5820	83356	7
Celkem	166	6101	85015	7,2

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol – Hlavní město Praha. ČSÚ Praha, 2003.

V roce 2001 tvořilo celkové průmyslové zázemí hlavního města Prahy celkem 166 obcí, z nichž do Prahy vyjíždělo celkem 6 101 pracovníků v průmyslových odvětvích. Průměrný podíl všech vyjíždějících ze zázemí města Prahy do průmyslových odvětví činil 7,2 %. Většina obcí se v roce 2001 vyskytovala v kategorii 5,0 – 14,9 %. Jednalo se celkem o 158 obcí, z nichž vyjíždělo za průmyslem do města Prahy celkem 5 820 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících byl v roce 2001 v této kategorii 7,0 %. Velká část obcí z průmyslového zázemí města Prahy v roce 2001 spadala do okresů Praha – západ a Praha – východ. Dále se na průmyslovém zázemí města Prahy podílely i okresy Kolín a Nymburk, zejména jejich východní části. Druhý největší počet obcí připadal na obce s podílem vyjíždějících mezi 15,0 – 24,9 %. Jednalo se především o obce, ležící v těsné blízkosti města Prahy. Celkově do této kategorie spadalo 8 obcí, z nichž v roce 2001 vyjíždělo do průmyslových odvětví do Prahy 281 vyjíždějících. Průměrný podíl vyjíždějících do průmyslových odvětví v této kategorii byl 16,9 %.

Ve společnosti Daewoo Avia, která byla pokračovatelem podniku Avia, bylo dle výroční zprávy v roce 2001 zaměstnáno 1 128 pracovníků. Počet těchto zaměstnanců klesal od roku 1996. Společnost Tesla se rozdělila na několik podniků, které povětšinou zanikly. Jediným zástupcem, který působí v Praze dodnes je společnost Tesla Group, a.s. Společnost Praga momentálně působí v Českém Brodě. ČKD zaměřila své aktivity do mnoha různých odvětví a nyní se jedná o společenství inženýrských a výrobních firem.

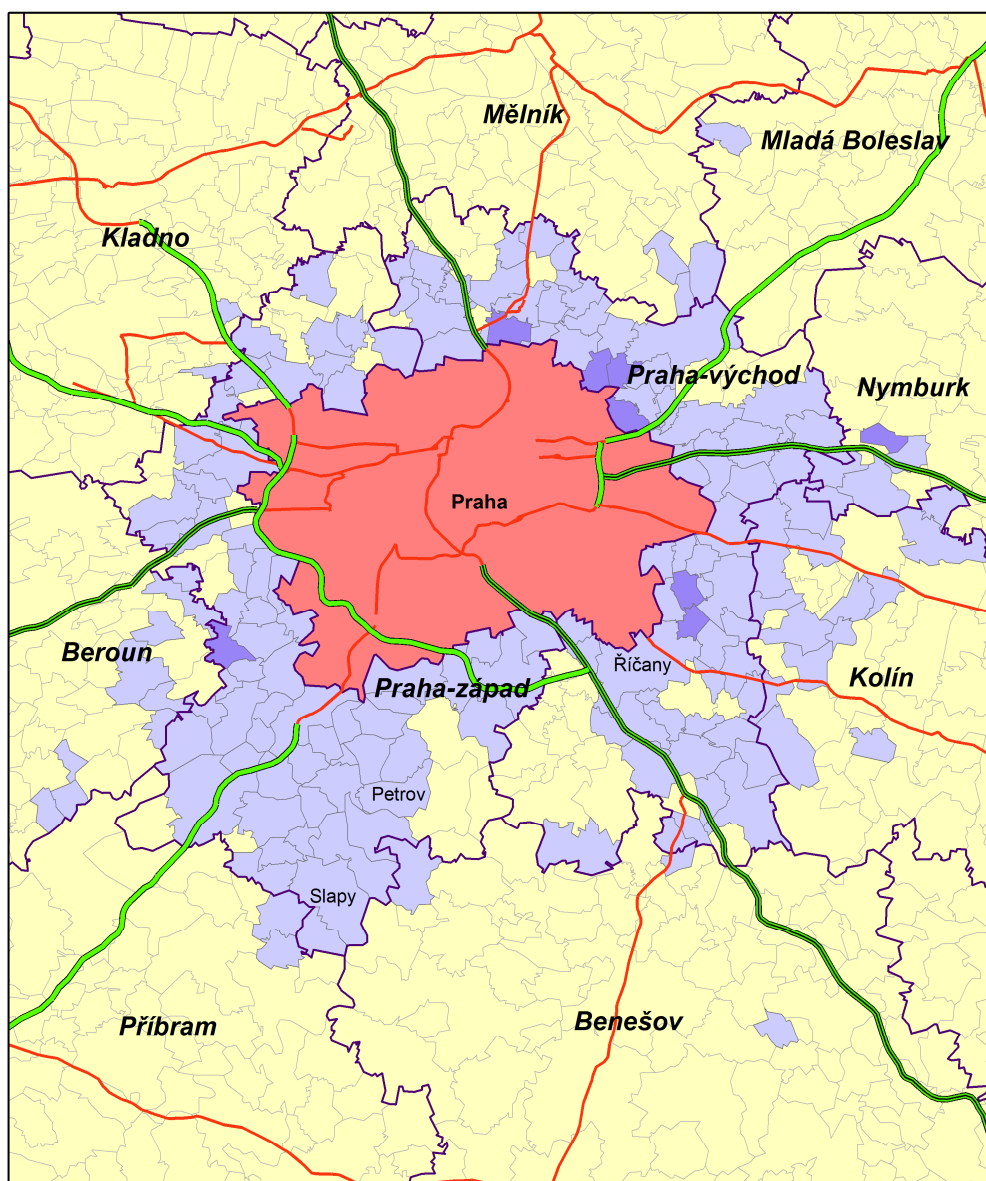
Starý Vestec měl v roce 2001 nejvyšší podíl dojíždějících do průmyslových odvětví do města Prahy. Jednalo se 21,6 %. Následován byl obcemi Podolanka (20,3 %) a Sluštice (17,9 %). V roce 2001 vedly nejsilnější dojížděkové proudy podle absolutního

počtu dojíždějících do průmyslových odvětví do hlavního města Prahy z obcí Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (414 dojíždějících), Říčany (338), Čelákovice (294), Úvaly (216) a Roztoky (210).

Od roku 1978 lze pozorovat zmenšující se průmyslové zázemí hlavního města a mezi roky 1991 a 2001 také klesající podíly dojíždějících do průmyslových odvětví.

Mapa č. 25: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Praha 2001

INTENZITA DOJÍŽDKY ZA PRACÍ do průmyslových odvětví Praha v roce 2001

* Podíl dojíždějících do průmyslu na ekonomicky aktivní osoby

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. ČSÚ Praha, 2004. ARC CR 500.

6. ZÁVĚR

Hlavním záměrem diplomové práce bylo sledování průmyslových regionů v České republice, jejich geografické organizace a tendencí vývoje těchto regionů. Datovou základnu tvořily údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů za roky 1991 a 2001, a to především dojížděky za prací. Prvním dílčím cílem práce bylo analyzování změn v zaměstnanosti v průmyslových odvětvích středisek v celé České republice, aby bylo dále možno vybrat typově odlišná, průmyslová střediska pro vymezení průmyslových regionů. Druhým dílčím cílem bylo zhodnocení regionální působnosti těchto středisek a konfrontace této působnosti s rokem 1978, kdy byla zpracována průmyslová regionalizace Jaroslavem Marešem. Ten byl jediným, kdo se podrobněji zabýval průmyslovou regionalizací na našem území. Zhodnocení hlavních změn průmyslových regionů a nalezení klíčových faktorů, které ovlivňují dojížděku do průmyslových odvětví, bylo dalším dílčím cílem.

Mezi klíčové faktory, které v této době ovlivňovaly dojížděku do průmyslových odvětví a které budou pravděpodobně platit i v současné době, patří atraktivita střediska z hlediska dojížděky za průmyslem a dále pak také atraktivita ohledně výše mezd v daném regionu. Například ve Škodě Auto přesáhl průměrný plat zaměstnanců bez představenstva 40 000 Kč v lednu 2013 (Sůra 2013). Dalším klíčovým faktorem jsou místní specifika, mezi něž patří velikost střediska, velikost regionu a velikost obcí v regionu. Dále pak také situace na trhu práce, zejména ve vztahu k nezaměstnanosti. Například v Jihlavě existuje jeden hlavní zaměstnavatel v průmyslu – společnost BOSCH DIESEL s.r.o. a dá se předpokládat, že nebyť této společnosti, byla by Jihlava nadále průmyslovou periferií, jak ji vyhodnotil v roce 1978 Mareš. Za zmínku stojí také faktor konkurence ostatních měst v blízkosti sledovaných středisek. Toto se projevilo v zázemí Ostravy, kde velkou část dojížděkového zázemí pohltil v roce 2001 Frýdek-Místek.

V druhé kapitole diplomové práce jsou stanoveny hypotézy práce. Lze potvrdit očekávaný výsledek, že všeobecně došlo k redukci zaměstnanosti v průmyslových odvětvích. To můžeme sledovat na porovnání map č. 4 a 5. Avšak průmysl má stále značný vliv na hospodářství České republiky. Můžeme říci, že všeobecně dochází k redukci průmyslového zázemí středisek. Pokud by v této práci bylo zkoumáno více středisek, lze očekávat, že u většiny z nich by převládala redukce průmyslového zázemí.

První hypotéza byla tedy potvrzena. Na druhé straně se setkáváme i se středisky, která posilují svou regionální působnost z hlediska zvýšení zaměstnanosti v průmyslových odvětvích. Mezi tato střediska patří především Mladá Boleslav, kde velký rozvoj automobilového průmyslu zapříčinil největší nárůst zaměstnanosti v průmyslu z celé České republiky. Dalšími středisky, která posílila svůj průmyslový význam, jsou Česká Lípa, Lanškroun a Jihlava. Jejich průmyslová základna je také úzce spjata s progresivním automobilovým průmyslem. Druhá hypotéza byla tedy také potvrzena. Z provedených analýz nevyplývá v podstatě žádný vliv nadřazené dopravní infrastruktury na podpoření dojížděkových proudů a u průmyslu pravděpodobně tato situace nenastává. Hypotéza č. 3 tedy nebyla potvrzena. Důvody toho lze spatřovat zejména v tom, že dálniční infrastruktura je logicky spojena s osobní individuální automobilizací a ta ve sledovaných letech ještě nebyla natolik rozvinutá. Rozvoj osobní automobilizace nastával právě v období kolem roku 2000 (Kraft 2009) a až do dnešní doby je průběh tohoto rozvoje velice dynamický. Dalším důvodem by mohly být platové podmínky v průmyslových odvětvích, které, snad s výjimkou Mladé Boleslavi, nejsou natolik lukrativní. Ani v případě Mladé Boleslavi nebyla rychlostní silnice R10 důležitým faktorem, ovlivňujícím dojížděku do průmyslových odvětví. To lze připisovat hlavně velké konkurenci hlavního města Prahy. Faktory zmíněné na začátku této kapitoly jsou pravděpodobně mnohem významnější, než faktor přítomnosti nadřazené dopravní infrastruktury. Na druhou stranu by tato natolik komplikovaná problematika vyžadovala detailnější výzkum.

Po zveřejnění výsledků Sčítání lidu, domů a bytů za rok 2011 a jejich zpracování by se dal očekávat další rozvoj průmyslového zázemí Mladé Boleslavi. Naopak krize z roku 2008 mohla zapříčinit stabilizaci nebo mírný propad například Jihlavy, Lanškrounu či České Lípy. Dá se očekávat, že velká střediska typu hlavního města Prahy, Brna nebo Ostravy, se budou dále orientovat na terciérní, popřípadě kvartérní a kvintérní aktivity, než na průmyslová odvětví. V nedávné době došlo například k uzavření závodu Ashok Leyland a ukončení prodeje jejich nákladních vozů značky AVIA (Autofox 2013). Na druhé straně by k tomuto nemuselo dojít v Plzni, kde má průmyslová výroba dlouholetou tradici a navazují na ní nové podniky. Bohužel jsou tato data o dojížděce shromažďována pouze jednou za deset let, a tak nelze postihnout změny, které nastaly v intercensálním období. Po roce 2001 docházelo stále k rozvoji některých průmyslových odvětví, ale krize z roku 2008 opět vše utlumila, a tak tento

vývoj nebude po zveřejnění nejnovějšího sčítání patrný. Průmyslová regionalizace by se mohla ubírat směrem k detailnějšímu výzkumu, založenému na jednotlivých faktorech, které ovlivňují dojížděku do průmyslových odvětví. Popřípadě výzkumu takovýchto území po celé České republice, jejich rozčlenění na průmyslové a periferní regiony tak, jak to bylo kdysi zpracováno Jaroslavem Marešem.

7. SEZNAM LITERATURY

ANDĚL, J. (1996): Sociogeografická regionalizace. Universita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta pedagogická, Ústí nad Labem, 85 s.

BAŠTOVÁ, M. (2011): Transformace průmyslu města Plzně. Disertační práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Brno, 134 s.

BAŠTOVÁ, M., FŇUKAL, M., KREJČÍ, T., TONEV, P., TOUŠEK, V. (2005): Největší centra dojížděky za prací na Moravě a ve Slezsku v letech 1991-2001. I. mezinárodní Baťova regionalistická konference 25. - 26. listopadu, Zlín. Univerzita Tomáše Bati, Zlín, s. 1-15.

BEZÁK, A. (2000): Funkčné mestské regióny na Slovensku. Geografia Slovaca 15, Geografický ústav SAV, Bratislava, 89 s.

HALÁS, M., KLAPKA, P. (2010): Regionalizace Česka z hlediska modelování prostorových interakcí. Geografie, 115, č. 2, s. 144–160.

HAMPL, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: Transformační procesy a jejich obecný kontext. Univerzita Karlova, Praha, 147 s.

HORÁK J., IVAN, I. (2010): Dopravní sítě a jejich vliv na potenciální dojížděku do zaměstnání v ČR se zaměřením na Ostravsko. Životné prostredie, Ústav krajinné ekologie SAV, Bratislava, s. 153-161.

HORSKÁ, P., MAUR, E., MUSIL, J. (2002): Zrod velkoměsta: urbanizace českých zemí a Evropa. Paseka, Praha, 352 s.

IVANIČKA, K. (1983): Základy teórie a metodologie socioeconomickej geografie. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, 448 s.

KOUTSKÝ, J. (2011): Staré průmyslové regiony - vývojové tendence, možnost rozvoje. Disertační práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta. Brno, 125 s.

KRAFT, S. (2009): Dopravní hierarchie středisek osídlení České republiky a její změny v transformačním období: Geografická analýza. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Brno, 70 s.

KRAFT, S., VANČURA, M. (2011): České Budějovice a jejich regionální působnost: dojíždka za prací a její změny mezi roky 1991 a 2001. *Auspicia*, 8, č. 2, VŠERS, České Budějovice, s. 43 - 48.

KUNC, J. (2006): Historie a současnost průmyslové výroby na Moravě - regionální aspekt ekologického ohrožení krajiny. *Národohospodářský obzor*, č. 3, Brno: ESF MU Brno, s. 42-49.

MAREŠ, J. (1978): Regionální struktura českého průmyslu. Kandidátská disertační práce. Geografický Ústav ČSAV, Brno, 117 s.

MARYÁŠ, J., ŘEHÁK, J. (1987): Regionální působnost středisek. In *Atlas obyvatelstva ČSSR*. Brno - Praha: Geografický ústav ČSAV - Federální statistický úřad.

PAVLÍNEK, P. (2003): Transformation of the Czech Automotive Components Industry through Foreign Direct Investment. *Eurasian Geography and Economics*, 44, no. 3, s. 184-209.

PAVLÍNEK, P. (1997): *Economic Restructuring and Local Environmental Management in the Czech Republic*. Lewiston, NY: Edwin Mellen Press, 423 s.

POPJAKOVÁ, D. (2001): *Transformácia priemyslu v regióne Šariša*. Prešovská univerzita, Fakulta humanitných a porodných vied, Prešov, 241 s.

RODIONOVA, I. (2009): Structural changes of the world industry in postindustrial society. In: Zioło, Z., Rachwała, T. (eds.): *Procesy transformacji przemysłu i usług w regionalnych i krajowych układach przestrzennych*. Uniwersytet pedagogiczny, Polskie towarzystwo geograficzne, Krakow – Warszawa, s. 75-76.

SVOZILOVÁ, M. (2007): *Prostorové aspekty transformace průmyslové výroby v olomouckém kraji*. Diplomová práce. Universita Palackého v Olomouci, Katedra geografie, Olomouc, 85 s.

SÝKORA, L., MULÍČEK, O. (2009): The micro-regional nature of functional urban areas (FUAs): lessons from the analysis of Czech urban and regional system. *Urban Research and Practice* 2, No. 3, s. 287-307.

SZCZYRBA, Z. (2005): Maloobchod v České republice po roce 1989: Vývoj a trendy se zaměřením na geografickou organizaci. Universita Palackého v Olomouci, Olomouc, 126 s.

ŠERÝ, O. (2012): Zaměstnanost v České republice: Hodnocení změn odvětvové a vzdělanostní struktury. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Brno, 71 s.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Vydavatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 416 s.

TOUŠEK, V., VANČURA, M. (1996): Aktuální problémy ČR: 1. díl průmysl, 1. část. Scholaforum, Ostrava, 27 s.

WATTS, H., D. (1987): Industrial geography. Longman Scientific, Repr. Harlow, Essex, 260 s.

8. DALŠÍ PRAMENY:

AUTOFOX (2013): Ashok Leyland potvrdil uzavření závodu v Česku a ukončení prodeje vozů Avia v Evropě. [online] Dostupné z <http://www.autofox.cz/index.php?id=25690> [cit.18.7.2013]

BIZBIZ.CZ (2013): BizBiz: Firmy a lidé. [online] Dostupné z <http://www.bizbiz.cz/v2/firmy/958317/bombardier-transportation-czech-republic-a-s> [cit.5.7.2013]

BOMBARDIER INC. (2011): Bombardier Transportation v České republice. [online] Dostupné z <http://www.bombardier-transportation.cz/historie.php>[cit. 5.6.2013]

ČKD GROUP (2011): ČKD Group. [online] Dostupné z <http://www.ckd.cz/translate/cs/home>[cit.15.5.2013]

DAEWOO AVIA (2002): Výroční zpráva 2001. [online] Dostupné z http://www.avia-as.com/dokumenty/zpravy/2001/Vyrocní_zprava_duben.pdf[cit.11.6.2013]

DATABÁZE PODNIKŮ ÚSTŘEDNĚ ŘÍZENÉHO PRŮMYSLU ČSSR, 1987

KOLEKTIV (2005): Statistický lexikon obcí České republiky 2005. Ottovo nakladatelství, Praha.

KOLEKTIV (1994): Statistický lexikon obcí České republiky 1992. ČSÚ, MV ČR SEVT, Praha.

KOLEKTIV (1993): Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991: Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, škol a učení. ČSÚ, Praha.

KOLEKTIV (2003): Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001: Dojíždka do zaměstnání a škol. ČSÚ, Praha.

KURZY.CZ (2013): AVX Czech Republic s.r.o. [online] Dostupné z <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/46508171/avx-czech-republic-sro/statisticky-urad/> [cit. 19.7.2013]

MĚSTO ČESKÁ LÍPA (2012): Město Česká Lípa oficiální internetové stránky. [online] Dostupné z <http://www.mucl.cz/cz/urad-a-samosprava/odbory-a-oddeleni-mu/usek-urad-uzemniho-planovani/uzemne-analyticke-podklady/> [cit. 11.4.2013]

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR (2012): Obchodní rejstřík a sbírka listin. [online] Dostupné z <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik> [cit. 11.7.2013]

MOTORPAL, A. S. (2008): Historie Motorpal, a. s. [online] Dostupné z <http://www.motorpal.cz/cz/spolecnost/historie> [cit. 15.6.2013]

NAREX (1999): Elektronářadí Narex – velké renomé. [online] Dostupné z <http://www.narex.cz/web/staticPages/About-Narex.aspx> [cit. 20.6.2013]

ROBERT BOSCH ODBYTOVÁ, S. R. O. (2013): O společnosti Bosch v České republice. [online] Dostupné z http://www.bosch.cz/cs/cz/our_company_7/locations_7/jihlava_menu/jihlava_menu_uvod.html [cit. 15.7.2013]

SŮRA, J. (2013): Průměrný plat ve Škodě Auto poprvé přesáhl čtyřicet tisíc korun. [online] Dostupné z http://ekonomika.idnes.cz/prumerny-plat-ve-skode-auto-presahl-40-tisic-koron-f71-ekoakcie.aspx?c=A130128_162651_ekoakcie_neh [cit. 18.6.2013]

ŠKODA AUTO (2002): Výroční zpráva 2001. [online] Dostupné z <http://new.skoda-auto.com/SiteCollectionDocuments/company/investors/annual-reports/cs/skoda-auto-annual-report-2001.pdf>[cit. 5.1.2013]

TESLA (2013): Tesla akciová společnost. [online] Dostupné z <http://www.tesla.cz/cz/historie/>[cit. 15.7.2013]

ZBROJOVKA BRNO (1999): Historie zbrojovky Brno. [online] Dostupné z <http://www.zbrojovka-brno.cz/cz/pages/341-historie-zbrojovky-brno.aspx>[cit. 11.7.2013]

9. SEZNAM TABULEK, MAP A PŘÍLOH

Tabulky

Tab. 1: Změna zaměstnanosti v průmyslu během let 1991 až 2001

Tab. 2: Dojížděkové zázemí města Brna v roce 1991

Tab. 3: Dojížděkové zázemí města Brna v roce 2001

Tab. 4: Dojížděkové zázemí města Česká Lípa v roce 1991

Tab. 5: Dojížděkové zázemí města Česká Lípa v roce 2001

Tab. 6: Dojížděkové zázemí města Jihlavy v roce 1991

Tab. 7: Dojížděkové zázemí města Jihlavy v roce 2001

Tab. 8: Dojížděkové zázemí města Lanškroun v roce 1991

Tab. 9: Dojížděkové zázemí města Lanškroun v roce 2001

Tab. 10: Dojížděkové zázemí města Mladá Boleslav v roce 1991

Tab. 11: Dojížděkové zázemí města Mladá Boleslav v roce 2001

Tab. 12: Dojížděkové zázemí města Ostrava v roce 1991

Tab. 13: Dojížděkové zázemí města Ostrava v roce 2001

Tab. 14: Dojížděkové zázemí města Písku v roce 1991

Tab. 15: Dojížděkové zázemí města Písku v roce 2001

Tab. 16: Dojížděkové zázemí města Plzeň v roce 1991

Tab. 17: Dojížděkové zázemí města Plzeň v roce 2001

Tab. 18: Dojížděkové zázemí hlavního města Prahy v roce 1991

Tab. 19: Dojížděkové zázemí hlavního města Prahy v roce 2001

Mapy

Mapa č. 1: Průmyslové regiony Mareš (1978)

Mapa č. 2: Testování odlišných metod pro vymezení průmyslových regionů (Mareš)

Mapa č. 3: Testování odlišných metod pro vymezení průmyslových regionů (např. Toušek)

Mapa č. 4: Podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků v průmyslu pro obce ČR 1991

Mapa č. 5: Podíl vyjíždějících a dojíždějících pracovníků v průmyslu pro obce ČR 2001

Mapa č. 6: Vymezení zkoumaného území 1991

Mapa č. 7: Vymezení zkoumaného území 2001

Mapa č. 8: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Brno 1991
Mapa č. 9: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Brno 2001
Mapa č. 10: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Česká Lípa 1991
Mapa č. 11: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Česká Lípa 2001
Mapa č. 12: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Jihlava 1991
Mapa č. 13: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Jihlava 2001
Mapa č. 14: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Lanškroun 1991
Mapa č. 15: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Lanškroun 2001
Mapa č. 16: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Mladá Boleslav 1991
Mapa č. 17: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Mladá Boleslav 2001
Mapa č. 18: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Ostrava 1991
Mapa č. 19: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Ostrava 2001
Mapa č. 20: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Písek 1991
Mapa č. 21: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Písek 2001
Mapa č. 22: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Plzeň 1991
Mapa č. 23: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Plzeň 2001
Mapa č. 24: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Praha 1991
Mapa č. 25: Intenzita dojížděky za prací do průmyslových odvětví Praha 2001

Přílohy

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek

PŘÍLOHY

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Mladá Boleslav	16 978	84,01	23 811	156,05	72,04
Česká Lípa	6 676	33,03	8 869	58,13	25,09
Lanškroun	4 862	24,06	6 818	44,68	20,63
Jihlava	13 249	65,56	13 002	85,21	19,65
Stříbro	1 300	6,43	3 046	19,96	13,53
České Budějovice	19 361	95,80	16 365	107,25	11,45
Kuřim	3 239	16,03	3 963	25,97	9,95
Sokolov	3 479	17,21	3 950	25,89	8,67
Uherské Hradiště	6 868	33,98	6 481	42,48	8,49
Opava	13 191	65,27	11 248	73,72	8,45
Trutnov	7 422	36,73	6 854	44,92	8,19
Klatovy	5 629	27,85	5 497	36,03	8,17
Kaplice	1 640	8,11	2 404	15,76	7,64
Prachatice	1 634	8,09	2 383	15,62	7,53
Rokycany	2 789	13,80	3 208	21,02	7,22
Frenštát pod Radhoštěm	3 561	17,62	3 758	24,63	7,01
Tábor	4 948	24,48	4 787	31,37	6,89
Benešov	2 997	14,83	3 305	21,66	6,83
Jičín	4 538	22,45	4 375	28,67	6,22
Klášteřec nad Ohří	2 851	14,11	3 081	20,19	6,09
Vysoké Mýto	2 917	14,43	3 129	20,51	6,07
Nýřany	2 301	11,39	2 630	17,24	5,85
Žďár nad Sázavou	8 065	39,91	6 975	45,71	5,81
Louny	3 348	16,57	3 412	22,36	5,80
Bílina	5 156	25,51	4 774	31,29	5,78
Tachov	2 537	12,55	2 750	18,02	5,47
Boskovice	3 999	19,79	3 846	25,21	5,42
Pelhřimov	4 416	21,85	4 148	27,19	5,33
Turnov	5 419	26,81	4 846	31,76	4,95
Mohelnice	3 800	18,80	3 589	23,52	4,72
Domažlice	2 587	12,80	2 670	17,50	4,70
Vrchlabí	4 719	23,35	4 272	28,00	4,65
Rakovník	4 635	22,93	4 149	27,19	4,26
Blatná	2 579	12,76	2 576	16,88	4,12
Havířov	7 706	38,13	6 439	42,20	4,07
Jindřichův Hradec	4 173	20,65	3 721	24,39	3,74
Bzenec	1 560	7,72	1 741	11,41	3,69
Český Těšín	2 214	10,96	2 212	14,50	3,54
Moravský Krumlov	1 652	8,17	1 782	11,68	3,50
Velké Meziříčí	3 603	17,83	3 255	21,33	3,50
Litomyšl	2 435	12,05	2 371	15,54	3,49
Horažďovice	1 431	7,08	1 594	10,45	3,37
Nejdek	2 493	12,34	2 385	15,63	3,30
Slavkov u Brna	1 174	5,81	1 387	9,09	3,28
Železný Brod	2 577	12,75	2 408	15,78	3,03

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek – pokračování

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Olomouc	19 506	96,52	15 185	99,52	3,00
Velká Bíteš	1 841	9,11	1 837	12,04	2,93
Jaroměř	2 801	13,86	2 551	16,72	2,86
Nový Jičín	7 751	38,35	6 279	41,15	2,80
Poděbrady	2 265	11,21	2 129	13,95	2,75
Přeštice	1 276	6,31	1 350	8,85	2,53
Světlá nad Sázavou	2 908	14,39	2 572	16,86	2,47
Rychnov nad Kněžnou	2 192	10,85	2 003	13,13	2,28
Kroměříž	5 964	29,51	4 844	31,75	2,24
Kamenický Šenov	1 571	7,77	1 507	9,88	2,10
Brandýs nad Labem- Stará Boleslav	2 405	11,90	2 132	13,97	2,07
Valašské Meziříčí	8 486	41,99	6 720	44,04	2,05
Bystřice nad Pernštejnem	1 387	6,86	1 352	8,86	2,00
Telč	1 034	5,12	1 070	7,01	1,90
Kostelec nad Orlicí	1 178	5,83	1 176	7,71	1,88
Bruntál	3 092	15,30	2 603	17,06	1,76
Česká Třebová	3 843	19,02	3 170	20,78	1,76
Roudnice nad Labem	3 792	18,76	3 131	20,52	1,76
Jilemnice	1 471	7,28	1 375	9,01	1,73
Příbor	1 724	8,53	1 560	10,22	1,69
Žatec	2 697	13,35	2 294	15,03	1,69
Letohrad	1 890	9,35	1 678	11,00	1,65
Velká nad Veličkou	1 319	6,53	1 242	8,14	1,61
Moravské Budějovice	2 052	10,15	1 792	11,74	1,59
Aš	3 023	14,96	2 522	16,53	1,57
Vodňany	1 335	6,61	1 238	8,11	1,51
Kralupy nad Vltavou	4 810	23,80	3 851	25,24	1,44
Dobruška	1 697	8,40	1 500	9,83	1,43
Sázava	1 717	8,50	1 513	9,92	1,42
Červený Kostelec	2 695	13,34	2 245	14,71	1,38
Česká Skalice	1 626	8,05	1 429	9,37	1,32
Polná	1 274	6,30	1 163	7,62	1,32
Holýšov	1 577	7,80	1 389	9,10	1,30
Otrokovice	10 321	51,07	7 989	52,36	1,29
Rýmařov	1 336	6,61	1 204	7,89	1,28
Hustopeče	2 228	11,02	1 868	12,24	1,22
Hluk	1 173	5,80	1 061	6,95	1,15
Týn nad Vltavou	1 313	6,50	1 165	7,64	1,14
Bělá pod Bezdězem	1 508	7,46	1 307	8,57	1,10
Jablonec nad Nisou	13 574	67,17	10 416	68,26	1,10
Vamberk	2 127	10,52	1 770	11,60	1,08
Bučovice	1 592	7,88	1 355	8,88	1,00
Jablonné nad Orlicí	1 578	7,81	1 338	8,77	0,96
Český Krumlov	3 325	16,45	2 641	17,31	0,86

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek – pokračování

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Karlovy Vary	6 614	32,73	5 112	33,50	0,78
Říčany	1 314	6,50	1 109	7,27	0,77
Hlubočky	3 151	15,59	2 493	16,34	0,75
Nový Bor	5 518	27,30	4 277	28,03	0,73
Zubří	1 294	6,40	1 069	7,01	0,60
Hradec nad Moravicí	1 767	8,74	1 416	9,28	0,54
Nové Město na Moravě	1 867	9,24	1 491	9,77	0,53
Mariánské Lázně	1 600	7,92	1 289	8,45	0,53
Dačice	2 751	13,61	2 145	14,06	0,45
Veselí nad Lužnicí	1 360	6,73	1 085	7,11	0,38
Dětmarovice	1 335	6,61	1 060	6,95	0,34
Litoměřice	2 977	14,73	2 293	15,03	0,30
Nové Sedlo	1 566	7,75	1 226	8,03	0,29
Chotěboř	3 149	15,58	2 418	15,85	0,27
Nový Bydžov	1 870	9,25	1 446	9,48	0,22
Kraslice	2 409	11,92	1 845	12,09	0,17
Bystřice pod Hostýnem	3 349	16,57	2 554	16,74	0,17
Písek	6 649	32,90	5 044	33,06	0,16
Chodov	2 167	10,72	1 657	10,86	0,14
Hulín	2 526	12,50	1 927	12,63	0,13
Břidličná	1 813	8,97	1 379	9,04	0,07
Benešov nad Ploučnicí	1 329	6,58	1 012	6,63	0,06
Ústí nad Orlicí	3 846	19,03	2 901	19,01	-0,02
Orlová	6 240	30,88	4 704	30,83	-0,05
Staré Město	2 207	10,92	1 632	10,70	-0,22
Pacov	1 554	7,69	1 136	7,45	-0,24
Šluknov	1 411	6,98	1 026	6,72	-0,26
Žamberk	1 691	8,37	1 230	8,06	-0,31
Desná	1 631	8,07	1 169	7,66	-0,41
Tišnov	1 531	7,58	1 093	7,16	-0,41
Rožnov pod Radhoštěm	8 855	43,82	6 619	43,38	-0,44
Broumov	2 442	12,08	1 774	11,63	-0,46
Polička	3 168	15,68	2 305	15,11	-0,57
Mimoň	1 680	8,31	1 175	7,70	-0,61
Vrbno pod Pradědem	2 388	11,82	1 703	11,16	-0,66
Hořice	2 704	13,38	1 931	12,66	-0,72
Mělník	3 408	16,86	2 461	16,13	-0,73
Vyškov	4 694	23,23	3 416	22,39	-0,84
Zábřeh	4 023	19,91	2 905	19,04	-0,87
Hrádek nad Nisou	2 049	10,14	1 412	9,25	-0,88
Havlíčkův Brod	5 879	29,09	4 300	28,18	-0,91
Čáslav	2 049	10,14	1 406	9,21	-0,92
Lipník nad Bečvou	1 677	8,30	1 125	7,37	-0,93

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek – pokračování

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Hořovice	3 083	15,26	2 185	14,32	-0,94
Police nad Metují	1 744	8,63	1 167	7,65	-0,98
Cheb	3 953	19,56	2 833	18,57	-0,99
Vimperk	2 016	9,98	1 367	8,96	-1,02
Odry	2 375	11,75	1 631	10,69	-1,06
Humpolec	3 389	16,77	2 388	15,65	-1,12
Ledeč nad Sázavou	2 296	11,36	1 554	10,18	-1,18
Moravská Třebová	3 236	16,01	2 260	14,81	-1,20
Dubí	2 084	10,31	1 373	9,00	-1,31
Dvůr Králové nad Labem	5 381	26,63	3 862	25,31	-1,32
Sušice	2 355	11,65	1 575	10,32	-1,33
Třešť	1 767	8,74	1 130	7,41	-1,34
Fulnek	1 665	8,24	1 046	6,86	-1,38
Chrastava	2 042	10,10	1 311	8,59	-1,51
Holice	2 278	11,27	1 485	9,73	-1,54
Kyjov	4 014	19,86	2 794	18,31	-1,55
Hronov	1 904	9,42	1 199	7,86	-1,56
Ivančice	2 623	12,98	1 730	11,34	-1,64
Modřice	2 097	10,38	1 326	8,69	-1,69
Bojkovice	1 952	9,66	1 213	7,95	-1,71
Frýdlant	2 054	10,16	1 285	8,42	-1,74
Planá nad Lužnicí	3 319	16,42	2 240	14,68	-1,74
Náchod	6 498	32,15	4 619	30,27	-1,88
Hlinsko	5 012	24,80	3 492	22,89	-1,91
Uničov	5 124	25,35	3 574	23,42	-1,93
Krnov	6 649	32,90	4 717	30,91	-1,99
Choceň	2 992	14,80	1 954	12,81	-2,00
Liberec	21 143	104,62	15 657	102,61	-2,01
Svitavy	4 767	23,59	3 291	21,57	-2,02
Přelouč	3 359	16,62	2 225	14,58	-2,04
Rousínov	2 165	10,71	1 303	8,54	-2,17
Chropyně	2 419	11,97	1 491	9,77	-2,20
Čelákovice	2 889	14,30	1 842	12,07	-2,22
Hostinné	1 986	9,83	1 140	7,47	-2,36
Štětí	3 947	19,53	2 608	17,09	-2,44
Varnsdorf	5 912	29,25	4 090	26,80	-2,45
Chvaletice	1 915	9,48	1 071	7,02	-2,46
Rumburk	2 140	10,59	1 239	8,12	-2,47
Horní Slavkov	2 037	10,08	1 159	7,60	-2,48
Milevsko	3 740	18,51	2 437	15,97	-2,53
Skuteč	2 050	10,14	1 158	7,59	-2,55
Hrádek	2 647	13,10	1 590	10,42	-2,68
Vlašim	3 853	19,07	2 498	16,37	-2,69
Soběslav	2 651	13,12	1 582	10,37	-2,75
Komárov	2 039	10,09	1 107	7,26	-2,83

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek – pokračování

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Semily	3 087	15,27	1 892	12,40	-2,88
Kdyně	2 577	12,75	1 496	9,80	-2,95
Dobříš	2 136	10,57	1 163	7,62	-2,95
Lomnice nad Popelkou	2 452	12,13	1 393	9,13	-3,00
Týniště nad Orlicí	2 080	10,29	1 106	7,25	-3,04
Stráž pod Ralskem	3 794	18,77	2 386	15,64	-3,14
Strážnice	2 307	11,42	1 229	8,05	-3,36
Hranice	4 979	24,64	3 243	21,25	-3,38
Větrní	2 050	10,14	1 031	6,76	-3,39
Dolní Benešov	2 668	13,20	1 495	9,80	-3,40
Ostrov	3 906	19,33	2 418	15,85	-3,48
Duchcov	2 049	10,14	1 006	6,59	-3,55
Úpice	2 158	10,68	1 078	7,06	-3,61
Sedlčany	2 623	12,98	1 387	9,09	-3,89
Beroun	3 702	18,32	2 200	14,42	-3,90
Litovel	3 292	16,29	1 884	12,35	-3,94
Uherský Brod	7 572	37,47	5 112	33,50	-3,96
Jeseník	3 427	16,96	1 957	12,83	-4,13
Letovice	2 769	13,70	1 423	9,33	-4,38
Nová Paka	3 500	17,32	1 967	12,89	-4,43
Lovosice	4 086	20,22	2 381	15,60	-4,61
Holešov	4 238	20,97	2 484	16,28	-4,69
Šternberk	3 859	19,09	2 188	14,34	-4,76
Znojmo	8 432	41,72	5 630	36,90	-4,82
Prostějov	16 258	80,45	11 493	75,32	-5,12
Týnec nad Sázavou	2 490	12,32	1 098	7,20	-5,12
Kutná Hora	6 547	32,40	4 140	27,13	-5,26
Slavičín	3 277	16,22	1 660	10,88	-5,34
Veselí nad Moravou	4 163	20,60	2 324	15,23	-5,37
Břeclav	8 059	39,88	5 263	34,49	-5,38
Mnichovo Hradiště	2 669	13,21	1 186	7,77	-5,43
Nové Město nad Metují	4 232	20,94	2 335	15,30	-5,64
Frýdlant nad Ostravicí	3 513	17,38	1 717	11,25	-6,13
Slaný	4 984	24,66	2 825	18,51	-6,15
Chomutov	10 892	53,90	7 277	47,69	-6,20
Nymburk	4 191	20,74	2 148	14,08	-6,66
Studénka	4 206	20,81	2 138	14,01	-6,80
Králův Dvůr	3 046	15,07	1 249	8,19	-6,89
Napajedla	3 674	18,18	1 664	10,91	-7,27
Adamov	4 150	20,53	1 996	13,08	-7,45
Neratovice	6 150	30,43	3 501	22,94	-7,49
Teplice	10 261	50,77	6 583	43,14	-7,63
Příbram	8 530	42,21	5 270	34,54	-7,67
Bohumín	9 092	44,99	5 611	36,77	-8,22
Sezimovo Ústí	3 866	19,13	1 656	10,85	-8,28

Tabulková příloha 1 – Rozdíl relativních významů v zaměstnanosti v průmyslu mezi roky 1991 a 2001 u vybraných středisek – pokračování

Název obce	EAO Zaměstnaní v průmyslu 1991	Relativní význam střediska za rok 1991	EAO Zaměstnaní v průmyslu 2001	Relativní význam střediska za rok 2001	Rozdíl relativních významů
Kadaň	8 242	40,78	4 954	32,47	-8,32
Třebíč	10 773	53,31	6 859	44,95	-8,35
Lutín	4 072	20,15	1 788	11,72	-8,43
Hodonín	10 160	50,27	6 247	40,94	-9,33
Chrudim	6 929	34,29	3 689	24,18	-10,11
Vsetín	11 016	54,51	6 774	44,40	-10,11
Strakonice	9 366	46,34	5 457	35,76	-10,58
Šumperk	8 932	44,20	5 113	33,51	-10,69
Děčín	12 032	59,54	7 429	48,69	-10,85
Kolín	12 037	59,56	7 049	46,20	-13,36
Blansko	10 481	51,86	5 863	38,42	-13,44
Paskov	5 367	26,56	1 892	12,40	-14,16
Most	19 017	94,10	12 191	79,90	-14,20
Kunovice	6 280	31,07	2 448	16,04	-15,03
Přerov	16 560	81,94	10 125	66,36	-15,58
Zlín	23 818	117,85	15 285	100,17	-17,68
Litvínov	14 051	69,53	7 557	49,53	-20,00
Třinec	20 937	103,60	12 503	81,94	-21,66
Kopřivnice	13 601	67,30	6 857	44,94	-22,36
Frýdek-Místek	15 086	74,65	7 889	51,70	-22,94
Hradec Králové	22 451	111,09	13 406	87,86	-23,23
Pardubice	24 230	119,89	14 416	94,48	-25,41
Karviná	21 441	106,09	12 085	79,20	-26,89
Ústí nad Labem	19 783	97,89	10 203	66,87	-31,02
Plzeň	46 485	230,01	26 993	176,91	-53,11
Kladno	24 140	119,45	8 637	56,60	-62,84
Brno	85 708	424,09	49 361	323,50	-100,59
Hl.m. Praha	150 475	744,57	93 141	610,43	-134,15
Ostrava	105 799	523,51	55 549	364,06	-159,45